

Αριθμ. Πρωτ.:789/169/41444

Αθήνα, 11 Ιουνίου 2025

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

ΠΡΟΣ:

Τον Υπουργό Ανάπτυξης

κ. Π. Θεοδωρικάκο

Τον Γενικό Γραμματέα Εμπορίου

κ. Σ. Αναγνωστόπουλο

ΚΟΙΝ.: Ι] Υπ. Υποδομών & Μεταφορών

Υπόψη

Α) Υπουργού, κ. Χρ. Δήμα

Β) Υφυπουργού, κ. Ν. Ταχιάου.

ΙΙ] ΕΑΔΗΣΥ

Υπόψη

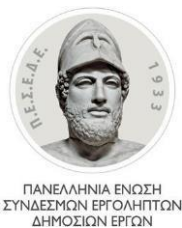
Προέδρου κας Ν. Θεοτοκάτου

ΘΕΜΑ: Μέρος Β «Προετοιμασία και Ανάθεση Δημοσίων Συμβάσεων και έννομη προστασία στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων» του υπό δημόσια διαβούλευση Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης με τίτλο «Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής»

Κύριοι,

Με μεγάλη έκπληξη διαβάσαμε τις προβλέψεις του Β Μέρους του εν θέματι υπό διαβούλευση νομοσχεδίου αρμοδιότητας του Υπουργείου σας, και διαπιστώσαμε την πρόθεση σημαντικών -δυσμενών- επεμβάσεών σας επί υφιστάμενων προβλέψεων στον τομέα της έννομης προστασίας των Δημοσίων Συμβάσεων, χωρίς να έχει προηγηθεί - έστω και μία στοιχειώδης - ενημέρωση των εκπροσώπων των οικονομικών φορέων που εκτελούν τις δημόσιες συμβάσεις έργων στην χώρα, τομέας που, κατά τεκμήριο, απορροφά το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοσίων επενδυτικών δαπανών.

Περαιτέρω, ιδιαίτερα δυσάρεστη εντύπωση προκαλεί η συνολική προσέγγιση που υιοθετείτε και προτείνετε για τη διαδικασία προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου κατά αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ αφού οι προτάσεις τροποποιήσεων τείνουν ενδεχομένως να καταστήσουν ανέλεγκτες τις παρανομίες, φωτογραφικούς όρους, απευθείας αναθέσεις σε δημόσια έργα, προμήθειες και υπηρεσίες που κάνουν οι Δημόσιες Αρχές και τις οποίες οι Εργοληπτικές Οργανώσεις μας έχουν κατ' επανάληψη αναδείξει με την αλληλογραφία τους.

Συγκεκριμένα επισημαίνουμε -κατ' ελάχιστο - τα ακόλουθα αναφορικά με τα άρθρα 23 και 30 του υπό διαβούλευση νομοσχεδίου:

1. Μείωση προθεσμίας προσβολής της διακήρυξης

Στο άρθρο 23 «Προθεσμία για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής» προβλέπεται τροποποίηση άρθρου 361 ν. 4412/2016 σύμφωνα με την οποία η προθεσμία προσβολής της διακήρυξης περικόπτεται σε 15 ημέρες από τη δημοσίευση (αντί για 25 ημέρες που είναι στην πράξη σήμερα).

Η ρύθμιση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα πάρα πολλές διακηρύξεις με παράνομους, φωτογραφικούς όρους να προχωρούν χωρίς να υπάρχουν ικανά χρονικά περιθώρια για την προβολή τους.

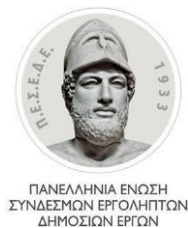
2. Υπερβολική αύξηση παραβόλου (άρθρο 30) – Αντικίνητρο προσφυγής

Η προτεινόμενη αύξηση του παραβόλου από 0,1% σε 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, με κατώτατο όριο τα 1.500 ευρώ (από 500) και ανώτατο τα 50.000 ευρώ (από 5.000), συνιστά πενταπλασιασμό έως δεκαπλασιασμό του κόστους δικαστικής προστασίας.

Οφείλουμε να θυμίσουμε ότι το παράβολο των €50.000 παλαιότερα είχε κριθεί ως αντισυνταγματικό με την ΕπΑν ΣτΕ 136/2013, που είχε εκδοθεί επί πιλοτικής δίκης. Προφανώς με την τροποποίηση που προτείνετε σήμερα, κατά μείζονα λόγο, είναι αντισυνταγματικό, αφού το υπερβολικό παράβολο για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως προστίθεται στο παράβολο της προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ που τότε δεν υπήρχε.

Η ρύθμιση αυτή:

- Αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας και του σεβασμού της αρχής της πρόσβασης στη δικαιοσύνη (άρθρο 20 Συντ. και άρθρο 6 ΕΣΔΑ),
- Παραβιάζει τις δικονομικές ενωσιακές Οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες επιτάσσουν την παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης μιας δημόσιας σύμβασης (έργου, υπηρεσίας, προμήθειας). Η παραβίαση αυτής της ενωσιακής επιταγής ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά κωλύματα κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και την εκταμίευση των ενωσιακών κονδυλίων.
- Καθιστά υπερβολικά ακριβή την δικαστική προστασία και λειτουργεί αποτρεπτικά για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και τις οποίες τόσο οι πολιτικές της ΕΕ όσο και αυτές της κυβέρνησης φιλοδοξούν να στηρίξουν,
- Δημιουργεί ανισότητες μεταξύ φορέων, καθώς προνομιακή παραμένει η θέση των οικονομικά ισχυρότερων.

3. Απαράδεκτο λόγω μη κοινοποίησης εντός 2 ημερών (άρθρο 30) – Δικονομικός φορμαλισμός

Η πρόβλεψη ότι η αίτηση ακύρωσης απορρίπτεται ως απαράδεκτη αν δεν κοινοποιηθεί εντός 2 ημερών από την έκδοση της σχετικής πράξης του δικαστηρίου δημιουργεί:

- Παγίδες τυπικότητας, σε βάρος της ουσίας της προσφυγής,
- Αυξημένο διοικητικό και οικονομικό βάρος στους διαδίκους για άμεση εκπλήρωση των διατυπώσεων, ακόμα και για λόγους που δεν ελέγχουν (π.χ. καθυστερήσεις κοινοποιήσεων ή φορτωμένο πρόγραμμα γραμματειών),
- Κίνδυνο στέρησης του δικαιώματος δικαστικής κρίσης για λόγους μη ουσιαστικούς.

4. Κίνδυνος επιπλέον επιβαρύνσεων έως 2% της αξίας (άρθρο 30) – Πιθανότητα κατάχρησης εκ μέρους των Δικαστηρίων

Το Δικαστήριο μπορεί πλέον να πολλαπλασιάζει το συνολικό παράβολο έως 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, σε περιπτώσεις που κρίνει μια αίτηση «προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη».

Η ρύθμιση αυτή:

- Εισάγει οικονομική ποινή και δημιουργεί φόβο αποτροπής ακόμα και για αιτούντες με σοβαρούς λόγους,
- Δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου καθώς τα όρια μεταξύ απόρριψης ως αβάσιμης και πρόδηλης αβασιμότητας, είναι πλέον δυσδιάκριτα και αμφίσημα
- Δεν προβλέπει κριτήρια αντικειμενικά ή εξατομικευμένα αιτιολόγηση για τον πολλαπλασιασμό του κόστους, με συνέπεια τον κίνδυνο αυθαιρεσίας.

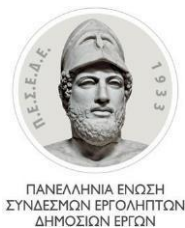
5. Συνταγματικές επιφυλάξεις για το άρθρο 30.

Η νέα μορφή για το άρθρο 30 εγείρει σοβαρά ζητήματα συνταγματικότητας, καθώς περιορίζει υπέρμετρα το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (άρθρο 20 Συντ.) και θίγει τις αρχές της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της ασφάλειας δικαίου.

Κύριοι,

Στην Ανάλυση Συνεπειών του Σχεδίου Νόμου (ΑΣΣΝ)

- τίθεται ως στόχος η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα και η βελτίωση του πλαισίου παροχής έννομης προστασίας καθ' όλο τον κύκλο ζωής των δημοσίων συμβάσεων καθώς καταγράφεται ως προβληματική η υστέρηση της αποτελεσματικότητάς του παρόλες τις σημαντικές ρυθμιστικές αλλαγές που έχουν επέλθει τα τελευταία χρόνια,
- δηλώνεται ότι επιδιώκεται η αποτροπή της άσκησης παρελκυστικών προδικαστικών και δικαστικών προσφυγών στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, ούτως ώστε η έννομη προστασία στο εν λόγω πεδίο να παρέχεται με όρους ταχύτητας και αποτελεσματικότητας.

Με αυτή την δηλωμένη στόχευση – στην οποία προφανώς συμφωνούμε όλοι οι εμπλεκόμενοι στον τομέα παραγωγής δημοσίων συμβάσεων - **θα πρέπει άμεσα να αποσύρετε όλα τα προβληματικά σημεία που αναδείχθηκαν ανωτέρω** και - σε συνεργασία με τους φορείς εκπροσώπησης της αγοράς των δημοσίων συμβάσεων και δη με τους φορείς εκπροσώπησης της αγοράς των δημοσίων συμβάσεων έργων - να επανασχεδιάσετε με τέτοιο τρόπο τις προτεινόμενες διατάξεις ώστε πράγματι να εξυπηρετούν τους στόχους που θέτετε και όχι να αντιβαίνουν στις Ενωσιακές Οδηγίες περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και κυρίως να ακυρώνουν τον ίδιο τον σκοπό της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας που είναι η διαφάνεια και η αναζήτηση του ορθού και όχι η δημιουργία εμποδίων και αποτρεπτικών αντικινήτρων.

Θεωρούμε ότι είναι ευνόητο σε όλους ότι η έννοια της αποτελεσματικότητας που υιοθετείτε στην επιχειρηματολογία της ΑΣΣΝ δεν εξαντλείται στην χρονική διάρκεια μίας εκτελούμενης δημόσιας σύμβασης αλλά κυρίως αφορά στην βέλτιστη αξιοποίηση των δημοσιονομικών δαπανών που δεσμεύονται σε αυτήν. Και υπό αυτό το πλαίσιο εάν επιμείνετε στις σχετικές διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου θα οδηγηθούμε με βεβαιότητα σε εκτίναξη του κόστους υλοποίησης των δημοσίων συμβάσεων που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και από ενωσιακά κονδύλια του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας καθώς ανέλεγκτοι φωτογραφικοί όροι θα ενσωματώνονται χωρίς φόβο ενδεχομένως στις διακηρύξεις καθιστώντας μηδενικές τις πιθανότητες ανάπτυξης ανταγωνισμού στη διαγωνιστική διαδικασία.

Μετά τιμής,

Για την ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ των Εργοληπτικών Οργανώσεων
ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ και ΣΑΤΕ

Ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ

Η Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

Ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ

Κωνσταντίνος Γκολιόπουλος

Μαρία Τσιομπάνου

Ζαχαρίας Αθουσάκης

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

του Υπουργείου Ανάπτυξης

με τίτλο

«Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής»

Ιούνιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 2 Ιουνίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Γ' Τμήμα της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης με τίτλο: «*Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής*».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Μιχάλη Μητσόπουλο, Γεώργιο Αμβράζη, Άγγελο Δημαρά, Ηλία Δόλγυρα, Κωνσταντίνο Μπέση και κα Δήμητρα - Ινές Αγγελή.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ηλίας Δόλγυρας**, Μέλος τη Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως Εμπειρογνώμονες η **κα Λήδα - Παναγιώτα Αλέπη**, Νομικός, Σύμβουλος Διεθνούς Αναπτυξιακής Στρατηγικής, ο **κ. Αδάμ Καραγλάνης**, Δικηγόρος παρ. Αρείω Πάγω, LL.M στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο και ο **κ. Απόστολος Φραντζέσκος**, Συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος, πρώην Διευθυντής ΕΣΗΔΗΣ.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής ο **κ. Δημήτριος Μπίμπας**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε τρεις συνεδριάσεις στις 19 Ιουνίου 2025.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ	4
ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	8
ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ	12
ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ	27
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	41

Γνώμη της Ο.Κ.Ε. επί του Σχ/Ν του Υπ. Ανάπτυξης με θέμα

«Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής»

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Οι πρόσφατοι, διαρθρωτικού χαρακτήρα, μετασχηματισμοί που επισυνέβησαν στην ελληνική οικονομία με προεκτάσεις στο ευρύτερο κοινωνικό γίνεσθαι, απόρροια τόσο της μακράς οικονομικής κρίσης, όσο και της πανδημίας και της επιτάχυνσης της ψηφιακής μετάβασης, έφεραν στο προσκήνιο νέες ανάγκες αναθεώρησης στο ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς και στον επιτελικό ρόλο του κράτους με κυρίαρχο μεταρρυθμιστικό επίδικο τη διαρκή και ταχεία άρση των διοικητικών βαρών και γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Οι τροποποιήσεις του υπό μελέτη νομοσχεδίου αποσκοπούν άλλωστε στη βελτίωση του αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα και της λειτουργίας της αγοράς με έμφαση στη διαφάνεια, την ταχύτητα λήψης αποφάσεων, την βελτίωση των πολιτικών που προάγουν την ποιότητα, τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο αναπτυξιακό μέρισμα, στόχοι οι οποίοι ασφαλώς θα πρέπει να συνδεθούν με τα κατάλληλα εργαλεία πολιτικής.

Με το υπό μελέτη νομοσχέδιο *«Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των*

(Συνημμένο 2)

μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής», σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης επιχειρείται η αναθεώρηση και τροποποίηση σημαντικών διατάξεων του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία του κράτους και της αγοράς σε κρίσιμα πεδία, όπου απαιτείται συντονισμός και συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο, οι άμεσοι κύριοι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι:

- *Η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα και η βελτίωση του πλαισίου παροχής έννομης προστασίας καθ' όλο τον κύκλο ζωής των δημοσίων συμβάσεων. Σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα, στόχος είναι η συγκρότηση ενός σώματος υπαλλήλων που θα διαθέτουν κατάλληλες, εξειδικευμένες και πιστοποιημένες γνώσεις πάνω στο αντικείμενο των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.*
- *Η αναβάθμιση του συστήματος υποδομών ποιότητας με τη θέσπιση της Εθνικής Πολιτικής Ποιότητας και του μηχανισμού για τη διακυβερνητική αναβάθμιση πολιτικών ποιότητας*
- *Η αποσαφήνιση και άρση νομικών αντιφάσεων στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ίδρυση, τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην περιοχή της Αττικής καθώς και η μείωση των εμποδίων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων εφοδιαστικής.*
- *Η εξασφάλιση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των διοικουμένων, η άμεση ρύθμιση του σημαντικού και επείγοντος ζητήματος της εκκίνησης του έργου Ενιαίο Μητρώο Ακινήτων, όπως αυτό έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η χορήγηση στο ν.π.δ.δ. «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ» της απαραίτητης δυνατότητας προκειμένου να υλοποιήσει το ανωτέρω έργο.*

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση:

(Συνημμένο 2)

- στο Μέρος Α' επιδιώκεται η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποίησης των δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Προκειμένου ο τομέας αυτός να καταστεί ελκυστικός, θεσπίζεται η παροχή οικονομικών, μη οικονομικών και υπηρεσιακών κινήτρων για την προσέλκυση και διατήρηση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, που αποτελεί τον σημαντικότερο πολλαπλασιαστή αποτελεσματικότητας σε κάθε σύστημα διοικητικών διαδικασιών.
- Στο Μέρος Β' επιδιώκεται, μέσω της τροποποίησης των προβλέψεων του ν. 4412/2016 (Α' 147) που αφορούν στις διαδικασίες προετοιμασίας και ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η περαιτέρω απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών, η απαλοιφή ορισμένων στρεβλώσεων που εμποδίζουν την ανάπτυξη του διεθνούς ανταγωνισμού στις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και η επίλυση ζητημάτων τα οποία ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του ν. 4782/2021 (Α' 36). Επιδιώκεται, επίσης, η αποτροπή της άσκησης παρελκυστικών προδικαστικών και δικαστικών προσφυγών στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, ούτως ώστε η έννομη προστασία στο εν λόγω πεδίο να παρέχεται με όρους ταχύτητας και αποτελεσματικότητας.
- Στο Μέρος Γ' θεσπίζεται Εθνική Πολιτική Ποιότητας και Μηχανισμός Διακυβερνητικής Πολιτικής, προς επίτευξη εναρμόνισης των Εθνικών Υποδομών Ποιότητας με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις, προκειμένου να ενισχυθεί το δυναμικό τους και οι δυνατότητές τους να είναι ανταγωνιστικές, αλλά και να προωθηθούν η οικονομική ανάπτυξη και η περιβαλλοντική και κοινωνική ευημερία. Θεσπίζονται επιπλέον θέσεις προσωπικού στους εποπτευόμενους φορείς Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Α.Ε., Ελληνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας και Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε., με βάση τα ευρήματα μελέτης που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας προκειμένου να μπορούν να λειτουργούν εντός των ευρωπαϊκών προδιαγραφών. Περαιτέρω εκσυγχρονίζεται το νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τις υφιστάμενες Εθνικές Υποδομές Ποιότητας.

(Συνημμένο 2)

- Στο Μέρος Δ' προσαρμόζεται το πλαίσιο για τον εκσυγχρονισμό και την ίδρυση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Λόγω της ιδιαιτερότητας της Αττικής που συγκεντρώνει σήμερα, κατά προσέγγιση, το τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του πληθυσμού της χώρας, η εγκατάσταση και λειτουργία των μεταποιητικών δραστηριοτήτων από τη δεκαετία του 1980 ακολουθεί ένα ειδικότερο και αυστηρότερο γενικά πλαίσιο σε σχέση με αυτό που ισχύει στην υπόλοιπη χώρα. Η τελευταία συνολική τροποποίηση του συγκεκριμένου πλαισίου έγινε το 2005 με το Β' Μέρος του ν. 3325/2005 (Α' 68). Καθώς από την τροποποίηση του συγκεκριμένου πλαισίου έχει μεσολαβήσει χρονικό διάστημα κατά το οποίο έχουν επέλθει σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις, τόσο στις παραγωγικές διαδικασίες και στις τεχνολογίες προστασίας του περιβάλλοντος, όσο και στο θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει, κρίνεται αναγκαία η τροποποίησή του και η ευθυγράμμισή του με τις προβλέψεις κυρίως του άρθρου 13 του ν. 4635/2019 (Α' 167).
- Το Μέρος Ε' περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (L 151).
- Το Μέρος ΣΤ' ρυθμίζει λοιπά ζητήματα αρμοδιότητας των Υπουργείων Τουρισμού και Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, θεσπίζονται ρυθμίσεις για την ενίσχυση της τουριστικής προβολής και τον εξορθολογισμό των κυρώσεων που επιβάλλονται στα τουριστικά καταλύματα και αντιμετωπίζεται το ζήτημα της παροχής δυνατότητας στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ» να υλοποιήσει το έργο και τα υποέργα του Ενιαίου Μητρώου Ακινήτων, που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Το νομοσχέδιο, όπως έχει κατατεθεί στη Δημόσια Διαβούλευση¹, αποτελείται από 7 Μέρη και περιλαμβάνει 71 διακριτά άρθρα.

¹ <https://www.opengov.gr/ypoian/?p=14352>

Με το παρόν σχέδιο νόμου προτείνεται, μεταξύ άλλων στο Μέρος Α, η εκ νέου τροποποίηση του ν. 4412/2016 (Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών - προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, ΦΕΚ Α' 147) προς δύο βασικές κατευθύνσεις: πρώτον, την επαγγελματική κατάρτιση και πιστοποίηση των δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή οικονομικών, μη οικονομικών και υπηρεσιακών κινήτρων για την προσέλκυση και διατήρηση εξειδικευμένου ανθρωπίνου δυναμικού, και δεύτερον, την τροποποίηση επιμέρους διατάξεων που άπτονται της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και της έννομης προστασίας, με διακηρυγμένο στόχο την απλοποίηση και επιτάχυνση του συστήματος.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι ο ν. 4412/2016 είναι ένας εκτενής και περίπλοκος νόμος, ο οποίος έχει αποτελέσει αντικείμενο συχνών τροποποιήσεων, με μεγαλύτερη αυτή του ν. 4782/2021, καθώς και σημαντικής νομολογιακής επεξεργασίας. Οι συχνές τροποποιήσεις του νόμου, αφενός συνηγορούν στο ότι υπάρχουν σημαντικά κενά και αστοχίες στο εν λόγω νομοθέτημα, τα οποία συνήθως ανακύπτουν στην πράξη και απαιτούν την παρέμβαση του νομοθέτη, αφετέρου, συμβάλλουν στην ανασφάλεια δικαίου. Η συχνή παρέμβαση του νομοθέτη και μάλιστα αποσπασματικά, σε επιμέρους διατάξεις, και χωρίς αυτή να εντάσσεται σε έναν ευρύτερο σχεδιασμό, δεν συνιστά καλή πρακτική και επιφέρει αποτελέσματα συνήθως αντίθετα από αυτά που αποτυπώνονται στους τίτλους των σχετικών νομοσχεδίων (απλοποίηση, επιτάχυνση κλπ).

Υπενθυμίζεται, επιπλέον, ότι επίκειται και η αναθεώρηση των Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις. Η ανάγκη εναρμόνισης της εθνικής μας νομοθεσίας στις νέες Οδηγίες θα οδηγήσει εκ νέου σε τροποποιήσεις του νομικού πλαισίου. Παράλληλα, είναι σημαντικό να πραγματοποιηθεί εγκαίρως και σε βάθος ο αναγκαίος διάλογος για τη διαμόρφωση του νέου πλαισίου, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

(Συνημμένο 2)

Τέλος, σε επιμέρους διατάξεις του σχεδίου νόμου εμφανίζεται μία τάση περαιτέρω “διχοτόμησης” του πλαισίου μεταξύ προμηθειών/υπηρεσιών και έργων, εύλογη ως ένα βαθμό. Μένει να αξιολογηθεί στο μέλλον αν η τάση αυτή υποδεικνύει μία στρατηγική επιλογή προς την αντίθετη κατεύθυνση από την ενοποίηση/κωδικοποίηση που επελέγη κατά την ενσωμάτωση των Οδηγιών του 2014.

Αναμφίβολα, το μέρος του προτεινόμενου νομοσχεδίου που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και το στελεχιακό δυναμικό του δημοσίου που εμπλέκεται καθοριστικά στην όλη διαδικασία αποτελεί ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, όπως και οι τροποποιήσεις του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας αλλά και οι αλλαγές που επέρχονται στους κανόνες ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής.

Η πρόκληση για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο είναι να κατορθώσει να ισορροπήσει στο εκκρεμές μεταξύ φαινομενικά αντίρροπων στόχων, όπως είναι η δημοσιονομική πειθαρχία από τη μια και η πρόκληση μιας αναπτυξιακής δυναμικής την οποία θα πρέπει να ευαγγελίζεται κάθε αντίστοιχη παρέμβαση από το καθ’ ύλην αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης. Το πλήθος και το ετερόκλητο των διατάξεων και η αποσπασματικότητα των στόχων δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την αποτελεσματικότητα της στοχοθεσίας του.

Υπό την έννοια αυτή θα ανέμενε κανείς, στη βάση της αρχής της ορθής και καλής νομοθέτησης ότι θα μπορούσαν να διαμορφωθούν διακριτά νομοσχέδια, να συνοδεύονται από αιτιολόγηση για το πρόβλημα που καλούνται να επιλύσουν σε σχέση με τα όσα ισχύουν σήμερα, σαφές χρονοδιάγραμμα αλλά και πιο εύληπτη ανάλυση των τροποποιήσεων, δεδομένου ότι με το προτεινόμενο νομοσχέδιο επέρχονται αλλαγές σε πολλές διατάξεις διαφορετικών νόμων, που δεν μπορούν να αξιολογούνται αποσπασματικά.

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που επιχειρεί να θεραπεύσει τον εν λόγω νομοσχέδιο είναι οι καθυστερήσεις και οι χρονοβόρες διαδικασίες στην υλοποίηση των δημοσίων συμβάσεων. Οι μεγάλες καθυστερήσεις στην προετοιμασία - ωρίμανση των έργων, προκύπτουν τόσο από την πλευρά των ΑΑ – ΑΦ, όσο και από

(Συνημμένο 2)

την πλευρά άλλων εμπλεκόμενων φορέων – υπηρεσιών – αρχών. Από τη στιγμή που είναι διαπιστωμένη η ανάγκη και υπάρχει η αρχική έγκριση για την υλοποίηση της, μπορεί να μεσολαβήσουν και χρόνια για την οριστικοποίηση της διακήρυξης του διαγωνισμού.

Το νομοσχέδιο επομένως, παρά το πλήθος θετικών διατάξεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό του ρυθμιστικού πλαισίου. ως έχει προταθεί στη Δημόσια Διαβούλευση συνιστά μια προσθήκη με χαρακτηριστικά πολυνομίας, διευρύνει το νομικό λαβύρινθο και ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις και δυσκολίες κατανόησης του ισχύοντος πλαισίου, ιδίως από την πλευρά των μικρότερων οικονομικών οντοτήτων, στο σκέλος που τις αφορά, δεδομένου ότι αυτές δεν διαθέτουν σταθερή νομική υποστήριξη.

Οι αλλαγές που προτείνονται στο μέρος Γ και η προσπάθεια ενίσχυσης των εθνικών υποδομών ποιότητας (ΕΣΥΔ, ΕΛΟΤ, ΕΙΜ) είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η εφαρμογή στην πράξη των προβλέψεων για την Εθνική Πολιτική Ποιότητας και τον μηχανισμό διακυβέρνησης θεωρούμε ότι θα αποτελέσει μεγάλη πρόκληση. Το Εθνικό Ψηφιακό Μητρώο Πιστοποιήσεων και Ελέγχων είναι χρήσιμο επί της αρχής, αλλά χρειάζεται προσεκτική σχεδίαση στα στοιχεία που θα καταχωρούνται, στο λόγο που συγκεντρώνονται και στον τρόπο που αξιοποιούνται. Σε διαφορετική περίπτωση προκαλείται περιττό διοικητικό βάρος στους υπόχρεους φορείς δίχως ουσιαστικό αντίκτυπο στην αγορά. Σε κάθε περίπτωση, το συγκεκριμένο ζήτημα ρυθμίζεται περισσότερο από τους εν ισχύ ευρωπαϊκούς κανονισμούς παρά από εθνικές πολιτικές που να συνδράμουν τις ελληνικές επιχειρήσεις να πολλαπλασιάσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα σε θέματα ποιότητας. Τέλος, ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στις σύγχρονες ελάχιστες απαιτήσεις προσβασιμότητας των Ατόμων με Αναπηρία και των ευπαθών ομάδων σε αγαθά υψηλής ποιότητας.

Αναφορικά με το Μέρος Δ όπου προβλέπεται ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου για την αδειοδότηση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής, επιλύονται ορισμένα σημαντικά ζητήματα και νομοθετικές στρεβλώσεις για τις οποίες πλέον δεν υφίστανται λόγοι αυστηροποίησης της νομοθεσίας. Εντούτοις, οι

(Συνημμένο 2)

διατάξεις του παρόντος στην πλειονότητα αφορούν αναδιατύπωση εν ισχύ διατάξεων λόγω αλλαγών ορολογίας. Ασφαλώς, επέρχονται διαφοροποιήσεις αναφορικά με τις δυνατότητες εκσυγχρονισμού μεταποιητικών μονάδων κυρίως σε ότι αφορά την κινητήρια και θερμική ισχύ που διευρύνονται. Οι περιορισμοί εγκατάστασης νέων επιχειρήσεων (εργαστήρια, μονάδες μεταποίησης) ισχύουν εν πολλοίς ήδη, με επιφύλαξη όμως σε ότι αφορά τις δυνατότητες αποθήκευσης εύφλεκτων κτλ υλικών, που ορίζεται ότι αυτή επιτρέπεται μόνο σε αυτοτελές κτίριο, σε κτίριο δηλαδή που δεν φιλοξενεί και άλλες χρήσεις. Οι συγκεκριμένες προβλέψεις πρέπει να διευκρινιστούν τι αφορούν και ενδεχομένως να πρέπει να προβλεφθούν εξαιρέσεις.

Ενόψει της στενής σύνδεσης της αποτελεσματικότητας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων της χώρας και της ταχύτητας και της ποιότητας της διενέργειας δημοσίων επενδύσεων, είναι κρίσιμο να συνεχίσουν οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις που θα οδηγήσουν, το συντομότερο δυνατό, στην επίτευξη αποτελεσματικότητας αντίστοιχης με αυτής που παρατηρείται σε άλλα κράτη κυρίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικά για την περίπτωση της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της μείωσης των διοικητικών βαρών και της συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί αντίστοιχους δείκτες² για την αξιολόγηση των κρατών μελών.

Greece	SBA	Below EU	Close to EU	Above EU	Divergence
Entrepreneurship	Close to EU	0%	100%	0%	
Second chance	Below EU	100%	0%	0%	
Think small first & Responsive administration	Close to EU	1%	99%	0%	
State aid and public procurement	Close to EU	0%	100%	0%	
Access to finance	Below EU	100%	0%	0%	
Single market	Below EU	100%	0%	0%	
Skills and innovation	Close to EU	25%	75%	0%	
Environment	Close to EU	52%	48%	0%	x
Internationalization	Below EU	100%	0%	0%	
Digitalization	Below EU	100%	0%	0%	

Source: Authors, own calculations

² https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy-and-sme-friendly-business-conditions/sme-performance-review_en#sba-fact-sheets

Επιπλέον, στην πρόσφατη έκθεση Ντράγκι για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα³ γίνεται ιδιαίτερη μνεία για την περαιτέρω άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων και διευκόλυνση των επιχειρήσεων ώστε να συμμετέχουν ισότιμα και με ανταγωνιστικούς όρους στην ενιαία αγορά και στις δημόσιες συμβάσεις, ακόμη και τις διακρατικές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) σε πρόσφατες γνωμοδοτήσεις έχει επισημάνει την ανάγκη διευκόλυνσης της συμμετοχής και της συνεργασίας μικρότερων οικονομικών οντοτήτων στην ανάληψη δημοσίων συμβάσεων και την καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα αυτό.⁴

Παράλληλα, η ΟΚΕ θεωρεί ότι σε νομοσχέδια αντίστοιχης σημασίας και πολυπλοκότητας, θα πρέπει να αξιολογούνται οι επιπτώσεις των ρυθμίσεων και στο πλαίσιο αξιολόγησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (στα ειδικά σχόλια και τις προτάσεις της ΟΚΕ προτείνονται να ληφθούν ορισμένες πρόνοιες).

ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ

Στην ενότητα αυτή αξιολογούνται οι γενικές κατευθύνσεις του νομοσχεδίου και ο διακηρυκτικοί στόχοι των διακριτών μερών και κεφαλαίων.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

³ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

⁴ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/corruption-public-procurement-and-its-impact-internal-market>

“Η διαφθορά και η έλλειψη κράτους δικαίου υπονομεύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη που στηρίζει την εσωτερική αγορά. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της διαφθοράς θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται καλύτερα με τις προσπάθειες για τη διαφύλαξη και την ανάπτυξη της δημοκρατίας στην ΕΕ.”

(Συνημμένο 2)

Το πρώτο Μέρος του σχεδίου νόμου εντάσσεται στην περαιτέρω υλοποίηση ενός στόχου που έχει τεθεί εδώ και αρκετό καιρό, ήδη υπό την προϋσχύσασα εθνική στρατηγική δημοσίων συμβάσεων (2016-2020), και επαναλαμβάνεται και στην τρέχουσα (2021-2025), και αφορά την επαγγελματοποίηση και την πιστοποίηση των υπαλλήλων που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις.

Η κατάρτιση και η πιστοποίηση στελεχών του δημοσίου τομέα και των αναθετουσών αρχών στο σύστημα των δημοσίων συμβάσεων είναι κρίσιμη ενόψει της πολυπλοκότητας του σχετικού πλαισίου που απαιτεί σε βάθος γνώση, συνεχή ενημέρωση και τριβή. Επομένως, επί της αρχής το παρόν Μέρος αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Όπως έχει περιγραφεί, σκοπός του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου είναι η διασφάλιση κατάλληλων και πιστοποιημένων στελεχών στα οποία και θα ανατίθεται το έργο συνολικά της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Αρμόδιοι φορείς για την προώθηση της επαγγελματοποίησης του προσωπικού των αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων ορίζονται 5 Υπουργεία (Ανάπτυξης, Υποδομών και Μεταφορών, μέσω της ΓΓ Υποδομών, Υγείας, Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης) και η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

Για την καλύτερη αποτύπωση των κατάλληλων στελεχών δημιουργείται Μητρώο Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων όπου εντάσσονται οι καταρτισμένοι και πιστοποιημένοι δημόσιοι υπάλληλοι. Το Μητρώο διασπάται σε δύο υποκατηγορίες, Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών (Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. – Π.Υ.) και Δημοσίων Συμβάσεων Έργων και Τεχνικών Μελετών (Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. – Ε.Τ.Μ.), υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Για να ενταχθεί ένας υπάλληλος στα συγκεκριμένα Μητρώα, πέραν των τυπικών προσόντων που πρέπει να έχει οφείλει να έχει ολοκληρώσει το πρόγραμμα πιστοποίησης επάρκειας στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων που προβλέπεται στο Ν. 5111/2024. Η πιστοποίηση διακρίνεται σε δύο επίπεδο το πρώτο βασικών γνώσεων και το δεύτερο πιο εξειδικευμένων γνώσεων. Τα προγράμματα εκπαίδευσης και πιστοποίησης υλοποιούνται από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε συνέργεια με τις προαναφερόμενες ΓΓ των δύο

(Συνημμένο 2)

εποπτευόντων Υπουργείων. Η πιστοποίηση θα επαναλαμβάνεται ανά τριετία ενώ για να πιστοποιηθεί ένα στέλεχος στο δεύτερο επίπεδο θα πρέπει προηγουμένως να έχει πιστοποιηθεί στο πρώτο επίπεδο.

Ωστόσο, θα πρέπει εκ προοιμίου να τονιστεί, ότι η κατάρτιση είναι αναγκαίος αλλά όχι επαρκής όρος για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του συστήματος. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες θα πρέπει να διαθέτουν περαιτέρω επαρκή στελέχωση, κατάλληλη υποδομή και τα αναγκαία ψηφιακά εργαλεία. Επίσης, είναι σημαντικό οι μεταρρυθμίσεις που εξαρτώνται από δευτερογενή νομοθεσία ή υλοποίηση άλλων προαπαιτούμενων, να προωθηθούν με ταχύτητα, με την έκδοση των αναγκών πράξεων - παράδειγμα, το προβλεπόμενο Μητρώο Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων, η έναρξη λειτουργίας του οποίου μετατίθεται σε απροσδιόριστο χρόνο στο μέλλον. Τέλος, η κατάρτιση των στελεχών θα πρέπει να συνοδεύεται και από άλλες δράσεις, όπως η περαιτέρω προτυποποίηση και ψηφιοποίηση, η προώθηση εναλλακτικών εργαλείων (π.χ. δυναμικά συστήματα αγορών), η έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών, οδηγών κλπ, βάσεις δεδομένων κ.α.

Είναι προφανές από τα παραπάνω ότι η κατάλληλη στελέχωση του συνόλου των φορέων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, απαιτεί την εκπαίδευση – πιστοποίηση μεγάλου αριθμού στελεχών ήδη υπηρετούντων στο δημόσιο, γεγονός που απαιτεί πόρους και μεγάλο χρονικό διάστημα. Θεωρείται επίσης δεδομένα, αν και δεν προβλέπεται ρητά στις διατάξεις του Νομοσχεδίου ότι θα υπάρξουν προβλέψεις για το πώς θα καλυφθούν οι ανάγκες των φορέων που η έδρα και η δραστηριότητά τους είναι μακριά από το σημείο υλοποίησης των επιμορφώσεων, ότι δηλαδή θα προγραμματιστούν διαδικτυακά σεμινάρια ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι να μετακινούνται προκειμένου να συμμετέχουν στο πρόγραμμα και να αποκτήσουν δικαίωμα εγγραφής στα Μητρώα. Το ενδεχόμενο μετακίνησης συνεπάγεται κόστος (αντικίνητρο εάν δεν καλυφθούν οι δαπάνες από το δημόσιο) αλλά και κενό στη στελέχωση του φορέα για όσο διάστημα χρειάζεται να απουσιάζει ο υπάλληλος.

Η Σύσταση Τμήματος Δημοσίων Συμβάσεων στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, προκειμένου να αναλάβει την εξ αρχής εκπαίδευση στελεχών στις Δημόσιες Συμβάσεις και προφανώς την επιμόρφωση των ήδη υπηρετούντων

υπαλλήλων που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον είναι μια θετική πρόνοια. Θα ήταν ακόμα πιο επωφελής εάν θα μπορούσαν να εκπαιδευτούν (σε διακριτά τμήματα) και στελέχη Δικαιούχων Φορέων – Αναθετουσών Αρχών (που δεν εντάσσονται στον Δημόσιο τομέα, πχ Ν.Π.Ι.Δ.) ωστόσο σχεδιάζουν και αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο των έργων που υλοποιούν.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Διακηρυγμένοι στόχοι του παρόντος Μέρους αποτελούν η απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης και η απαλοιφή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, καθώς και η βελτίωση του συστήματος έννομης προστασίας. Οι προτεινόμενες διατάξεις σε ένα βαθμό λύνουν υπαρκτά προβλήματα, ενώ κάποιες άλλες αξιολογούνται με μεγαλύτερη επιφύλαξη, ενώ σε κάθε περίπτωση επαναλαμβάνεται ο προβληματισμός σχετικά με τις συχνές και αποσπασματικές παρεμβάσεις στο νομικό πλαίσιο, καθώς δημιουργείται ανασφάλεια δικαίου, ενώ στην πράξη των δημοσίων συμβάσεων υπάρχουν και άλλα ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται με το παρόν νομοσχέδιο.

Στο παρόν μέρος επιχειρείται να απλοποιηθεί η διαδικασία των απευθείας αναθέσεων κάθε είδους, κυρίως σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα που εκτελεί την απευθείας ανάθεση, χωρίς να αλλάζει κάτι σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις του φορέα που αναλαμβάνει το έργο, την υπηρεσία, ή τη μελέτη που ανατίθεται.

Ουσιώδης διαφοροποίηση γίνεται στην έννοια του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης, όπου πλέον καθίσταται δυνατή η συμμετοχή επιχειρήσεων τρίτων χωρών που έχουν διαπιστευθεί από φορέα εκτός της ΕΕ, και για την οποία φαίνεται ότι θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος για μια σε βάθος διαβούλευση με την αγορά, ώστε να μην τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια των προϊόντων και των υπηρεσιών.

(Συνημμένο 2)

Διαφοροποιείται επίσης η όλη διαδικασία συμβάσεων και αναθέσεων που διέπονται από ειδικούς κανόνες τήρησης απορρήτου (πχ Άμυνας).

Κατά την άποψη των κοινωνικών φορέων και των μελών της ΟΚΕ για τους οικονομικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και για όσους άλλους της ΕΕ είναι εφικτό, τα δικαιολογητικά που ζητούνται από μια δημόσια υπηρεσία και εκδίδονται από άλλη δημόσια υπηρεσία θα πρέπει να αναζητούνται αυτεπάγγελα και οι οικονομικοί φορείς να έχουν την ευθύνη κατάθεσης μόνο όσων αποδεικτικών στοιχείων δεν είναι δυνατόν να πιστοποιηθούν από δημόσιες αρχές (πχ οικονομική - τεχνική επάρκεια).

Θετική χαρακτηρίζεται και η πρόνοια για κυρώσεις ή σσονος αξίας καθώς τα όσα ισχύουν σήμερα μπορεί να αποκλείσουν επιχειρήσεις από διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων ακόμα και αν έχει αποκατασταθεί πλήρως η διαφορά μεταξύ αναθέτοντος φορέα και φορέα εκτέλεσης.

Η ενίσχυση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και η επιδιωκόμενη επιτάχυνση των διαδικασιών που την αφορούν είναι σε κάθε περίπτωση μια θετική εξέλιξη. Για την περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να προσφύγει στην ανάθεση δημόσιας σύμβασης μέσω της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με υποψήφιους αναδόχους, η αναγκαία επιτάχυνση των διαδικασιών χρειάζεται να επιδιωχθεί δια της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού και της ικανότητας σύντομης ανταπόκρισης εκ μέρους της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων για την έκδοση σύμφωνης γνώμης.

Χωρίς αυτή τη βασική προϋπόθεση η δυνατότητα να εκδίδονται οι αποφάσεις χωρίς την σύμφωνη γνώμη της Αρχής, η οποία διατηρείται, ενώ μειώνονται τα χρονικά περιθώρια που της δίνονται για να εκφράσει γνώμη, κινδυνεύει να αυξήσει τις περιπτώσεις των δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες στο όνομα της συντόμευσης των διαδικασιών ανάθεσης θα προχωράνε χωρίς την ρητή γνωμοδότηση της Αρχής, κάτι που δεν είναι ούτε επιθυμητό, ούτε σκόπιμο. Σημειώνουμε μάλιστα ότι η ενίσχυση που προβλέπεται δεν φαίνεται να είναι ικανή να διασφαλίσει ότι η Αρχή θα είναι σε θέση να εκφέρει γνώμη εγκαίρως, ιδίως σε περιπτώσεις ανάγκης ταυτόχρονης εξέτασης πολλών παράλληλων περιπτώσεων.

(Συνημμένο 2)

Στην Ανάλυση Συνεπειών του Σχεδίου Νόμου (ΑΣΣΝ) τίθεται ως στόχος η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα και η βελτίωση του πλαισίου παροχής έννομης προστασίας καθ' όλο τον κύκλο ζωής των δημοσίων συμβάσεων καθότι καταγράφεται ως προβληματική η υστέρηση της αποτελεσματικότητάς του παρόλες τις σημαντικές ρυθμιστικές αλλαγές που έχουν επέλθει τα τελευταία χρόνια, δηλώνεται ότι επιδιώκεται η αποτροπή της άσκησης παρελκυστικών προδικαστικών και δικαστικών προσφυγών στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, ούτως ώστε η έννομη προστασία στο εν λόγω πεδίο να παρέχεται με όρους ταχύτητας και αποτελεσματικότητας.

Με αυτή την στοχοθεσία – στην οποία προφανώς συμφωνούν όλοι οι εμπλεκόμενοι στον τομέα παραγωγής δημοσίων συμβάσεων - θα πρέπει να αναθεωρηθούν ορισμένες από τις προτεινόμενες διατάξεις ώστε πράγματι να εξυπηρετούν τους στόχους που τίθενται και να εξυπηρετούν τους στόχους που τίθενται χωρίς να θίγουν το δικαίωμα στην προδικαστική και δικαστική προστασία" και κυρίως να ακυρώνουν τον ίδιο τον σκοπό της προδικαστικής και δικαστικής προστασίας που είναι η διαφάνεια και η αναζήτηση του ορθού και όχι η δημιουργία εμποδίων και αποτρεπτικών αντικινήτρων.

Θεωρούμε ότι είναι ευνόητο σε όλους ότι η έννοια της αποτελεσματικότητας που υιοθετείται στην επιχειρηματολογία της ΑΣΣΝ δεν εξαντλείται στην χρονική διάρκεια μίας εκτελούμενης δημόσιας σύμβασης αλλά κυρίως αφορά στην βέλτιστη αξιοποίηση των δημοσιονομικών δαπανών που δεσμεύονται σε αυτήν. Και υπό αυτό το πλαίσιο εάν επιμείνετε στις σχετικές διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου θα οδηγηθούμε με βεβαιότητα σε εκτίναξη του κόστους υλοποίησης των δημοσίων συμβάσεων που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και από ενωσιακά κονδύλια του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας καθώς ανέλεγκτοι φωτογραφικοί όροι θα ενσωματώνονται χωρίς φόβο ενδεχομένως στις διακηρύξεις καθιστώντας μηδενικές τις πιθανότητες ανάπτυξης ανταγωνισμού στη διαγωνιστική διαδικασία.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΘΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του συγκεκριμένου μέρους θεσπίζεται Εθνική Πολιτική Ποιότητας και Μηχανισμός Διακυβερνητικής Πολιτικής, προς επίτευξη εναρμόνισης των Εθνικών Υποδομών Ποιότητας με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Ακόμα ενισχύεται το δυναμικό αυτών των υποδομών, συμβάλλοντας έτσι στην προώθηση της ασφάλειας, της οικονομικής ανάπτυξης της περιβαλλοντικής και της κοινωνικής ευημερίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη ύπαρξης και λειτουργίας ενός εθνικού πλαισίου υποδομών ποιότητας που θα υποστηρίζει τόσο τις ανάγκες και προκλήσεις των τεχνολογικών και ψηφιακών μεταβολών, όσο και τις αυξανόμενες ανάγκες διασφάλισης τήρησης περιβαλλοντικών προτύπων που υποστηρίζουν την πράσινη μετάβαση στη χώρα. Κρίνεται θετικά ότι το Σχέδιο Νόμου αξιοποιεί την υπάρχουσα εμπειρία τυποποίησης σε ιδιωτικό και κρατικό επίπεδο για την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Σε μία ενοποιημένη αγορά μάλιστα, αξιολογείται θετικά η διασφάλιση λειτουργίας σε εθνικό επίπεδο ενός συστήματος που αναγνωρίζεται και χρησιμοποιείται από τα κράτη μέλη της ΕΕ και της ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών).

Κρίνεται επίσης θετικά η πρόβλεψη λειτουργίας ψηφιακού μητρώου για τα ενδιαφερόμενα μέρη, με την παράλληλη υπογράμμιση από την ΟΚΕ της ανάγκης παροχής ψηφιακών λύσεων τελευταίας τεχνολογίας που θα προωθούν συνεχώς τη διαφάνεια και την αξιοπιστία για όλα τα μέρη, παρέχοντας πληροφορίες για τους εφαρμοζόμενους κανόνες και κριτήρια διασφάλισης ποιότητας. Στο ίδιο πλαίσιο η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά τις αλλαγές που διασφαλίζουν και την χρήση τυποποιημένων προτύπων που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος, υποστηρίζοντας τις εθνικές δεσμεύσεις και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένου του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν. Το Εθνικό Ψηφιακό Μητρώο Πιστοποιήσεων και Ελέγχων χρειάζεται προσεκτική σχεδίαση στα στοιχεία που θα καταχωρούνται, στο λόγο που συγκεντρώνονται και στον τρόπο που αξιοποιούνται. Σε διαφορετική περίπτωση

(Συνημμένο 2)

προκαλείται περιττό διοικητικό βάρος στους υπόχρεους φορείς δίχως ουσιαστικό αντίκτυπο στην αγορά.

Σύμφωνα και με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) 765/2008, εφόσον στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης σκοπός είναι να διασφαλίζεται η διαφάνεια και εμπιστοσύνη στους φορείς που παρέχουν πιστοποιήσεις, τονίζεται η ανάγκη διατήρησης ενός εθνικού οργανισμού διαπίστευσης, οργανωμένου με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η αμεροληψία των δραστηριοτήτων του. Είναι συνεπώς σημαντική η πρόβλεψη στο παρόν Σχέδιο Νόμου της πρόβλεψης περί εθνικής πολιτικής ποιότητας και της θέσπισης μηχανισμού διακυβέρνησης των υποδομών ποιότητας και διαπίστευσης, πολλώ δε μάλλον καθώς ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός επιτάσσει κάθε κράτος μέλος να μεριμνά ώστε να είναι σαφές ότι ο εθνικός οργανισμός διαπίστευσης να «θεωρείται ότι ασκεί δημόσια εξουσία». Η ύπαρξη μηχανισμού διακυβέρνησης αξιολογείται αρχικά ως θετική εξέλιξη, καθώς θα κληθεί να δώσει λύση στο πρόβλημα των «παράλληλων» συστημάτων ποιότητας τα οποία σήμερα αναπτύσσουν χωριστούς μηχανισμούς πιστοποίησης, άσκησης επιθεωρήσεων και ανάπτυξης τεχνικών προδιαγραφών, εκτός του συστήματος διαπίστευσης που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) 765/2008.

Την ίδια στιγμή πρέπει να τονιστεί και το ειδικό βάρος της διαφάνειας στις ρυθμίσεις του Σχεδίου Νόμου. Η ύπαρξη και η λειτουργία ενός εθνικού μηχανισμού ανάπτυξης πολιτικών ποιότητας αποτρέπει εθνικές ρυθμίσεις που θα μπορούσαν να συγκρούονται με ευρωπαϊκά πρότυπα και διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων και υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά. Σε αυτά τα πλαίσια διαφάνειας και προς διευκόλυνση των επιχειρήσεων και πολιτών στις συναλλαγές τους με τον εθνικό μηχανισμό κρίνεται αναγκαία η σαφής παρουσίαση και οι αρμοδιότητες του φορέα που θα αποτελεί τον έναν εθνικό μηχανισμό. Η διαβούλευση με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης εξασφαλίζει ότι οποιαδήποτε νέα τεχνική απαίτηση βασίζεται σε ουδέτερα, κοινά αποδεκτά και τεχνικά έγκυρα κριτήρια. Αυτό διευκολύνει τη συνεργασία με επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα και επενδυτές, καθώς όλοι γνωρίζουν ότι ακολουθούνται αναγνωρισμένα πρότυπα. Ενώ είναι και σύμφωνη με τα πρότυπα και τις πρακτικές άλλων χωρών η συνεργασία και η ύπαρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων.

(Συνημμένο 2)

Η απόσχιση της αυτοτελούς λειτουργικής μονάδας «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Α.Ε.» από το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας» (Ε.Σ.Υ.Π.) και μετατροπή της σε ανώνυμη εταιρεία είναι θετική, αλλά χρειάζεται μεγαλύτερη ευελιξία στη διαδικασία πλήρωσης των προβλεπόμενων θέσεων, με ιδιωτικό-οικονομικά κριτήρια και ταχείες διαδικασίες, για να μπορέσει να ανταποκριθεί ο οργανισμός στις αυξημένες απαιτήσεις που προβλέπει ο μηχανισμός διακυβέρνησης. Το ίδιο ισχύει και για το ΕΣΥΔ. Στον οργανισμό δε, πρέπει να προβλεφθούν περισσότερες θέσεις προσωπικού για να ενισχυθεί ουσιαστικά, όπως χρειάζεται η χώρα.

Σύμφωνα και με την συνοδευτική του Σχεδίου Νόμου ανάλυση των συνεπειών αυτού, οι προβλεπόμενες διατάξεις για την ενίσχυση του προσωπικού δυναμικού βασίζονται σε ευρήματα μελέτης που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας προκειμένου να μπορούν οι Εθνικές Υποδομές Ποιότητας να λειτουργούν εντός των ευρωπαϊκών προδιαγραφών. Κρίνεται θετικά το ότι το Σχέδιο Νόμου βασίζεται σε στοιχεία μελετών, λαμβάνοντας περαιτέρω υπόψη διεθνείς στρατηγικές τυποποίησης, αλλά και την συμμετοχή και συμβολή στις εξελίξεις των διεθνών οργανισμών διαπίστευσης. Ομοίως αξιολογείται θετικά το γεγονός ότι το παρόν Σχέδιο Νόμου ακολουθεί το Στρατηγικό Σχέδιο 2021-2030 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (European Committee for Standardization (CEN) and European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC)). Τέλος το παρόν Σχέδιο Νόμου αξιοποιεί τα υπάρχοντα διεθνή (ISO, IEC) ή ευρωπαϊκά (EN) πρότυπα, προλαμβάνοντας έτσι την εκ νέου ανάπτυξη προδιαγραφών από το μηδέν, μειώνοντας διοικητικά κόστη και επιταχύνοντας την έκδοση νομοθετικών ή κανονιστικών κειμένων.

Περαιτέρω πρόνοιες ωστόσο θα πρέπει να συμπεριλάβει το νομοσχέδιο για τον ορισμό της ποιότητας σε ένα περισσότερο συμπεριληπτικό πλαίσιο με στόχο την προσβασιμότητα των πολιτών, ειδικότερα ευπαθών ομάδων και ατόμων με αναπηρίες σε προϊόντα, υπηρεσίες και υποδομές υψηλής ποιότητας, χωρίς επιπρόσθετα κόστη. Παρακάτω αναλύονται ορισμένες διαστάσεις του ζητήματος.

1. Ποιότητα για Όλους: αναγκαία η ενσωμάτωση της διάστασης του καθολικού σχεδιασμού στην εθνική πολιτική ποιότητας

Σοβαρό έλλειμμα του Σχεδίου Νόμου αποτελεί η απουσία οποιασδήποτε αναφοράς στον καθολικό σχεδιασμό στο «Μέρος Γ -Αναμόρφωση Θεσμικού Πλαισίου Εθνικών Υποδομών Ποιότητας (άρθρα 34–55)», παρότι:

α) Ο καθολικός σχεδιασμός αποτελεί βασική παράμετρο της ποιότητας, καθώς διασφαλίζει τη χρηστικότητα, τη λειτουργικότητα και την προσβασιμότητα των υποδομών, των προϊόντων και των υπηρεσιών για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας ή ικανοτήτων.

β) Η χώρα μας έχει δεσμευτεί για την προώθηση του καθολικού σχεδιασμού:

- Με την κύρωση από την Ελληνική Βουλή με τον ν.4074/2012 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Στο άρθρο 4 (Γενικές Υποχρεώσεις) της Σύμβασης αναφέρεται ότι τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται, μεταξύ άλλων:«[...] να προάγουν την έρευνα και ανάπτυξη των καθολικά σχεδιασμένων αγαθών, υπηρεσιών, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων [...] που απαιτούν την ελάχιστη δυνατή προσαρμογή και το χαμηλότερο δυνατό κόστος, να προάγουν τη διαθεσιμότητα και χρήση τους και να ενσωματώνουν τον καθολικό σχεδιασμό κατά την ανάπτυξη προτύπων και κατευθυντήριων οδηγιών» (παρ. 1, στοιχείο στ).

- Με τη θέσπιση του άρθρου 61 του ν. 4488/2017, το οποίο ορίζει ρητά ότι: «Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, υποχρεούται να διασφαλίζει την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στο πεδίο των δραστηριοτήτων του, λαμβάνοντας κάθε πρόσφορο μέτρο και απέχοντας από ενέργειες ή πρακτικές που τα θίγουν. Ιδίως υποχρεούται: α) να αφαιρεί υφιστάμενα εμπόδια κάθε είδους και β) να τηρεί τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού [...]».

γ) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θεσπίζονται συνεχώς νέα πρότυπα (και επικαιροποιούνται παλαιότερα) που αφορούν στην:

(Συνημμένο 2)

- Προσβασιμότητα και χρηστικότητα του δομημένου περιβάλλοντος (βλ. Πρότυπο EN 17210/2021).
- Προσβασιμότητα των ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημοσίου τομέα [βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2016/2102, όπως ενσωματώθηκε στον ν. 4727/2020 (Κεφάλαιο Η) -Πρότυπο EN 301549 v3.2.1].
- Προσβασιμότητα προϊόντων και υπηρεσιών [βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2019/882, η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική μας νομοθεσία με τον ν.4994/2022. Επιπρόσθετα, αναμένεται η έκδοση σχετικών προτύπων εφαρμογής της εν λόγω Οδηγίας από τον Σεπτέμβριο του 2025 έως τον Ιανουάριο του 2027. Μάλιστα στο Μέρος Ε΄ του παρόντος Σχεδίου Νόμου προβλέπονται τροποποιήσεις του ν. 4994/2022, με σκοπό την αποκατάσταση των ελλείψεων που διαπιστώθηκαν κατά την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 στην εθνική μας νομοθεσία, σε απάντηση της από 19 Μαρτίου 2025 αιτιολογημένης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τη χώρα μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συμμόρφωση με τα εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα που προβλέπονται στις Οδηγίες συνιστά τεκμήριο τήρησης της ενωσιακής νομοθεσίας.

2. Εναρμόνιση με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες: Συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης

Λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να διαβουλεύονται στενά και να εμπλέκουν ενεργά τα άτομα με αναπηρία μέσω των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που τα αφορούν, και δεδομένου ότι το Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης υποστηρίζει το έργο του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης, του οποίου μία από τις αρμοδιότητες είναι η διαπίστευση των οργανισμών που αξιολογούν τη συμμόρφωση με πρότυπα σχετιζόμενα, μεταξύ άλλων, και με την

(Συνημμένο 2)

προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, θεωρούμε απαραίτητη τη συμμετοχή εκπροσώπου της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) στο «Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης».

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΙΔΡΥΣΗΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Οι διατάξεις του Μέρους Δ' αποτελούν το πρώτο σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και των συνθηκών λειτουργίας των μεταποιητικών δραστηριοτήτων της Αττικής, σύμφωνα με τις θεσμικές, τεχνολογικές, παραγωγικές και άλλες σημαντικές εξελίξεις που έχουν σημειωθεί κατά την τελευταία 20-ετία.

Στο πλαίσιο αυτό, οι προωθούμενες διατάξεις αποτελούν ένα σημαντικό βήμα που δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε το επόμενο διάστημα να αναληφθούν και άλλες σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, όπως ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου: α) αδειοδότησης Κέντρων Αποθήκευσης και Διανομής (ΚΑΔ του ν.4302/2014- άρθρο 60 νομοσχεδίου) και β) υποχρεώσεων και διαδικασιών υποβολής του Δελτίου Βιομηχανικής Κίνησης (του ν.858/1979- άρθρο 58 νομοσχεδίου).

Στις κατ' άρθρο παρατηρήσεις που ακολουθούν, περιλαμβάνονται στοχευμένες προτάσεις βελτιώσεων επί συγκεκριμένων διατάξεων του νομοσχεδίου, στη φιλοσοφία των ανωτέρω βασικών αρχών.

Αναφορικά με το Μέρος Δ όπου προβλέπεται ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου για την αδειοδότηση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής, οι διατάξεις του νομοσχεδίου αξιολογούνται θετικά σε πρώτο βαθμό, καθώς υπηρετούν τους παρακάτω στόχους.

1. Διευκόλυνση εκσυγχρονισμού υφιστάμενων μεταποιητικών μονάδων με σύγχρονα περιβαλλοντικά κριτήρια: Υιοθέτηση της σύγχρονης περιβαλλοντικής κατάταξης (Α1, Α2, Β) και απαλοιφή απαρχαιωμένων όρων (π.χ. οχλήσεις, χρήση

(Συνημμένο 2)

ίδιου μηχανολογικού εξοπλισμού, περιορισμοί στα όρια εγκατεστημένης ισχύος για Α2 κ.λπ.). Μεγαλύτερη διευκόλυνση διαπιστώνεται στις περιοχές με χρήσεις γης βιομηχανίας και σε ζώνες με χρήσεις χονδρεμπορίου.

2. Ενεργοποίηση δυνατοτήτων ίδρυσης νέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής κατηγορίας Α2: Οι προβλέψεις αφορούν α) επιχειρηματικά πάρκα που θα μπορούν να υποδέχονται Α2 δραστηριότητες σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας, και β) στρατηγικές επενδύσεις που θα αδειοδοτούνται σε περιοχές βιομηχανίας/χονδρεμπορίου στη Δυτική ή Αν. Αττική.

3. Αποσαφήνιση του πλαισίου αδειοδότησης αποθηκών: Σε συνέχεια θεσμικών εξελίξεων επέρχεται αποσαφήνιση στο πλαίσιο των «βιομηχανικών αποθηκών» του ν.3982/2011 και των Κέντρων Αποθήκευσης και Διανομής (ΚΑΔ) του ν.4302/2014.

4. Υποστήριξη αγροτοβιομηχανικών μονάδων Αττικής: Αύξηση των επιτρεπόμενων ορίων ισχύος για γεωργικές περιοχές.

5. Ενεργοποίηση της δυνατότητας μετάπτωσης σε χαμηλότερη περιβαλλοντική κατηγορία: Εναρμονίζει το πλαίσιο της Αττικής με την πρόβλεψη του άρθρου 4 παρ. 3 της ΚΥΑ 92108 (ΦΕΚ 3833/Β/2020), σύμφωνα με την οποία, μεταποιητικές δραστηριότητες που ασκούνται σε Οργανωμένους Υποδοχείς (εξαιρουμένων των SEVESO και IED), μεταπίπτουν στην αμέσως χαμηλότερη περιβαλλοντική υποκατηγορία, εξασφαλίζοντας απλούστερες διαδικασίες αδειοδότησης.

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΡΘΡΩΝ 6 ΚΑΙ 9 ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/882

Το παρόν μέρος στοχεύει στην ολοκληρωμένη ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών στα άτομα με αναπηρίες, η οποία είχε γίνει με τον Νόμο 4944/2022. Όπως αναφέρεται στη συνοδευτική του Σχεδίου Νόμου ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης, κρίθηκε, μέσω αιτιολογημένης γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι δεν έχει γίνει πλήρης

(Συνημμένο 2)

ενσωμάτωση άρθρων της Οδηγίας 2019/882/ΕΕ, με τον προηγούμενο νόμο, ζήτημα το οποίο αντιμετωπίζεται με τις επερχόμενες αλλαγές στο μέρος Ε. Ως άτομα με αναπηρίες ορίζονται τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, νοητικές ή αισθητηριακές διαταραχές οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους. Η ανάγκη της πλήρους ενσωμάτωσης της Οδηγίας και οι αλλαγές που προτείνονται στο παρόν Σχέδιο Νόμου αντανακλούν της δέσμευση της χώρας για την αναγνώρισης και σεβασμό των ατόμων με αναπηρίες ώστε αυτά να επωφελοούνται μέτρων που έχουν σχεδιαστεί για να τους εξασφαλίζουν αυτονομία, κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και συμμετοχή στη ζωή της χώρας. Συνεπώς κρίνεται θετικά αρχικά η ολοκλήρωση των προβλέψεων που διασφαλίζουν την προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρίες προϊόντων, συσκευών, υπηρεσιών ή περιβαλλόντων με τρόπο που επιτρέπει τη χρήση τους από αυτά σε ίση βάση με τους άλλους. Η ανάγκη ενσωμάτωσης αυτών των αλλαγών στο παρόν Σχέδιο Νόμου πιθανώς αιτιολογείται καθώς η Οδηγία, στην ορθώς ενσωματωμένη μορφή της στο εθνικό δίκαιο κάθε χώρας, αρχίζει να εφαρμόζεται στις 28 Ιουνίου 2025.

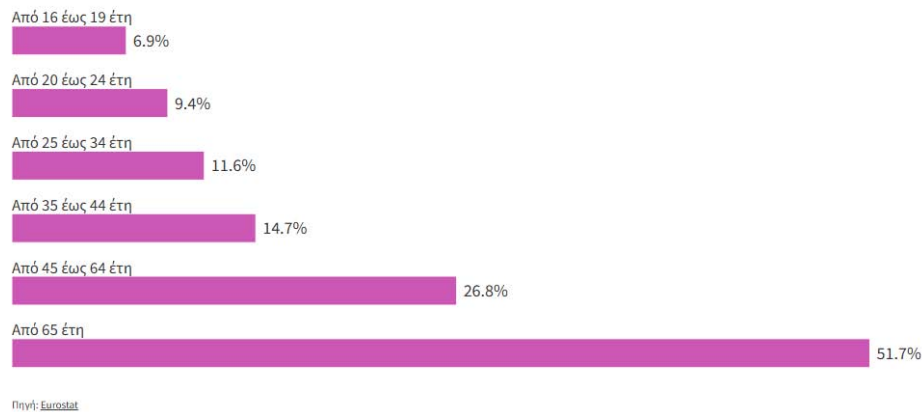
Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/882/ΕΕ Η για την προσβασιμότητα (οδηγία 2019/882) που εκδόθηκε το 2019 προβλέπει και αποφέρει οφέλη όχι μόνο σε δεκάδες εκατομμύρια Ευρωπαίους με αναπηρίες αλλά και σε πολλούς ηλικιωμένους. Η ζήτηση για προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες σε άτομα με αναπηρίες είναι ήδη υψηλή και ο αριθμός των πολιτών με αναπηρίες ή λειτουργικούς περιορισμούς θα αυξηθεί σημαντικά με τη γήρανση του πληθυσμού της χώρας και της ΕΕ. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το 2023, το 27% του πληθυσμού της ΕΕ ηλικίας άνω των 16 ετών είχε κάποια μορφή αναπηρίας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Eurostat, το ποσοστό αυτό ισοδυναμεί με 101 εκατομμύρια άτομα ή 1 στους 4 ενήλικες στην ΕΕ. Η Λετονία έχει το υψηλότερο ποσοστό ατόμων με αναπηρία (40,7%) και ακολουθεί η Δανία (με ποσοστό 36,7%), ενώ σύμφωνα με τις ίδιες μετρήσεις το ποσοστό για την Ελλάδα ανέρχεται στο 23,1%. Την ίδια στιγμή, όσο μεγαλώνει κανείς, τόσο πιο πιθανό είναι να έχει κάποια αναπηρία, με το ποσοστό

(Συνημμένο 2)

των ατόμων με αναπηρία να ανέρχεται στο 26,8% στην ηλικιακή ομάδα των 45-64 ετών και σε 51,7% στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών.

Όσο μεγαλώνει κανείς, τόσο πιο πιθανό είναι να έχει κάποια αναπηρία

Το παρόν διάγραμμα απεικονίζει το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία ανά ηλικιακή ομάδα το 2023.

Επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Οδηγίας και του εθνικού νομικού πλαισίου ήταν να καταστούν διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες πιο προσβάσιμες στους ηλικιωμένους και σε άτομα με αναπηρία, τηρώντας παράλληλα την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Οι διατάξεις της οδηγίας και του εθνικού νόμου αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς όσον αφορά συγκεκριμένα προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και εξυπηρετούν τόσο τις ανάγκες των καταναλωτών αυτών όσο και τη βιομηχανία. Άλλωστε, ένα περιβάλλον όπου τα προϊόντα και οι υπηρεσίες είναι περισσότερο προσβάσιμα επιτρέπει μεγαλύτερη ένταξη και συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνία.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ασφαλώς αξιολογεί θετικά τις πρόνοιες του νομοσχεδίου που αφορούν την ορθή ενσωμάτωση της Οδηγίας και στοχεύουν στην αποφυγή επίκλησης της προσβασιμότητας ως λόγου απαγόρευσης διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά, προωθώντας και με αυτόν τον τρόπο την ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών με αναπηρία. Αξιολογείται συνεπώς θετικά η διατύπωση στο παρόν Σχέδιο Νόμου που δηλώνει και το γενικό πνεύμα του νόμου και της ερμηνείας του Ν. 4994/2022 (Α' 215), δηλαδή ότι απαγορεύεται ρητώς η επίκληση της προσβασιμότητας ως λόγου απαγόρευσης διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά. Ομοίως κρίνεται ως θετική η

(Συνημμένο 2)

θέσπιση του δικαιώματος άσκησης συλλογικής αγωγής προς όφελος των καταναλωτών με αναπηρία, ενώ προβλέπονται κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις επιταγές του νόμου.

ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρατίθενται επί των άρθρων παρατηρήσεις, έτσι όπως διατυπώθηκαν στη διαδικασία διαβούλευσης με τα μέλη της Ο.Κ.Ε. και τους κοινωνικούς φορείς. Επιπρόσθετα, επισημαίνονται πεδία στα οποία ο νομοθέτης θα μπορούσε να λάβει πρόνοιες για μια πιο ολοκληρωμένη οριοθέτηση του νομικού πλαισίου που διέπει ιδιαίτερα τις δημόσιες συμβάσεις.

Για το Μέρος Α', στα επιμέρους σχόλια αναφέρονται ενδεικτικά τα εξής:

- θα πρέπει να είναι επαρκώς προσδιορισμένοι οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των περισσότερων εμπλεκόμενων φορέων, προς αποφυγή κενών ή αλληλοεπικαλύψεων
- λόγω της πολυπλοκότητας του πλαισίου και των δύσκολων νομικών θεμάτων που ανακύπτουν σε όλο τον κύκλο ζωής μιας δημόσιας σύμβασης, ίσως ήταν ορθότερο τα επαγγελματικά στελέχη να είναι επιπέδου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - επίσης, είναι κρίσιμη η επαρκής εξοικείωση με ψηφιακά εργαλεία
- επειδή η παραμονή στις εν λόγω θέσεις και η σταθερή ενασχόληση με τις δημόσιες συμβάσεις για ικανό χρονικό διάστημα, για την απόκτηση της απαιτούμενης εμπειρίας, εμβάθυνσης και υπηρεσιακής μνήμης, είναι πολύ σημαντικός παράγοντας, η περίοδος παραμονής των δύο (2) ετών κρίνεται μικρή, ενώ με το ίδιο σκεπτικό κρίνεται ως εσφαλμένη η επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων περί μετατάξεων ή αποσπάσεων που τίθεται
- η παροχή οικονομικών και υπηρεσιακών κινήτρων κρίνεται ως θετική για την προσέλκυση των κατάλληλων στελεχών (θα πρέπει ωστόσο να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της ίσης μεταχείρισης και τυχόν κεκτημένα δικαιώματα των υπολοίπων στελεχών της Υπηρεσίας, αλλά και οι υπηρεσιακές ανάγκες και δυνατότητες, προς αποφυγή αδικιών και δυσλειτουργιών)

Στο **Άρθρο 3** (Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων – Προσθήκη άρθρου 344Α στον ν. 4412/2016), η Ο.Κ.Ε.

(Συνημμένο 2)

θεωρεί ότι είναι περισσότερο σημαντική η συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού από την καθεαυτή πιστοποίηση και επαγγελματοποίηση του προσωπικού (η οποία ενέχει και περισσότερα διαδικαστικά κόσθη).

Στο **Άρθρο 4** (Σύσταση Μητρώου Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων – Προϋποθέσεις εγγραφής και λόγοι διαγραφής – Προσθήκη άρθρου 344B στον ν. 4412/2016), προτείνεται να λαμβάνεται επίσης ως κριτήριο η πρότερη εμπειρία στην προετοιμασία και διαχείριση διακηρύξεων.

Στο **Άρθρο 5** (παράγραφοι γ και δ), η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά το πνεύμα του Σχεδίου Νόμου που λαμβάνει υπόψη τα δικαιώματα των γονέων και την προστασία της οικογένειας, υπογραμμίζοντας τη σημασία διασφάλισης της τήρησης του συνόλου αυτών και στις διατάξεις του παρόντος Σχεδίου Νόμου.

Στο **Άρθρο 7 (παράγραφος δ)**, η Ο.Κ.Ε θεωρεί ότι δεν υπάρχει λόγος εξαίρεσης των δημοσίων υπαλλήλων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού από τη διαδικασία κινητικότητας στο πλαίσιο της κατάρτισης και υλοποίησης των δημοσίων συμβάσεων.

Για το Μέρος Β',

- Με το **άρθρο 13**, φαίνεται να επιδιώκεται η επίλυση του προβληματισμού που αφορά στη συμμετοχή σε διαγωνισμό προμηθευτών για προϊόντα προέλευσης τρίτων χωρών και ο οποίος δημιουργήθηκε με την έκδοση της υπ' αρ. 2325/2023 απόφασης του ΣτΕ στη σχετική πιλοτική δίκη.

Ωστόσο, εκτιμούμε ότι θα χρειαστεί να επανεξεταστεί και να επαναδιατυπωθεί η νέα αυτή διάταξη, υπό το φως των προβλέψεων του Κανονισμού 765/2008 και κατόπιν διαβούλευσης με τους φορείς της αγοράς, προκειμένου να εξειδικευθούν τα κριτήρια διαπίστευσης των φορέων τρίτων χωρών, ώστε να διασφαλίζεται ο υγιής ανταγωνισμός αλλά και η δημόσια ασφάλεια και υγεία. Ειδικότερα, η τελευταία φράση "ή της Συμφωνίας Αμοιβαίας Αναγνώρισης του Διεθνούς Φόρουμ Διαπίστευσης (International Accreditation Forum Multilateral Recognition Agreement – IAD MRA)" διατυπώνεται μάλλον κατά τρόπο γενικό, με αποτέλεσμα να διευρύνεται η δυνατότητα συμμετοχής ακόμη και οικονομικών φορέων χωρίς επαρκή πιστοποίηση.

Με το **άρθρο 14** η Επιτροπή Επανορθωτικών Μέτρων από ενιαία "σπάει" σε δύο διακριτές Επιτροπές με αρμοδιότητα τις προμήθειες/υπηρεσίες και τα έργα

αντίστοιχα. Οι νέες αυτές Επιτροπές είναι τριμελείς (σε αντίθεση με την ενιαία πενταμελή Επιτροπή) και δεν θα εκπροσωπούνται τα Υπουργεία Υγείας και Δικαιοσύνης. Η σκοπιμότητα αυτής της αλλαγής δεν είναι σαφής. Εξάλλου, για τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και ταχύτητα της Επιτροπής είναι απαραίτητη η διοικητική και επιστημονική της υποστήριξη, καθώς και η δημιουργία σχετικής βάσης δεδομένων. Μία πρόταση, η οποία έχει διατυπωθεί και στο παρελθόν, θα ήταν η ανάθεση της αρμοδιότητας αξιολόγησης των επανορθωτικών μέτρων στην ΕΑΔΗΣΥ, η οποία διαθέτει το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και τη σχετική γνώση και εμπειρία, αλλά και τα εχέγγυα αμεροληψίας ως ανεξάρτητη αρχή.

-Με το **άρθρο 15** του σχεδίου νόμου εισάγεται ένα τεκμήριο ισχύος των όρων συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία, με βάση τα αποδεικτικά μέσα που προσκομίζονται στο στάδιο του προσωρινού αναδόχου, το οποίο ανατρέχει στο χρόνο υπογραφής του ΕΕΕΣ. Η εν λόγω ρύθμιση αξιολογείται θετικά, καθώς στην πράξη, λόγω του άρθρου 104 του ν. 4412/2016, οι οικονομικοί φορείς έπρεπε να συγκεντρώνουν σε δύο χρόνους (υποβολή προσφοράς - κατακύρωση) ένα σημαντικό πλήθος εγγράφων, καταργώντας ουσιαστικά την προαπόδειξη. Σε διαφορετική περίπτωση, ανοιγόταν πεδίο προδικαστικών και δικαστικών διενέξεων, με αντίστοιχη καθυστέρηση της διαδικασίας. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό, χωρεί δηλαδή η απόδειξη ότι οι όροι συμμετοχής δεν συνέτρεχαν στο στάδιο υποβολής του ΕΕΕΣ. Γενικά, από το ΕΕΕΣ δημιουργούνται συχνά νομικά ζητήματα, τα οποία χρήζουν ολοκληρωμένης παρέμβασης.

Σε ότι αφορά το συγκεκριμένο άρθρο, όπου μεταξύ άλλων στην ΑΣΥΡ αναφέρεται η διευκόλυνση και των ΜΜΕ για να συμμετάσχουν, πρόκειται επί της ουσίας για έναν εξορθολογισμό, ώστε να μην χρειάζεται να καταθέτουν οι επιχειρήσεις δύο φορές τα δικαιολογητικά συμμετοχής (μία κατά τη συμμετοχή στο διαγωνισμό και μια κατά την υπογραφή σύμβασης), χωρίς να επέρχεται κάποια ουσιαστική μείωση της γραφειοκρατίας που απαιτείται.

Αναφορικά με τα **άρθρα 23 και 30** του υπό διαβούλευση νομοσχεδίου, εγείρονται οι παρακάτω προβληματισμοί εκ μέρους των αντίστοιχων φορέων αναδόχων έργων και υπηρεσιών.

1. Μείωση προθεσμίας προσβολής της διακήρυξης

Στο άρθρο 23 «Προθεσμία για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής» προβλέπεται τροποποίηση άρθρου 361 ν. 4412/2016 σύμφωνα με την οποία η προθεσμία προσβολής της διακήρυξης περικόπτεται σε 15 ημέρες από τη δημοσίευση (αντί για 25 ημέρες που είναι στην πράξη σήμερα).

Η ρύθμιση αυτή ενέχει τον κίνδυνο αδυναμίας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων, να προσβάλουν εμπρόθεσμα διακηρύξεις με όρους που δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις νομιμότητας.

2. Υπερβολική αύξηση παραβόλου (άρθρο 30) – Αντικίνητρο προσφυγής

Η προτεινόμενη αύξηση του παραβόλου από 0,1% σε 0,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, με κατώτατο όριο τα 1.500 ευρώ (από 500) και ανώτατο τα 50.000 ευρώ (από 5.000), συνιστά τριπλασιασμό έως δεκαπλασιασμό του κόστους δικαστικής προστασίας.

Οφείλουμε να θυμίσουμε ότι το παράβολο των €50.000 παλαιότερα είχε κριθεί ως αντισυνταγματικό με την ΕπΑν ΣτΕ 136/2013, που είχε εκδοθεί επί πιλοτικής δίκης.

Η ρύθμιση αυτή:

- Αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας και του σεβασμού της αρχής της πρόσβασης στη δικαιοσύνη (άρθρο 20 Συντ. και άρθρο 6 ΕΣΔΑ),
- Παραβιάζει τις δικονομικές ενωσιακές Οδηγίες περί δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες επιτάσσουν την παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης μιας δημόσιας σύμβασης (έργου, υπηρεσίας, προμήθειας). Η παραβίαση αυτής της ενωσιακής επιταγής ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά κωλύματα κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και την εκταμίευση των ενωσιακών κονδυλίων.
- Καθιστά υπερβολικά ακριβή την δικαστική προστασία και λειτουργεί αποτρεπτικά για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και τις οποίες τόσο οι πολιτικές της ΕΕ όσο και αυτές της κυβέρνησης φιλοδοξούν να στηρίξουν,
- Δημιουργεί ανισότητες μεταξύ φορέων, καθώς προνομιακή παραμένει η θέση των οικονομικά ισχυρότερων.

3. Κίνδυνος επιπλέον επιβαρύνσεων έως 2% της αξίας (άρθρο 30) – Πιθανότητα κατάχρησης εκ μέρους των Δικαστηρίων

Το Δικαστήριο μπορεί πλέον να πολλαπλασιάζει το συνολικό παράβολο έως 2% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, σε περιπτώσεις που κρίνει μια αίτηση «προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη».

Η ρύθμιση αυτή:

- Εισάγει οικονομική ποινή και δημιουργεί φόβο αποτροπής ακόμα και για αιτούντες με σοβαρούς λόγους,
- Δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου καθώς τα όρια μεταξύ απόρριψης ως αβάσιμης και πρόδηλης αβασιμότητας, είναι πλέον δυσδιάκριτα και αμφίσημα
- Δεν προβλέπει κριτήρια αντικειμενικά ή εξατομικευμένη αιτιολόγηση για τον πολλαπλασιασμό του κόστους, με συνέπεια τον κίνδυνο αυθαιρεσίας, ενώ λείπουν και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των αβάσιμων ή προδήλως αβάσιμων προσφυγών που χαρακτηρίστηκαν ως τέτοιες από το διοικητικό εφετείο και τα οποία θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν μια τέτοια ρύθμιση.

4. Συνταγματικές επιφυλάξεις για το άρθρο 30.

Η νέα μορφή για το άρθρο 30 εγείρει σοβαρά ζητήματα συνταγματικότητας, καθώς περιορίζει υπέρμετρα το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (άρθρο 20 Συντ.) και θίγει τις αρχές της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της ασφάλειας δικαίου.

Επί των ειδικότερων αυτών επίμαχων διατάξεων, η Ο.Κ.Ε. αναφέρει τα εξής:

- η επίσπευση των διαδικασιών ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις υπηρεσιακές δυνατότητες και τη στελέχωση της Αρχής, ώστε να μην την ακυρώνει στην πράξη
- η πλήρης λειτουργία περισσότερων κλιμακίων εξέτασης προδικαστικών προσφυγών συμβάλλει στην επιτάχυνση της έκδοσης αποφάσεων της Αρχής
- θα πρέπει ωστόσο να λαμβάνεται πρόνοια ώστε τα κλιμάκια να μην

(Συνημμένο 2)

εκδίδουν αντιφατικές αποφάσεις, προς ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της αρχής της ισονομίας

- ο περιορισμός της έκτασης των προδικαστικών προσφυγών κρίνεται κατ' αρχήν θετικά και ακολουθεί την κατεύθυνση που θέτουν οι κώδικες δικονομίας
- σχετικά με την νέα παρ. 4 που προστίθεται στο άρθρο 366 του ν. 4412/2016, επισημαίνεται η ρύθμιση της παρ. 6 του άρθρου 372 ("Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του Δικαστηρίου της παρ. 3 κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή της παρ. 7 το αρμόδιο δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά.[...]"), καθώς θα πρέπει να διερευνηθεί η μεταξύ τους σχέση
- η προβλεπόμενη αναστολή προθεσμιών για το διάστημα από 5 έως 20 Αυγούστου αφορά μόνο την εξέταση προδικαστικών προσφυγών και την έκδοση απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, και όχι και τις προθεσμίες που τάσσονται στους οικονομικούς φορείς
- η αύξηση των παραβόλων για την αποθάρρυνση παρελκυστικών ή αβάσιμων προσφυγών είναι συνήθης πρακτική, η οποία ωστόσο θα πρέπει να σταθμίζεται με το δικαίωμα έννομης προστασίας, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας (ιδίως ενόψει και της συμμετοχής των μικρών επιχειρήσεων)

Άρθρο 38 - Εθνική Πολιτική Ποιότητας

Είναι θετική η θέσπιση - για πρώτη φορά - Εθνικής Πολιτικής Ποιότητας. Προτείνεται να προβλεφθεί συγκεκριμένος τρόπος σύνδεσής με το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής ώστε να διασφαλίζεται ότι θα υπηρετείται από τα Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων και θα ευθυγραμμίζεται με αυτά.

Επίσης, προτείνεται στην παρ. 1 η προσθήκη της λέξης «ασφάλειας», ως εξής: «... καλλιέργεια κουλτούρας ποιότητας και ασφάλειας..». Είναι έλλειμμα ότι η έννοια της ασφάλειας δεν αναφέρεται στο Μέρος Γ', καθώς είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ποιότητα.

Σε αυτό το άρθρο επίσης προτείνεται η προσθήκη

Θεσπίζεται Εθνική Πολιτική Ποιότητας με στόχο την ανάπτυξη ενός ενιαίου, σύγχρονου, αξιόπιστου, συνεργατικού και αποτελεσματικού συστήματος υποδομών ποιότητας, πλήρως εναρμονισμένου με το ευρωπαϊκό και διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο, που ενθαρρύνει την καλλιέργεια κουλτούρας ποιότητας, προωθεί την καινοτομία και τον καθολικό σχεδιασμό, προάγει την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα».

Άρθρο 39 - Διακυβέρνηση των υποδομών ποιότητας & Άρθρο 40 - Σύσταση Κυβερνητικής Επιτροπής Ποιότητας

Είναι θετικό το γεγονός ότι αντιμετωπίζεται επί της αρχής το πρόβλημα των «παράλληλων» συστημάτων ποιότητας που λειτουργούσαν εκτός των Κανονισμών 1025/2012 και 765/2008 για την τυποποίηση και διαπίστευση αντίστοιχα, το οποίο έθετε σε πιθανό κίνδυνο την ασφάλεια των καταναλωτών και των προϊόντων, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Διατηρούμε επιφυλάξεις αναφορικά με τη λειτουργία της Κυβερνητικής Επιτροπής Ποιότητας του άρθρου 40 καθώς, προκειμένου να επιτύχει τον συντονιστικό ρόλο που απαιτείται για την επιτυχία της σχεδιαζόμενης μεταρρύθμισης, θα πρέπει να διασφαλιστεί η παρακολούθηση και υλοποίηση των αποφάσεων αυτής. Ακόμα, διατηρούμε επιφυλάξεις αναφορικά τη δυνατότητα ταχείας ανταπόκρισης των ΕΛΟΤ, ΕΣΥΔ και ΕΙΜ στα αιτήματα υιοθέτησης νέων τομεακών και θεματικών πολιτικής ποιότητας, βάσει του σημερινού τρόπου λειτουργίας τους. Προτείνεται εισαγωγή προβλέψεων για το χρόνο ανταπόκρισής τους (ως προς την αξιολόγηση των αιτημάτων, όχι στην περίπτωση που απαιτείται τυποποιητική διαδικασία).

Στο συγκεκριμένο άρθρο, υποχρεώνονται τα Υπουργεία και Οργανισμοί, κατά την κατάρτιση τομεακών και θεματικών πολιτικών ποιότητας και τεχνικών κανόνων, να γνωστοποιούν στον ΕΛ.Ο.Τ. νομοθετικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις τους. Μετά από σχετική γνωμοδότηση του Εθνικού Συμβουλίου Τυποποίησης, τα Υπουργεία και Οργανισμοί υποχρεούνται να αναθέσουν στον ΕΛ.Ο.Τ., με σύμβαση ανάθεσης έργου, την ανάπτυξη σχετικού τυποποιητικού εγγράφου. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η υποχρέωση ανάθεσης σύμβασης έργου στον ΕΛ.Ο.Τ. για ανάπτυξη

(Συνημμένο 2)

τυποποιητικού εγγράφου από κάθε δημόσια αρχή ή οργανισμό δεν είναι βέβαιο ότι θα είναι αποδεκτή και νόμιμη.

Άρθρο 41 - Σύσταση Εθνικού Ψηφιακού Μητρώου Πιστοποιήσεων και Ελέγχων

Είναι θετική η δημιουργία του εν λόγω Μητρώου. Κρίνουμε ωστόσο αναγκαίο να επανεξεταστούν α) τα καταχωρούμενα στοιχεία σε αυτό, β) τους σκοπούς που εξυπηρετεί η συγκέντρωση κάθε στοιχείου και γ) τον τρόπο ουσιαστικής αξιοποίησης των δεδομένων, ώστε να μην προκαλείται περιττό διοικητικό βάρος στους υπόχρεους φορείς δίχως ουσιαστικό αντίκτυπο στην αγορά.

Ειδικά ως προς το σημείο (α), σημειώνουμε ότι εξαιρετικά μεγάλο μέρος της πληροφόρησης που προτείνεται να συγκεντρώνεται στο Μητρώο κατέχεται ήδη σήμερα από το ΕΣΥΔ, καθώς αυτό είναι υποχρεωτικό σύμφωνα με τους Κανονισμούς Διαπίστευσης. Επίσης, δεν προκύπτει η ανάγκη και κατ' επέκταση το όφελος, καταχώρισης στοιχείων που αφορούν σε οικονομικές συμφωνίες των φορέων πιστοποίησης και των εργαστηρίων (π.χ. παραστατικά παροχής υπηρεσιών), ενώ θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ληφθεί ειδική μέριμνα για την διαφύλαξη πληροφοριών που εμπίπτουν στον ν. 4605/2019 περί εμπορικού απορρήτου.

Είναι θετική η πρόνοια για ανάρτηση πιστοποιητικών, ώστε να διαπιστώνεται η ισχύς τους, όμως προτείνεται να αναγράφεται και ότι στο Μητρώο σταδιακά θα έπρεπε να υπάρχει και αναφορά ή παραπομπές στους τρόπους παραμετροποίησης και αναγνώρισης των απονεμόμενων πιστοποιητικών. Είναι απαραίτητο να υπάρχουν μέρη όπου αναρτώνται οι τεχνικές προδιαγραφές σχετικά με τη τυπολογία τους, ποιοι υποχρεώνονται να παρέχουν στοιχεία και με ποιους όρους.

Εναλλακτικώς προτείνεται η χρήση τεχνολογικών μέσων, για παράδειγμα QR code που θα παραπέμπει στην πλέον σαφή παραμετροποίηση των όρων για την απονομή της πιστοποίησης.

Άρθρο 42 - Απόσχιση από το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας» της αυτοτελούς λειτουργικής μονάδας «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Α.Ε.» και μετατροπή της σε ανώνυμη εταιρεία

Το προτεινόμενο σχήμα α) της απόσχισης του ΕΛΟΤ (όχι ως προς το σκέλος της μετατροπής του σε ΑΕ) και β) της παράλληλης διατήρησης του ΕΣΥΠ και της άσκησης διοίκησης από κοινό Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) αξιολογείται ως πολυδαίδαλο, δίχως να προκύπτει η απαιτούμενη τεκμηρίωση και εκτιμάται ότι θα δυσχεράνει ακόμα πιο πολύ το σημαντικό και δύσκολο έργο που αναλαμβάνει ο ΕΛΟΤ στον μηχανισμό διακυβέρνησης των υποδομών ποιότητας.

Άρθρο 43 - Καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Α.Ε.»

Προτείνεται στο άρθρο 6 του Καταστατικού, ο προσδιορισμός του αριθμού των μετοχών στις οποίες διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής.

Προτείνεται στο άρθρο 8 παρ. 4 του Καταστατικού ο εμπλουτισμός των κριτηρίων ανεξαρτησίας όπως ήδη προβλέπονται στον ν. 4706/2020 στον οποίο ο τελευταίος παραπέμπει.

Στο άρθρο 10 παρ. 1 σημείο (αγ) του Καταστατικού, η πρόβλεψη περί καταβολής τελών για τη συμμετοχή στα Τεχνικά Όργανα Τυποποίησης (ΤΟΤ) συνιστά αντικίνητρο για την επαρκή εκπροσώπηση και συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην τυποποιητική διαδικασία και έρχεται σε αντίθεση με τον Κανονισμό 1025/2012 και την ανάγκη για ευρεία, εθελοντική και υψηλού επιπέδου συμμετοχή εξειδικευμένων στελεχών. Σημειώνουμε ότι οι εκπρόσωποι των φορέων που έχουν οριστεί μέλη των ΤΟΤ κατόπιν σχετικής πρόσκλησης του ΕΛΟΤ συμμετέχουν ενεργά στο τυποποιητικό έργο, στηρίζουν την εθνική εκπροσώπηση στα διεθνή φόρα και συμβάλλουν με την τεχνογνωσία τους στη χάραξη των εθνικών θέσεων. Για αυτούς του λόγους, δεν πρέπει να τίθεται θέμα καταβολής τελών και η προτεινόμενη διατύπωση πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να μην προκαλείται νομική αβεβαιότητα ως προς την ταυτότητα των «τρίτων μερών».

Στο άρθρο 11 του Καταστατικού, εκτιμάται ότι οι προτεινόμενες διατάξεις δεν διασφαλίζουν την απαιτούμενη και επιθυμητή ευελιξία ως προς την προσέλευση προσωπικού για την πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων, με ιδιωτικό-οικονομικά

κριτήρια και ταχείες διαδικασίες. Η μετατροπή του ΕΛΟΤ από ΝΠΙΔ σε ΑΕ θα έπρεπε να συμπληρωθεί με προβλέψεις που να παρέχουν την ευελιξία αυτή, ειδικά δεδομένης της ανάγκης ύπαρξης εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού που θα απασχοληθεί στις παραγωγικές διευθύνσεις του οργανισμού. Διατυπώνεται συναφώς, ανησυχία για την αδυναμία κάλυψης των θέσεων μέσω ΑΣΕΠ, κάτι το οποίο εκτιμούμε ότι θα θέσει σε κίνδυνο τον ίδιο τον μηχανισμό διακυβέρνησης υποδομών ποιότητας.

Στην παρ. 1, περ. αβ του άρθρου, ως έσοδα της ΕΛ.Ο.Τ. Α.Ε. περιλαμβάνονται και εκείνα που προκύπτουν από τη λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης, σύμφωνα με το Π.Δ. 81/2018 (Α' 151). Σημειώνεται ότι, έως σήμερα, η πρόσβαση στο Κέντρο Πληροφόρησης για την κοινοποίηση τεχνικών κανόνων των Υπουργείων στην ΕΕ στην πλατφόρμα TRIS, ήταν δωρεάν. Με τη ρύθμιση απαιτείται πλέον, για την εκπλήρωση υποχρεώσεων δημοσίου συμφέροντος, ο ΕΛΟΤ να συνάπτει σύμβαση παροχής δημόσιας υπηρεσίας με το ελληνικό Δημόσιο.

Άρθρο 45 – Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου Εθνικού Συστήματος Υποδομών Ποιότητας – Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 6 ν. 4109/2013

Είναι θετική η πρόβλεψη για μόνιμη πλέον συμμετοχή στο ΔΣ του ΕΣΥΠ εκπροσώπων των εργοδοτικών οργανώσεων και ιδιωτικών φορέων. Προτείνεται και η συμπερίληψη εκπροσώπων οργανώσεων από την κοινωνία των πολιτών και τοπικά επιμελητήρια (ΑμεΑ κ).

Δυνητικά προτείνονται τα εξής:

Η **συμμετοχή εκπροσώπου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. στο Εθνικό Συμβούλιο Μετρολογίας**, στο Εθνικό Συμβούλιο Τυποποίησης και στο Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης είναι επιβεβλημένη, αν λάβει κανείς υπόψη του τόσο το γνωστικό όσο και το επαγγελματικό αντικείμενο των γεωτεχνικών επιστημόνων (γεωπόνων, δασολόγων, κτηνιάτρων, γεωλόγων και ιχθυολόγων). Οι γνώσεις και η εμπειρία τους πάνω σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με την τυποποίηση, τις εργαστηριακές δοκιμές, τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας και την πιστοποίηση προϊόντων είναι δεδομένες και αδιαμφισβήτητες. Γι' αυτό άλλωστε και στελεχώνουν τον οργανισμό που είναι

(Συνημμένο 2)

υπεύθυνος για τον έλεγχο και την πιστοποίηση των γεωργικών προϊόντων (πρώην ΟΠΕΓΕΠ, νυν ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ).

και η

Τροποποίηση/συμπλήρωση του άρθρου 54 «Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης» ως ακολούθως:

«Άρθρο 54-Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης

1. Για την υποβολή του έργου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε.» (Ε.ΣΥ.Δ. Α.Ε.), συνιστάται στην ΑΕ ~~στο Υπουργείο Ανάπτυξης~~, Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης.

2. Το Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης αποτελείται από δεκαέξι (16 17) μέλη, που διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για τριετή θητεία, μαζί με τους αναπληρωτές τους, ως εξής:

α) ο Διευθύνων Σύμβουλος του Δ.Σ. της Ε.ΣΥ.Δ. Α.Ε., ως Πρόεδρος,

β) ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης,

[...]

ιε) ένας (1) εκπρόσωπος της Ελληνικής Ένωσης Εργαστηρίων (Hellas Lab), και

ιστ) ένας κοινός εκπρόσωπος των ενώσεων καταναλωτών και

ιζ) ένας (1) εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.)».

Άρθρο 46 - Θέματα προσωπικού Εθνικού Συστήματος Υποδομών Ποιότητας

Δεν προκύπτει με σαφήνεια πώς τροποποιείται ο ισχύων Κανονισμός Λειτουργίας (ΚΥΑ 114027/2021, ΦΕΚ Β' 5065) και ως εκ τούτου δεν είναι σαφές και πρέπει να προσδιοριστεί ο αριθμός προσωπικού που παραμένει στο ΕΣΥΠ.

Άρθρο 47 - Ειδικές διατάξεις για το Ελληνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας

Όπως αναφέρθηκε και στο άρθρο 42, δεν είναι κατανοητή επί της αρχής η επιλογή του νομοθέτη για τη διατάραξη της υφιστάμενης δομής του ΕΣΥΠ και τη δημιουργία ενός πολυδαίδαλου σχήματος.

Άρθρο 48 - Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Μετρολογίας – Προσθήκη άρθρου 2Α στον ν. 2231/1994

Αξιολογείται ως θετική η σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Μετρολογίας, ωστόσο προτείνεται η προσθήκη νέας παραγράφου με την περιγραφή του σκοπού του νέου οργάνου, όπως ισχύει στα Εθνικά Συμβούλια Τυποποίησης και Διαπίστευσης.

Άρθρο 52 - Καταστατικό

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, προτείνεται στο άρθρο 8 παρ. 7 του Καταστατικού ο εμπλουτισμός των κριτηρίων ανεξαρτησίας όπως ήδη προβλέπονται στον ν. 4706/2020 στον οποίο ο τελευταίος παραπέμπει.

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, στο άρθρο 11 του Καταστατικού, εκτιμάται ότι οι προτεινόμενες διατάξεις δεν διασφαλίζουν την απαιτούμενη και επιθυμητή ευελιξία ως προς την προσέλκυση προσωπικού για την πλήρωση των προβλεπόμενων θέσεων, με ιδιωτικό-οικονομικά κριτήρια και ταχείες διαδικασίες. Η μετατροπή του ΕΣΥΔ από ΝΠΙΔ σε ΑΕ θα έπρεπε να συμπληρωθεί με προβλέψεις που να παρέχουν την ευελιξία αυτή, ειδικά δεδομένης της ανάγκης ύπαρξης εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού που θα απασχοληθεί στις παραγωγικές διευθύνσεις του οργανισμού. Διατυπώνεται συναφώς, ανησυχία για την αδυναμία κάλυψης των θέσεων μέσω ΑΣΕΠ, κάτι το οποίο εκτιμούμε ότι θα θέσει σε κίνδυνο τον ίδιο τον μηχανισμό διακυβέρνησης υποδομών ποιότητας.

Επιπροσθέτως, ενώ αναγνωρίζεται η σημαντική προσπάθεια ενίσχυσης των θεσμοθετημένων φορέων των εθνικών υποδομών ποιότητας στο προτεινόμενο νομοσχέδιο, η πρόβλεψη περί 33 θέσεων τακτικού προσωπικού και 2 δικηγόρων δεν είναι επαρκής για την κάλυψη των αναγκών του ΕΣΥΔ, με αρνητικές επιπτώσεις στην ταχύτητα ανταπόκρισης στα αιτήματα των φορέων αξιολόγησης και στις απαιτήσεις επιθεωρήσεων, τη δυνατότητα κάλυψης νέων πεδίων διαπίστευσης σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς και τη συμμόρφωση με τις - συνεχώς αυξανόμενες - ευρωπαϊκές εξελίξεις.

Άρθρο 60 - Ίδρυση δραστηριοτήτων εντός της Περιφέρειας Αττικής – Τροποποίηση άρθρου 17 ν.3325/2005

Παρ.1: Η ΚΥΑ 5905/Φ/15839/12.7.1995 που αναφέρεται στο σχέδιο νόμου, έχει καταργηθεί και πλέον ισχύει η Α.Π. 136860/1673/Φ15 (ΦΕΚ Β' 6210/31.12.2018) «Μέτρα και μέσα πυροπροστασίας στις εγκαταστάσεις μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων». Σχετικώς **προτείνεται** παραπομπή στη νεότερη ΚΥΑ από αξιολόγηση των μεταβολών που έχουν επέλθει στις κατατάξεις των μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς (Ο, Α1, Α2, Β και C).

Επιπρόσθετα, **στα άρθρα 56-63 του Σ/Ν**, τα οποία αφορούν στις μεταποιητικές δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται εντός Αττικής (και για τις οποίες η νομοθεσία ασχολείται μόνιμα με οχλούσες δραστηριότητες διαφόρων κατατάξεων), θα πρέπει να αποφασιστεί ποια θα είναι η οριστική κατοχύρωση των αγροτικών ζωνών που έχουν απομείνει (Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας και άλλες κατηγορίες γεωργική γης) και οι οποίες υφίστανται τρομερή πίεση από αλλότριες δραστηριότητες ακόμη και με υψηλούς βαθμούς όχλησης.

Θα πρέπει να εξεταστεί ποια κίνητρα και κυρώσεις θα υπάρξουν ώστε οι αγροτικές ζώνες που θα οριοθετηθούν να απαλλαγούν από αλλότριες δραστηριότητες, ειδικά τις περιβαλλοντικά οχλούσες (π.χ. χώροι συγκέντρωσης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων κ.λπ.) και να διαφυλαχθούν μέσα από ένα πλέγμα αυστηρών νομοθετικών προβλέψεων. Επίσης, ποια κίνητρα (π.χ. απαλλαγές από ΕΝΦΙΑ ακόμη και σε κατοικίες, επιδοτήσεις ενοικίων σε κατά κύριο επάγγελμα αγρότες) θα δοθούν στους κατόχους αγροτικών εκτάσεων ως αντισταθμιστικά για την παραμονή της γης στην παραγωγή, αφού με τα σημερινά δεδομένα οι αξίες πολλαπλασιάζονται με τον αποχαρκτηρισμό των αγροτικών ζωνών με αποτέλεσμα κανείς να μην επιθυμεί να παραμένει κάτοχος παραγωγικής γης.

Άρθρο 68 – Πρόταση για απαλοιφή της λέξης «ιδιαιτερότητες»

Κυρώσεις – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 26 ν. 4994/2022

Στην παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4994/2022 (Α' 215), περί διοικητικών κυρώσεων, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 2 του άρθρου 26 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Για την επιβολή κυρώσεων λαμβάνονται ιδίως υπόψη η έκταση της μη συμμόρφωσης, η ιδιότητα του οικονομικού φορέα (κατασκευαστής, εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος, εισαγωγέας, διανομέας) και το μέγεθος της επιχείρησης, οι συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέσθηκε ή εξακολουθεί να τελείται η παράβαση, οι ~~ιδιαιτερότητες~~ των ευρημάτων και οι επιπτώσεις αυτών, οι τυχόν διορθωτικές ενέργειες και η εκ των υστέρων συμμόρφωση του οικονομικού φορέα, καθώς και ο βαθμός της συνεργασίας του ελεγχόμενου με τα κλιμάκια ελέγχου και την αρμόδια υπηρεσία. Κατά της απόφασης επιβολής κυρώσεων, επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του οργάνου που προΐσταται ιεραρχικά του οργάνου επιβολής της κύρωσης εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο.».

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι συνολικές προτάσεις πολιτικής εκ μέρους της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής έπειτα από την ενδελεχή αξιολόγηση των διατάξεων του νομοσχεδίου υπό διαβούλευση.

Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως ένα ισχυρό αναπτυξιακό εργαλείο για την ενίσχυση της οικονομίας, της καινοτομίας, της κοινωνικής συνοχής και της βιώσιμης ανάπτυξης. Η αξιοποίηση των δημόσιων συμβάσεων ως αναπτυξιακό εργαλείο δύναται να πραγματοποιηθεί διαμέσω διαφόρων μηχανισμών οικονομικής πολιτικής:

➤ **Πρώθηση της καινοτομίας μέσω δημόσιων συμβάσεων**

Καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις, με ενίσχυση συμβάσεων που προωθούν νέες τεχνολογίες ή υπηρεσίες (π.χ. Pre-Commercial Procurement).

➤ **Υποστήριξη start-ups και ΜμΕ**

Θέσπιση όρων διαγωνισμών που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων.

➤ **Πράσινες δημόσιες συμβάσεις**

Οικολογικά κριτήρια: Εισαγωγή περιβαλλοντικών όρων στους διαγωνισμούς (π.χ. μειωμένες εκπομπές CO₂, χρήση ανακυκλώσιμων υλικών). Ενδεικτικά αναφέρεται η κυκλική οικονομία: Επιλογή προμηθευτών που εφαρμόζουν πρακτικές επαναχρησιμοποίησης, επισκευής και ανακύκλωσης.

Στα ειδικά σχόλια, προτείνεται να προστεθούν πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση. Άλλωστε, ιδιαίτερα οι δημόσιες συμβάσεις δεν αποτελούν μόνο ένα μηχανισμό προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών από τη Διοίκηση, αλλά μπορούν να λειτουργήσουν και ως καταλύτης κοινωνικής αλλαγής και οικονομικής δημοκρατίας, εφόσον ενσωματώνονται σε αυτές κοινωνικά κριτήρια και στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι εξής περιπτώσεις:

1. Δημόσιες συμβάσεις με κοινωνική ρήτρα

Η εισαγωγή κοινωνικών ρητρών σε δημόσιες συμβάσεις (άρθρα 18 και 61 του ν. 4412/2016) μπορεί να περιλαμβάνει:

- Υποχρέωση πρόσληψης ατόμων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
- Συμμετοχή ΚΟΙΝΣΕΠ ή φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.
- Ειδική μοριοδότηση για επιχειρήσεις με κοινωνικές πρακτικές.
- Εκπαίδευση των υποψηφίων ανάδοχων φορέων στις διαδικασίες υποβολής συμμετοχής σε διαγωνισμούς του δημοσίου

2. Κρατικές προμήθειες υπέρ τοπικών ή κοινωνικά ωφελούμενων φορέων

Μπορούν να σχεδιάζονται διαγωνισμοί με κριτήρια που ευνοούν:

- Φορείς σε περιοχές με υψηλή φτώχεια.
- Επιχειρήσεις που συμβάλλουν σε τοπική απασχόληση.

3. Ένταξη στόχων βιώσιμης ανάπτυξης στις πολιτικές προμηθειών

Η Διοίκηση μπορεί να ενσωματώνει στόχους όπως:

- Μείωση παιδικής φτώχειας μέσω σίτισης, υποστήριξης ή περίθαλψης.
- Προμήθειες με κοινωνικό αντίκτυπο (π.χ. voucher για άπορους).

4. Εκπαίδευση υπαλλήλων και καθοδήγηση αναθετουσών αρχών για κοινωνικά υπεύθυνες προμήθειες με κοινωνικά κριτήρια ανάθεσης.

Η καταπολέμηση της φτώχειας μέσα από τις δημόσιες συμβάσεις δεν είναι θεωρητική δυνατότητα, αλλά πρακτικός μηχανισμός κοινωνικής παρέμβασης. Απαιτείται πολιτική βούληση, θεσμική καθοδήγηση και κατάλληλη κατάρτιση στελεχών.

5. Ισότητα των Φύλων στις Δημόσιες Συμβάσεις

Η προώθηση της ισότητας των φύλων στις δημόσιες συμβάσεις αποτελεί κεντρικό στόχο πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ελληνικής έννομης τάξης. Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως μοχλός ενίσχυσης της ισότητας των φύλων, εφόσον αξιοποιηθούν κατάλληλα τα θεσμικά εργαλεία που παρέχονται.

6. Κοινωνικές ρήτρες υπέρ της ισότητας

Η εισαγωγή κοινωνικών ρητρών υπέρ της ισότητας των φύλων μπορεί να περιλαμβάνει:

- Απαιτήσεις για πολιτικές κατά των διακρίσεων στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς.
- Κριτήρια που πριμοδοτούν επιχειρήσεις με πιστοποίηση ισότητας ή πολιτικές για τις εργαζόμενες μητέρες.

Η ένταξη της διάστασης του φύλου στις δημόσιες συμβάσεις ενισχύει την κοινωνική συνοχή και ευθυγραμμίζεται με τις εθνικές και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις για ισότητα.

7. Λιγότερες Ανισότητες στις Δημόσιες Συμβάσεις

Η δημόσια διοίκηση έχει τη δυνατότητα να προωθήσει τη μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων μέσα από στοχευμένες πολιτικές δημόσιων συμβάσεων. Η μείωση των ανισοτήτων μέσω των δημόσιων συμβάσεων προϋποθέτει στρατηγικό σχεδιασμό και θεσμική υποστήριξη. Η δημόσια διοίκηση μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός κοινωνικής δικαιοσύνης, ενισχύοντας την ισότητα και την κοινωνική συνοχή. Οι διαδικασίες ανάθεσης μπορούν να σχεδιαστούν έτσι ώστε να διευκολύνουν την πρόσβαση ευάλωτων ομάδων, μικρομεσαίων επιχειρήσεων και κοινωνικών φορέων στην αγορά.

8. Δημόσιες συμβάσεις για κοινωνική καινοτομία

Η δημόσια διοίκηση μπορεί να υποστηρίξει προγράμματα και δράσεις με κοινωνικό αντίκτυπο μέσω της χρηματοδότησης κοινωνικών επιχειρήσεων ή ΚΟΙΝΣΕΠ μέσα από στοχευμένους διαγωνισμούς.

Η ενσωμάτωση δεικτών κοινωνικού αντικτύπου στις προκηρύξεις και αξιολογήσεις επιτρέπει τη μέτρηση του οφέλους για τις ευάλωτες ομάδες και την καταπολέμηση των ανισοτήτων.

(Συνημμένο 3)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

Α1 ΕΑΔΗΣΥ/2025

**(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γα' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το
άρθρο 4 του ν. 4912/2022)**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

**της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του
ν. 4912/2022**

Στην Αθήνα σήμερα, 19 Ιουνίου 2025, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Δώρου 7-9 γραφεία της της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου

Σύμβουλοι: Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)
Νικολέτα Κοττά

Η σύμβουλος Ευαγγελία Κουτούπα απουσίασε δικαιολογημένα.

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Εισηγητές: Χριστίνα Καξική, Γεώργιος Κυρίτσης, Μαριλένα Σιδέρη, Μαρία Παναγοηλιοπούλου και Παναγιώτα Αλεξίου, Νομικοί, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγητές: Χριστίνα Καξική, Γεώργιος Κυρίτσης και Μαριλένα Σιδέρη (μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς και η Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια και Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, Μίνα Καλογρίδου, οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Διατύπωση γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γα' του ν.4412/2016, σε σχέδιο νόμου, με θέμα «Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου

(Συνημμένο 3)

εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής

I. Με το από 04.6.2025 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης (αρ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 338/04.6.2025), διαβιβάστηκε στην Αρχή σχέδιο νόμου, με τίτλο «Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής» για τη διατύπωση της προβλεπόμενης κατά τον νόμο γνώμης.

II. Το υπό εξέταση σχέδιο νομοθετικής ρύθμισης

Το υποβληθέν σχέδιο νόμου και η ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων, όπως αναρτήθηκαν στον ιστότοπο της Δημόσιας Διαβούλευσης (οpengov.gr), παρατίθεται στο συνημμένο Παράρτημα.

III. Αρμοδιότητα ΕΑΔΗΣΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γα' του ν.4412/2016, η Αρχή:

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα:

«2. Ειδικότερα, η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...]

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.

Ειδικότερα:[...]

γα) Η Αρχή συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, σύμφωνα με τον ν. 4622/2019 (Α' 133) και γνωμοδοτεί επί των διατάξεων σχεδίων νόμων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις πριν από την κατάθεσή τους στη Βουλή. Η γνώμη της Αρχής επισυνάπτεται στην οικεία Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης και αναρτάται, με επιμέλεια της Αρχής, στην ιστοσελίδα της. [...]

Στο βαθμό που το υποβληθέν σχέδιο νόμου, ως παρατίθεται στο Παράρτημα της Παρούσας, περιλαμβάνει ρυθμίσεις που άπτονται των δημοσίων συμβάσεων (Μέρος Β'), εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή γνώμης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γα' του ν.4412/2016.

IV. Επί της νομιμότητας και του περιεχομένου των προτεινόμενων ρυθμίσεων

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου περιλαμβάνει, στο Μέρος Α' ρυθμίσεις σχετικά με την κατάρτιση και πιστοποίηση του προσωπικού των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων και τον καθορισμό των φορέων που είναι αρμόδιοι για την προώθηση της επαγγελματοποίησης του τομέα των δημοσίων συμβάσεων και ακολούθως στο Μέρος Β', ρυθμίσεις σχετικά με την τροποποίηση επιμέρους κανόνων του ν. 4412/2016, ως προς τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, την έννομη προστασία και τις αρμοδιότητες της ΕΑΔΗΣΥ.

V. Γενικές Παρατηρήσεις

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου με το Μέρος Α' επιδιώκεται η επαγγελματοποίηση του προσωπικού των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων, με την έννοια της συνολικής βελτίωσης ολόκληρου του φάσματος των επαγγελματικών δεξιοτήτων, γνώσεων και εμπειρίας των προσώπων που διαχειρίζονται συμβάσεις ή ασκούν καθήκοντα που συνδέονται με συμβάσεις. Η ανάπτυξη ενός πλαισίου ικανοτήτων με το οποίο χαρτογραφούνται κρίσιμες δεξιότητες και τα επίπεδα ικανοτήτων που απαιτούνται για τη συνολική στρατηγική κατεύθυνση ενός οργανισμού, καθώς και πιστοποίησης, ανήκει στη δέσμη των μέτρων μιας ευρύτερης στρατηγικής επαγγελματοποίησης. Οι μηχανισμοί κινήτρων,

(Συνημμένο 3)

οικονομικών και μη, διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση και παρακίνηση των υπαλλήλων, σε συνδυασμό με μια σαφή επαγγελματική πορεία¹.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 9 του υποβληθέντος σχεδίου- νόμου, με τις προτεινόμενες διατάξεις του Μέρους Β' σκοπείται, μεταξύ άλλων, η απλοποίηση των διαδικασιών προετοιμασίας και ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων, με την απαλοιφή στρεβλώσεων που εμποδίζουν την ανάπτυξη του διεθνούς ανταγωνισμού στις δημόσιες συμβάσεις και η βελτίωση του πλαισίου παροχής έννομης προστασίας καθ' όλο τον κύκλο ζωής των δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να επιτυγχάνονται ταχύτερες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες παροχής έννομης προστασίας, μέσω της αποτροπής της άσκησης παρελκυστικών προδικαστικών και δικαστικών προσφυγών.

Εισαγωγικά επισημαίνεται, ότι η ασκούμενη γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΑΔΗΣΥ έχει ως στόχο, πρωτίστως, την εξασφάλιση της συμβατότητας των προτεινόμενων διατάξεων με τους υπερνομοθετικής ισχύος κανόνες του ενωσιακού δικαίου, αλλά και τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν το σύστημα των δημοσίων συμβάσεων και περαιτέρω, την ανάδειξη εκείνων των ζητημάτων, με τις αντίστοιχες προτάσεις, που ενδέχεται να δημιουργήσουν προβλήματα ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία ενός νομοτεχνικά και ρυθμιστικά άρτιου, κατά το δυνατόν, πλαισίου, με την αναγκαία συνοχή και αποτελεσματικότητα.

ΜΕΡΟΣ Α' ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Α1. Παρατηρήσεις ως προς το μέρος Α'

Άρθρο 3 Κατάρτιση και πιστοποίηση προσωπικού αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων – Προσθήκη άρθρου 344Α στον ν. 4412/2016

Σαφέστερος καθορισμός του υποκειμενικού και αντικειμενικού πεδίου εφαρμογής

Με το άρθρο 3 θεσπίζεται η υποχρέωση του «Δημοσίου» να διασφαλίζει ότι το προσωπικό που είναι επιφορτισμένο με την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, διαθέτει την απαιτούμενη επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση. Επιπλέον, ορίζονται ως αρμόδιοι φορείς για την προώθηση της επαγγελματοποίησης του προσωπικού των αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων τα Υπουργεία Ανάπτυξης, Υποδομών και Μεταφορών και Υγείας, μέσω των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών της παρ. 1 του άρθρου 41, τα Υπουργεία Εσωτερικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (παρ. 1).

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι το άρθρο αυτό εφαρμόζεται σε υπαλλήλους των φορέων των περ. α) έως και στ) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015 (Α' 176) με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν σε οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων (παρ. 2).

Ως προς την παρ. 1 τονίζεται ότι η προώθηση της επαγγελματοποίησης του προσωπικού των αναθετουσών αρχών, αναθετόντων φορέων απαιτεί συνοχή και συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Σε περίπτωση απουσίας ενός ισχυρού μηχανισμού ελέγχου, συντονισμού και αποτίμησης,

¹ Σχετικά με την επαγγελματοποίηση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων βλ. ενδεικτικά: α) Σύσταση (ΕΕ) 2017/1805 της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2017, για την επαγγελματοποίηση του τομέα των δημόσιων συμβάσεων — Δημιουργία δομής για την επαγγελματοποίηση των δημόσιων συμβάσεων, L 259, β) OECD (2023), "Professionalising the public procurement workforce: A review of current initiatives and challenges", OECD Public Governance Policy Papers, No. 26, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/e2eda150-en..>

(Συνημμένο 3)

ενδέχεται να προκύψουν ζητήματα σχετικά με την ποιότητα της κατάρτισης ή την εύρυθμη λειτουργία των αναθετουσών αρχών. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να επανεξεταστεί ο όρος «Δημόσιο», που μπορεί να έχει διάφορες σημασίες ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται². Σε κάθε περίπτωση προτείνεται να αναφερθεί ρητά ότι η συνεχιζόμενη κατάρτιση και η υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού εξακολουθεί να αποτελεί ταυτόχρονα και μέριμνα των αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων στους οποίους αυτό ανήκει.

Ως προς την παρ. 2 επισημαίνεται ότι για τον σκοπό των δημοσίων συμβάσεων στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 4412/2016 υπάγονται οι «αναθέτουσες αρχές», οι «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» κατά την έννοια του άρθρου 2, οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224 (πρβλ. ισχύον άρθρο 344). Επομένως, είναι κρίσιμο να αποσαφηνιστεί ρητά εάν στο πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου υπάγονται όλες οι αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς (σύμφωνα και με τον τίτλο του άρθρου), ανεξάρτητα από το καθεστώς δημοσίου ή ιδιωτικού ή μικτού δικαίου που τους διέπει. Για τον ίδιο λόγο χρήζει επανεξέτασης και ο όρος «των φορέων των περ. α) έως και στ) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015». Ιδίως πρέπει να ληφθεί μέριμνα για στελέχη αναθετουσών αρχών-αναθετόντων φορέων ή άλλων φορέων με ειδικό καθεστώς, στα οποία δεν εφαρμόζεται το προσοντολόγιο –κλαδολόγιο –σύστημα επιλογής προϊσταμένων των δημοσίων υπαλλήλων, στα οποία το παρόν νομοσχέδιο παραπέμπει σε επιμέρους διατάξεις του (για παράδειγμα, το στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, το προσωπικό της Ε.Κ.Α.Π.Υ., των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των ανωνύμων εταιρειών που ελέγχονται από το Δημόσιο και μπορούν να παρεκκλίνουν από τους κανόνες του ν. 4412/2016 δυνάμει των οικείων Κανονισμών τους, το προσωπικό των αναθετόντων φορέων που δεν είναι αναθέτουσες αρχές όπως, ενδεικτικά, οι δημόσιες επιχειρήσεις).

Αντίστοιχη αποσαφήνιση απαιτείται και για τις οργανικές μονάδες στις οποίες οι εν λόγω υπάλληλοι «υπηρετούν» και που έχουν ως αρμοδιότητα κατά το γράμμα της διάταξης «την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων» (πρβλ. περαιτέρω εξειδίκευση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων στο άρθρο 344 Δ παρ. 2 και 3). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ζήτημα ερμηνείας δημιουργείται ως προς υπηρεσίες με αρμοδιότητες συντονισμού ή ελέγχου στον τομέα των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων (για παράδειγμα, ως προς τα στελέχη των Ειδικών Υπηρεσιών του ν. 4914/2022, το προσωπικό της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, το ΕΕΠ της ΕΑΔΗΣΥ που ασκεί καθήκοντα σχετικά με την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης ή επιστημονική συνδρομή στα Κλιμάκια –πρβλ. και αντίστοιχο σχολιασμό στο άρθρο 344Δ).

Τέλος, προτείνεται η αναδιατύπωση του πεδίου εφαρμογής των ρυθμίσεων σε σχέση με τους υπαλλήλους που «επιθυμούν να υπηρετήσουν...» ή «επιθυμούν να εγγραφούν» (πρβλ. άρθρο 344 Γ) προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε δυσχέρεια ερμηνείας και εφαρμογής. Συναφής με την ανωτέρω παρατήρηση είναι και η πρόταση για επεξήγηση της φράσης «το παρόν εφαρμόζεται» της παρ. 2 του άρθρου 344Α (καθώς φέρεται ότι η πρόθεση είναι να καθοριστεί το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 344Α έως και 344Ε).

Σύσταση Μητρώου Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. (άρθρο 4-νέο άρθρο 344Β παρ. 1)

² Για παράδειγμα, δεν είναι σαφές εάν ο όρος «Δημόσιο» νοείται με την έννοια της Πολιτείας/ της Διοίκησης ή με την έννοια της παρ. 2, δηλαδή των φορέων των περ. α) έως και στ) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015 (Α' 176) .

(Συνημμένο 3)

Το Μητρώο Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. συστήνεται στο Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού του άρθρου 57 του ν. 5149/2024 (Α' 169) της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών. Διακρίνεται σε δύο Υπομητρώα: α) το Υπομητρώο Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών (Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. – Π.Υ.), υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Ανάπτυξης και β) το Υπομητρώο Επαγγελματιών Δημοσίων Συμβάσεων Έργων και Τεχνικών Μελετών (Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. – Ε.Τ.Μ.), υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Για λόγους σαφήνειας κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι στο (Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. – Ε.Τ.Μ.) εγγράφονται επίσης στελέχη με αρμοδιότητα σχετικά με την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών. Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμο να τεθεί πρόβλεψη σχετικά με το ζήτημα εγγραφής στελεχών με παράλληλες αρμοδιότητες τόσο στον τομέα των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, όσο και στον τομέα των συμβάσεων έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (που εργάζονται λ.χ. σε μονάδες με υποστηρικτικές αρμοδιότητες σε όλες τις κατηγορίες συμβάσεων). Σε κάθε περίπτωση, οι προς θέσπιση ρυθμίσεις κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθούν με κανονιστική απόφαση με συγκεκριμένο χρονικό όριο έκδοσης, προκειμένου να θεσπιστούν ειδικότεροι κανόνες εποπτείας, διαχείρισης, διάρθρωσης, διαφάνειας του Μητρώου³.

Προϋποθέσεις εγγραφής στο Μητρώο (άρθρο 4- νέο άρθρο 344B παρ. 1 και 2)

Η εγγραφή στο Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. συναρτάται κυρίως με την προηγούμενη πιστοποίηση στο επίπεδο 1 του άρθρου 344Γ, των ειδικών προγραμμάτων του άρθρου 17 του ν. 5111/2024 (Α' 76), που εκπονούνται με μέριμνα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.]. Στο ως άνω άρθρο 17, παρ. 2 του ν. 5111/2024 προβλέπεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζονται το περιεχόμενο, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία συμμετοχής στο Πρόγραμμα Πιστοποίησης Επάρκειας στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων, ο τρόπος, η διάρκεια, η διαδικασία παρακολούθησης, ο τύπος του πιστοποιητικού που χορηγείται, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα. Σύμφωνα με την εκδοθείσα ΚΥΑ το Ειδικό Πρόγραμμα γενικών γνώσεων (βασικό επίπεδο) που υλοποιείται μέχρι σήμερα περιλαμβάνει έξι (6) επιμέρους επιμορφωτικά προγράμματα, εκ των οποίων τα τρία (3) αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών και τα άλλα τρία (3) στις δημόσιες συμβάσεις τεχνικών μελετών και δημοσίων έργων⁴. Η εν λόγω κανονιστική απόφαση ήδη προβλέπει τον σκοπό, τις οργανικές

³ Ενδεικτικά αναφέρονται η αρμόδια-ες οργανικές μονάδες διαχείρισης του Μητρώου, η διαδικασία εγγραφής ή/και ανανέωσης εγγραφής, τα δικαιολογητικά εγγραφής, τυχόν διαδικασία αμφισβήτησης της άρνησης εγγραφής ή της ανανέωσης εγγραφής ή της διαγραφής, η διάρθρωση των υπομητρώων σε περαιτέρω κατηγορίες-επίπεδα -εξειδίκευση, με βάση, για παράδειγμα, το στάδιο του κύκλου ζωής της σύμβασης, την κατηγορία αυτής, τον τομέα δράσης (λ.χ. τον τομέα της υγείας, της βιώσιμης ανάπτυξης, των ψηφιακών εργαλείων, της καινοτομίας) και τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του τομέα (πρβλ. συναφώς την κατάργηση της εξουσιοδοτικής διάταξης του καταργούμενου άρθρου 344, παρ. 4).

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 της ΚΥΑ «Σκοπός του Ειδικού Προγράμματος είναι η επαγγελματοποίηση του τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Ειδικότερα, επιδιώκεται η επιμόρφωση και πιστοποίηση του προσωπικού των αναθετουσών αρχών της υποπερ. α' της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147), το οποίο είναι επιφορτισμένο με καθήκοντα σχετικά με τον σχεδιασμό, την ανάθεση και την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων[...]. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 της ίδιας ΚΥΑ «Δικαίωμα συμμετοχής στο Ειδικό Πρόγραμμα έχουν οι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, που είναι ενταγμένοι σε κλάδο και ειδικότητα των κατηγοριών Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) ή Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.), που έχουν ολοκληρώσει τη δοκιμαστική τους υπηρεσία, εφόσον υπέχουν σχετική υποχρέωση, και που ήδη υπηρετούν ή επιθυμούν να υπηρετήσουν σε οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων:

α) των φορέων της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143),

β) των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014,

γ) των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.),

δ) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού,

(Συνημμένο 3)

μονάδες και τους υπαλλήλους αυτών που δικαιούνται να συμμετάσχουν, ενώ από τη συγκριτική επισκόπηση των δύο ρυθμιστικών κειμένων δεν προκύπτει πλήρης ταύτιση των προϋποθέσεων πιστοποίησης και εγγραφής στο Μητρώο. Συγκεκριμένα, με βάση την ΚΥΑ, στους δικαιούμενους συμμετοχής-παρακολούθησης του προγράμματος (και άρα πιστοποίησης) ρητά δεν περιλαμβάνονται υπάλληλοι που εργάζονται σε αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224 (άρθρο 2 παρ. 1 περ. 1 (β)), ενώ δεν γίνεται λόγος για εξαίρεση υπαλλήλων με βάση τυχόν ελεγκτικά ή δημοσιονομικά καθήκοντα (πρβλ. άρθρο 6 σχεδίου νόμου-νέο άρθρο 344 Δ παρ. 3).

Σε κάθε περίπτωση για τις προϋποθέσεις εγγραφής στο Μ.Ε.Δ.Η.ΣΥ., διατυπώνονται οι ακόλουθες βασικές επισημάνσεις:

- Δεν λαμβάνεται υπόψη η προηγούμενη ακαδημαϊκή εκπαίδευση-εξειδίκευση και η εμπειρία των ενδιαφερόμενων στελεχών στο γνωστικό αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, η λογική της εξαίρεσης από τη διαδικασία πιστοποίησης που ισχύει για τους αποφοίτους του Τμήματος Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. (πρβλ. άρθρο 344Β παρ. 2 περ. ε), πρέπει να ισχύει και για τους υπαλλήλους οι οποίοι διαθέτουν αποδεδειγμένη μακρόχρονη εμπειρία και επιστημονική εξειδίκευση στις δημόσιες συμβάσεις. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ πρέπει να θεωρείται κατά τεκμήριο ότι κατέχουν τις οικείες πιστοποιήσεις σε όλα τα επίπεδα του άρθρου 344Γ, και τούτο διότι, σύμφωνα με το άρθρο 348 του ν. 4412/2016, ως μέλη επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης, με αποδεδειγμένη ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, τα οποία οφείλουν να πληρούν και τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του π.δ. 50/2001 (Α' 39). Επίσης, όσον αφορά τους υπαλλήλους ΕΕΠ της ΕΑΔΗΣΥ, αναγκαία προϋπόθεση για την πρόσληψή τους, είναι η κατοχή των αυξημένων προσόντων που προβλέπονται για τους ειδικούς επιστήμονες και, επιπλέον τριετής, τουλάχιστον, εμπειρία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων⁵. Άλλωστε αρκετοί από τους ειδικούς επιστήμονες και τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ, ακριβώς λόγω της εξειδίκευσής τους στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, ασκούν διδακτικό έργο στο ΕΚΔΔΑ- Ε.Σ.Δ.Δ.Α., συμμετέχουν στη σύνταξη του φακέλου σχεδιασμού του Ειδικού Προγράμματος πιστοποίησης επάρκειας, στην εκπόνηση εκπαιδευτικού υλικού και στον σχεδιασμό της εξεταστικής δοκιμασίας. Αντίστοιχη εκπαίδευση και εμπειρία διαθέτουν στελέχη και άλλων φορέων. Σε κάθε περίπτωση θα ήταν άτοπο να μετέχουν στο ίδιο πρόγραμμα πρόσωπα που έχουν ταυτόχρονα την ιδιότητα του εκπαιδευτή και του εκπαιδευομένου.
- Δεν λαμβάνονται υπόψη και δεν αξιολογούνται οι τίτλοι μεταπτυχιακών σπουδών εξειδίκευσης Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, που είναι πιστοποιημένα από το Υπουργείο Παιδείας και έχουν αξιολογηθεί από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος, αναγνωρισμένου στην Ευρώπη με βάση τις πιστωτικές μονάδες (ECTS), αποτελεί προσόν που αποδεικνύει την επαρκή γνώση της σχετικής νομοθεσίας. Ομοίως, το ίδιο ισχύει και για τα στελέχη που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων.

ε) των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και στ) των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που ανήκουν στο κράτος ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού, εποπτείας, διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της Διοίκησής τους ή που επιχορηγούνται τακτικά από πόρους των ανωτέρω φορέων κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους.»

⁵ Πρβλ άρθρο 357 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

(Συνημμένο 3)

- Δεν λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη πολυετής εμπειρία στελεχών στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων.
- Προστίθενται προϋποθέσεις που δεν φαίνεται να συνδέονται προφανώς με την επάρκεια στο αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων, όπως η καλή γνώση της αγγλικής (και όχι οποιαδήποτε επίσημης γλώσσας της ΕΕ) ή η αποδεδειγμένη γνώση πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ και, μάλιστα, ανεξαρτήτως του αν τα προσόντα αυτά ή η απόδειξή τους είχαν οριστεί υποχρεωτικά ως πρόσθετο προσόν διορισμού ή πρόσληψης για όλους τους κλάδους και ειδικότητες (πρβλ. άρθρο 344Β παρ. 2 περ. γ και δ).
- Ως προς την προϋπόθεση το αντικείμενο εργασίας τους να περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον από τα αντικείμενα της παρ. 2 του άρθρου 344Δ (πρβλ. άρθρο 344Β παρ. 2 περ.στ', σε συνδυασμό με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου) προτείνεται η επανεξέταση του περιορισμού των δικαιούμενων εγγραφής, καθώς χωρίς προφανή αιτιολογία το αντικείμενο αυτό μπορεί να ερμηνευτεί στενά και να αποκλείονται υπάλληλοι που ασκούν συστηματικά καθήκοντα σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις (ενδεικτικά αναφέρονται τα μέλη κλιμακίων, το ΕΕΠ της ΕΑΔΗΣΥ που παρέχει επιστημονική υποστήριξη στα Κλιμάκια προδικαστικών προσφυγών, το ΕΕΠ που εισηγείται για την έκδοση γνώμης για την προσφυγή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης)
- Τέλος επαναλαμβάνεται ότι πρέπει να εξεταστεί η εγγραφή στο μητρώο στελεχών αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων που δεν υπάγονται στο προσοντολόγιο και κλαδολόγιο των φορέων του Δημοσίου Τομέα.

Διαγραφή από το μητρώο (άρθρο 4- νέο άρθρο 344Β παρ. 1 και 2)

Η συνέπεια της διαγραφής από το Μητρώο υπαλλήλου σε περίπτωση που «σταματήσει να υπηρετεί σε οργανική μονάδα με αρμοδιότητα την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων» πρέπει να εξειδικευτεί περαιτέρω. Για παράδειγμα, πρέπει να διευκρινιστεί εάν καλύπτει και προσωρινές μετακινήσεις-αποσπάσεις, με ποια διαδικασία θα διαπιστώνεται η αποχώρηση αυτή και εάν ο υπάλληλος που διαγράφεται έχει το δικαίωμα επανεγγραφής με ή χωρίς διαδικασία εκ νέου πιστοποίησης.

Πιστοποίηση στο αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 5-νέο άρθρο 344Γ)

Σε γενικές γραμμές τα συστήματα πιστοποίησης προϋποθέτουν πλαίσια ικανοτήτων που χρησιμοποιούνται για να ορίσουν και να αξιολογήσουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για συγκεκριμένους τομείς ή δραστηριότητες, ανάλογα και με το μέγεθος του οργανισμού-αναθέτουσας αρχής⁶.

Όπως προαναφέρθηκε, η πιστοποίηση διενεργείται σε δύο (2) επίπεδα, μέσω της επιτυχούς παρακολούθησης των ειδικών προγραμμάτων του άρθρου 17 του ν. 5111/2024. Το πρώτο επίπεδο πιστοποίησης γενικών γνώσεων υλοποιείται ήδη στο ΕΚΔΔΑ. Το δεύτερο επίπεδο ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων στο αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων δεν έχει ακόμη καθοριστεί δυνάμει κανονιστικής απόφασης, πάντως προκύπτει ότι απευθύνεται σε υπαλλήλους των οποίων τα καθήκοντα

⁶ Βλ. το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ικανοτήτων για τους Επαγγελματίες του Τομέα των Δημόσιων Συμβάσεων ProcurCompEU: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/professionalisation-public-buyers/procurcompeu-european-competency-framework-public-procurement-professionals_el.

(Συνημμένο 3)

περιλαμβάνουν την εφαρμογή εξειδικευμένων διαδικασιών και εργαλείων υποστήριξης, σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων (πρβλ. παρ. 2 άρθρου 344Γ).

Στο σημείο αυτό προτείνεται:

- Να οριστούν με σαφήνεια τα γνωστικά αντικείμενα και τα καθήκοντα που αντιστοιχούν σε κάθε επίπεδο, ώστε να διασφαλιστεί η εννοιολογική και λειτουργική διαφοροποίηση και αξιοποίηση κάθε επιπέδου ή η παροχή εξουσιοδότησης για την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης εξειδίκευσης των ανωτέρω (άλλως η συσχέτισή της με την υφιστάμενη εξουσιοδότηση του άρθρου 17 παρ. 2 του ν. 5111/2024).
- Να αποσαφηνιστεί ως προς το χρονικό σημείο έναρξης της πιστοποίησης το σχετικό αποδεικτικό μέσο (για παράδειγμα, από την ημερομηνία έκδοσης του σχετικού πιστοποιητικού περί επιτυχούς δοκιμασίας). Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το Ειδικό Πρόγραμμα δομείται σε έξι (6) επιμέρους επιμορφωτικά προγράμματα [(3) στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών και (3) στις δημόσιες συμβάσεις τεχνικών μελετών και δημοσίων έργων] με διακριτές εξεταστικές δοκιμασίες για το καθένα. Επιπλέον, προτείνεται η διάρκεια πιστοποίησης και η διαδικασία επαναπιστοποίησης να λαμβάνει υπόψη τη δομή, το μέγεθος και τις ανάγκες εκάστης αναθέτουσας αρχής στην οποία εργάζεται ο υπάλληλος. Ως προς τη διαδικασία επαναπιστοποίησης επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 5111/2024 σχετική ΚΥΑ που να ρυθμίζει το ζήτημα της επικαιροποίησης των γνώσεων των ήδη πιστοποιημένων υπαλλήλων.
- Να ληφθεί μέριμνα για την ανάγκη συνεχούς βελτίωσης, συμπλήρωσης και αναβάθμισης των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των αρχικά πιστοποιημένων υπαλλήλων και την ενεργό προσαρμογή τους στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον των δημοσίων συμβάσεων κατά τη διάρκεια της τριετούς ισχύος της πιστοποίησης.
- Να επανεξεταστούν όλες οι κατηγορίες υπαλλήλων για τους οποίους παρέλκει η διαδικασία πιστοποίησης, τουλάχιστον στο επίπεδο 1 των γενικών γνώσεων.
- Να γίνει παραπομπή στην ΚΥΑ 72065/19.09.2024 (Β' 5389/26.09.2024), με την οποία ήδη ορίζονται το περιεχόμενο, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία συμμετοχής στο Ειδικό Πρόγραμμα επιπέδου 1.

Υπηρεσιακή κατάσταση, καθήκοντα και υποχρεώσεις εγγεγραμμένων στο Μητρώο (άρθρο 6-Προσθήκη άρθρου 344Δ)

Από την ανάγνωση του παρόντος άρθρου, ανακύπτει σειρά ερωτημάτων, τα οποία κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστούν, προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε περίπτωση αιφνιδιασμού των αναθετουσών αρχών –αναθετόντων φορέων και των στελεχών τους:

- ποιες είναι οι υπηρεσιακές υποχρεώσεις που απορρέουν από την εγγραφή στο μητρώο,
- εάν η εγγραφή στο μητρώο είναι υποχρεωτική μετά την επιτυχή παρακολούθηση του ειδικού προγράμματος πιστοποίησης (επιπέδου 1 ή/ και 2),
- εάν η επιτυχής διαδικασία πιστοποίησης και μόνον, ανεξαρτήτως δηλαδή της εγγραφής στο Μητρώο, οδηγεί υποχρεωτικά σε υπηρεσιακή μετακίνηση/επανατοποθέτηση του υπαλλήλου (βλ. ιδίως παρ. 4 άρθρου 344Δ),

(Συνημμένο 3)

- εάν η εγγραφή στο Μητρώο είναι υποχρεωτική για την άσκηση συγκεκριμένων καθηκόντων που συνδέονται με αρμοδιότητες των αναθετουσών αρχών, αναθετόντων φορέων.

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι πρέπει να ληφθεί μέριμνα ως προς την εφαρμοσιμότητα των κανόνων, ώστε να μην δημιουργηθεί αναστάτωση στη λειτουργία των αναθετουσών αρχών, τόσο λόγω της τυχόν απαγόρευσης μετακίνησης, όσο και λόγω της απαγόρευσης άσκησης αλλότριων καθηκόντων. Για παράδειγμα, η εξαίρεση μόνο των ΟΤΑ α' βαθμού με πληθυσμό έως εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) κατοίκων και των νομικών προσώπων αυτών δεν φέρεται να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις μικρών-υποστελεχωμένων αναθετουσών αρχών.

Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμο να μην εξαιρούνται από τη διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο υπάλληλοι που με οποιαδήποτε ιδιότητα ασκούν συστηματικά καθήκοντα σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις. Επομένως, προτείνεται η προσθήκη και άλλων περιπτώσεων στο αντικείμενο εργασίας που περιγράφεται στην παρ. 2, ώστε να συμπεριληφθεί το ΕΕΠ της ΕΑΔΗΣΥ -που ήδη εν μέρει μνημονεύεται στην παρ. 2 -ως εξής: «δ) τη λειτουργική και επιχειρησιακή υποστήριξη και παρακολούθηση του τομέα των δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των καθηκόντων που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της ΕΑΔΗΣΥ του άρθρου 347 του νόμου 4412/2016, όπως ενδεικτικά τις γνωμοδοτικές, ελεγκτικές ή συνδρομητικές προς τα Κλιμάκια αρμοδιότητες.»

Επιπρόσθετα, ανεξαρτήτως της σκοπιμότητάς της, η παρ. 3 του νέου άρθρου 344Δ χρήζει επαναδιατύπωσης, καθώς από την ανάγνωσή της δημιουργείται η εντύπωση ασυμβίβαστου για τους υπαλλήλους που ασχολούνται με τον έλεγχο και την πληρωμή των συμβάσεων, ενώ, με βάση την αιτιολογική έκθεση του άρθρου η πρόθεση φέρεται να είναι η σταδιακή εφαρμογή της διαδικασίας εγγραφής στο Μητρώο. Άλλωστε, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι αρκετοί υπάλληλοι που εμπίπτουν στις ως άνω κατηγορίες έχουν ήδη παρακολουθήσει το ειδικό πρόγραμμα επιπέδου 1, καθώς δεν υπήρχε σχετική εξαίρεση στην οικεία κανονιστική απόφαση.

Ειδικώς όσον αφορά την περ. (β) προτείνεται η απαλοιφή της, καθώς όπως αναλυτικώς αναφέρθηκε και ανωτέρω (άρθρο 4) τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ πρέπει, κατά τεκμήριο, να θεωρούνται ότι κατέχουν τις οικείες πιστοποιήσεις σε όλα τα επίπεδα του άρθρου 344Γ, καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο 348 του ν. 4412/2016, ως μέλη επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης, με αποδεδειγμένη ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων τα οποία οφείλουν να πληρούν και τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 του π.δ. 50/2001 (Α' 39). Επομένως, η πρόβλεψη, έστω και της καταρχήν εξαιρούμενης απαίτησης πιστοποίησης των μελών (των Κλιμακίων) της ΕΑΔΗΣΥ ((βλ. αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου), αφενός αντίκειται στις διατάξεις και τη στόχευση του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, αφετέρου στερείται συνοχής, ως προς το εν λόγω ζήτημα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις του άρθρου 349 του παραπάνω νόμου, τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ δύνανται, κατ'εξαίρεση, να ασκούν διδακτικό έργο σε Α.Ε.Ι. καθώς και να παρέχουν υπηρεσίες ή έργο, προς μη κερδοσκοπικά ιδρύματα ή σωματεία εκπαιδευτικού σκοπού, προφανώς, σε αντικείμενα σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις. Επομένως, το τεκμήριο πιστοποίησής τους κρίνεται εύλογο, ενώ περαιτέρω παρουσιάζεται ως λογικά αντιφατικό να θεωρείται, κατά το άρθρο 8 του παρόντος, ότι οι απόφοιτοι του Τμήματος Δημοσίων Συμβάσεων έχουν πιστοποιηθεί στο επίπεδο 1 της παρ. 1 του άρθρου 344Γ του ν. 4412/2016 (Α' 147), και για τους κατά τα παραπάνω διδάσκοντες, να απαιτείται παρακολούθηση και πιστοποίηση.

(Συνημμένο 3)

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του Σχεδίου νόμου «2. Το παρόν εφαρμόζεται σε υπαλλήλους του Δημοσίου με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετούν σε οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα την υποστήριξη ή τη διενέργεια των διαδικασιών σχεδιασμού, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.». Εν προκειμένω, τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ δεν υπηρετούν σε οργανικές μονάδες με αποτέλεσμα η εν λόγω προσθήκη των μελών στο παρόν άρθρο να αντίκειται και σε έτερο άρθρο του ίδιου αυτού νομοσχεδίου, εκφεύγοντας σαφώς από το πεδίο εφαρμογής του.

Συναφώς, δεν προκύπτει ο δικαιολογητικός λόγος διάκρισης των μελών των Κλιμακίων, από τα μέλη της Επταμελούς Επιτροπής της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, τα οποία στο σύνολό τους επιλέγονται ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, χωρίς διαφοροποίηση των απαιτούμενων προσόντων και τοποθετούνται σε κλιμάκιο ή στην εν λόγω Επιτροπή με απόφαση του Εκτελεστικού Συμβουλίου. Η παραπάνω, έστω και εκ παραδρομής, διαφοροποίηση, αφενός δυσχεραίνει την εν τοις πράγμασι συγχώνευση των δύο Αρχών, αφετέρου οδηγεί στο παράδοξο τα τέσσερα μέλη της επταμελούς Επιτροπής να συναποφασίζουν με ανώτατους Δικαστικούς και ομότιμους Καθηγητές ΑΕΙ για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας, συνοχής και εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημόσιων συμβάσεων προς το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο (βλ. άρθρο 347 παρ. 1 ν. 4412/2016) και παρά ταύτα να δύναται να υποστηριχθεί, βάσει των διατάξεων του παρόντος νομοσχεδίου, ότι εάν δεν πιστοποιηθούν υπολείπονται των πιστοποιημένων». Επομένως, τα μέλη της ΕΑΔΗΣΥ κατά λογική ακολουθία πρέπει να θεωρείται κατά τεκμήριο ότι κατέχουν τις οικείες πιστοποιήσεις σε όλα τα επίπεδα.

Ως προς την επέκταση της υποχρέωσης υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων, σύμφωνα με τον ν. 5026/2023 (Α' 45) προτείνεται η επανεξέταση εφαρμογής της σε όλους τους εγγεγραμμένους στο Μητρώο ανεξαρτήτως εάν εκτελούν κρίσιμες λειτουργίες και μπορούν να επηρεάσουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ώστε η υποχρέωση αυτή να εξαρτάται από τη φύση των καθηκόντων τους και το επίπεδο επιρροής τους

Άρθρο 7 Κίνητρα για εγγεγραμμένους στο Μητρώο – Προσθήκη άρθρου 344Ε

Με το άρθρο αυτό προβλέπονται μισθολογικά και μη μισθολογικά κίνητρα για την εγγραφή των υπαλλήλων στο Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ, τα οποία ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2026. Ανεξαρτήτως της επάρκειας ή μη των εν λόγω κινήτρων, διαπιστώνεται ότι η αοριστία τους και η αβεβαιότητα ως προς το χρονικό σημείο έναρξής τους διακυβεύουν την ενδεχόμενη αποδοτικότητά τους. Ενδεικτικά αναφέρεται:

- Δεν ορίζεται με σαφήνεια ο τρόπος υπολογισμού και καταβολής της αποζημίωσης ούτε η προθεσμία έκδοσης της οικείας ΚΥΑ. Επίσης, η εν λόγω αποζημίωση δεν συναρτάται με αυτή της παρ. 12 του άρθρου 221⁷, η οποία δεν είναι σαφές εάν εξακολουθεί να ισχύει.
- Δεν διευκρινίζεται εάν ο πλεονάζων χρόνος στον βαθμό συνδέεται με τη λήψη μισθολογικού κλιμακίου
- Η φράση επιλέγονται, «κατά προτεραιότητα», για την άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε οργανωτικού επιπέδου είναι αόριστη και είναι σκόπιμο να ενταχθεί με συγκεκριμένο τρόπο -και μάλιστα ανάλογα και με το

⁷ Όπως προβλέπεται για μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων, που είναι εγγεγραμμένα στο υπό κατάργηση Μη.Π.Υ.Δη.Συ. ή που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του (1.000.000) ευρώ ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών.

(Συνημμένο 3)

επίπεδο πιστοποίησης- στο ισχύον σύστημα επιλογής προϋσταμένων οργανικών μονάδων (πχ με συγκεκριμένο συντελεστή βαρύτητας).

- Η προβλεπόμενη ευελιξία κατά τη διαδικασία κινητικότητας μπορεί να αναιρεθεί στην πράξη εφόσον δεν συμφωνεί ο φορέας προέλευσης.
- Για το καθεστώς τηλεργασίας απαιτείται η έκδοση διαπιστωτικής πράξης του Υπουργού Ανάπτυξης, με την οποία διαπιστώνεται ότι «εκκινεί η εφαρμογή πλήρως (end-to-end) ηλεκτρονικών διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων» μέσω της λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία δεν προσδιορίζεται εννοιολογικά ή χρονικά. Επίσης δεν είναι σαφές εάν αφορά και στο υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ έργων- μελετών, το οποίο διαχειρίζεται το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.

Άρθρο 8 Σύσταση Τμήματος Δημοσίων Συμβάσεων στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης – Προσθήκη παρ. 3Α στο π.δ. 57/2007

Ως προς τους αποφοίτους του υπό σύσταση Τμήματος Δημοσίων Συμβάσεων της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. προτείνεται η επανεξέταση της φράσης «Οι απόφοιτοι του Τμήματος θεωρείται ότι έχουν πιστοποιηθεί στο επίπεδο 1 της παρ. 1 του άρθρου 344Γ του ν. 4412/2016» και η επαναδιατύπωσή της ως εξής: «Οι απόφοιτοι του Τμήματος εγγράφονται στο Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. με ισχύουσα πιστοποίηση επιπέδου 1 του άρθρου 344Γ του ν. 4412/2016». Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί μέριμνα ως προς τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις ανανέωσης της εγγραφής ή εγγραφής των ήδη εγγεγραμμένων αποφοίτων του Τμήματος στο επίπεδο 2, ιδίως εφόσον τοποθετηθούν σε αναθέτουσες αρχές με τις αντίστοιχες ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Β'

Άρθρο 32 Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Β'

Ως προς την παρ. 1 του άρθρου 32 προτείνεται η παραπομπή στην ΚΥΑ 72065/19.09.2024 «Καθορισμός του περιεχομένου, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας συμμετοχής στο πρόγραμμα πιστοποίησης επάρκειας στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων, του τρόπου, της διάρκειας, της διαδικασίας παρακολούθησης, του τύπου του πιστοποιητικού που χορηγείται, καθώς και κάθε άλλου συναφούς θέματος» (Β' 5389/26.09.2024). Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι το Πρόγραμμα παρακολουθούν μέχρι σήμερα και υπάλληλοι που δεν ασχολούνται συστηματικά με τις δημόσιες συμβάσεις, στο πλαίσιο των σχεδίων ανάπτυξης, κατ' επιλογή του Προϋσταμένου τους, όπως και υπάλληλοι οι οποίοι ασκούν καθήκοντα ελέγχου και πληρωμής δαπανών.

Άρθρο 33

Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β'

Με το άρθρο 33 [το οποίο παρά τον τίτλο του αφορά το μέρος Α' του σχεδίου νόμου] προβλέπεται ότι «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται: α) η παρ. 7 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και β) Το άρθρο 344 του ν. 4412/2016, περί κατάρτισης και πιστοποίησης προσωπικού αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων.».

(Συνημμένο 3)

Δεδομένης της κατάργησης του άρθρου 344 πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την αντικατάσταση όλων των διατάξεων του νόμου που παραπέμπουν στο ως άνω καταργούμενο άρθρο, όπως της διάταξης του β εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 2, του τελ. εδαφίου της παρ. 3 και της παρ. 12 του άρθρου 221, της παρ. 6 του άρθρου 379.

Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη της κατάργησης της παρ. 7 του άρθρου 221, προτείνεται να τεθούν σαφείς κανόνες ως προς τη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων του εν λόγω άρθρου (το οποίο εφαρμόζεται και στην περίπτωση των αναθετόντων φορέων που είναι αναθέτουσες αρχές) και να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της παράλληλης ισχύος των δύο μητρώων Μ.Ε.ΔΗ.ΣΥ. και Μη.Μ.Ε.Δ.. στον τομέα των έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών Υπηρεσιών

Β. ΜΕΡΟΣ Β' ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΟΝΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Β2. Επιμέρους παρατηρήσεις ως προς τις προτεινόμενες διατάξεις του Μέρους Β'

Άρθρο 11

Χρήση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων σε διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων –

Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 36 και παρ. 7 άρθρου 258 ν. 4412/2016 1.

Οι προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 11, με τις οποίες εξαιρούνται οι διαδικασίες απευθείας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του Βιβλίου Ι και συμβάσεων του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016 από την υποχρεωτική χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. για την υποβολή των προσφορών, αποσκοπούν στην απλοποίηση των διαδικασιών και κινούνται προς την ορθή κατεύθυνση. Η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης, όπως προκύπτει από τη βούληση τόσο του ιστορικού νομοθέτη του ν. 4412/2016, όσο και του νομοθέτη του ν. 4782/2021 – με τον οποίο αυξήθηκαν τα προβλεπόμενα χρηματικά όρια για την προσφυγή σε αυτή – έχει προβλεφθεί ως μία ευέλικτη και σύντομη διαδικασία, απαλλαγμένη από ιδιαίτερα διοικητικά βάρη. Σκοπός της είναι, αφενός να δίνεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς να καλύπτουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τις ανάγκες τους για συμβάσεις σχετικά χαμηλής αξίας, χωρίς την υποχρεωτική χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και αφετέρου να διευκολύνεται η συμμετοχή των οικονομικών φορέων που ανήκουν στην κατηγορία των μικρών επιχειρήσεων, οι οποίοι κατά κύριο λόγο δραστηριοποιούνται σε διαδικασίες απευθείας ανάθεσης μικρών αναθετούσων αρχών, όπως αυτές που εδρεύουν σε νησιά, ορεινές ή απομακρυσμένες περιοχές.

Στην εν λόγω εξαίρεση εντάσσονται, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, οι ακόλουθες περιπτώσεις απευθείας αναθέσεων:

- συμβάσεων έργων, με εκτιμώμενη αξία σύμβασης ανώτερη από τις 30.000,00 ευρώ και έως τις 60.000,00 ευρώ (άρθρο 118 παρ. 1 εδ. β)
- συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110 (κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που εμπίπτουν στο απλοποιημένο καθεστώς ανάθεσης «light regime») με εκτιμώμενη αξία σύμβασης ανώτερη από τις 30.000,00 ευρώ και έως τις 60.000,00 ευρώ (άρθρο 118 παρ. 1 εδ. β),
- συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών, έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία σύμβασης ανώτερη από τις 30.000,00 ευρώ και έως τις 60.000,00 ευρώ που προβλέπονται στην παρ. 6 του άρθρου 118 και αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών ή τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της Κεντρικής Διοίκησης, εφόσον πληρούνται οι ειδικότερες προβλεπόμενες, στην εν λόγω παράγραφο, διαδικαστικές προϋποθέσεις (αίτημα της

(Συνημμένο 3)

αναθέτουσας αρχής και έκδοση διαπιστωτικής πράξης του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης).

Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, επισημαίνεται ότι και σε αυτές τις διαδικασίες που προτείνεται να εξαιρεθούν, πρέπει να τηρούνται οι γενικές αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της αναλογικότητας, στην περίπτωση που ζητείται η υποβολή περισσότερων από μίας προσφορών, όπως στις συμβάσεις έργων που απαιτείται η πρόσκληση σε τουλάχιστον τρεις (3) οικονομικούς φορείς και να εκδίδονται επαρκώς αιτιολογημένες αποφάσεις των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων για την αξιολόγηση και την αποδοχή ή απόρριψη των προσφορών.

Σημειώνεται, τέλος, ότι στην ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ ΕΡΓΩΝ το άρθρο 13Α «Πρόσκληση υποβολής προσφορών και αξιολόγηση προσφορών στις διαδικασίες των άρθρων 118 και 328 του ν. 4412/2016 (Α' 147)» περιλαμβάνει σχετικούς διαδικαστικούς κανόνες ως προς την αξιολόγηση των προσφορών.

Άρθρο 12

**Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων –
Αντικατάσταση παρ. 5 άρθρου 38 ν. 4412/2016**

Η προτεινόμενη λύση για τη χρήση διαβαθμισμένης βάσης δεδομένων ή ηλεκτρονικού αρχείου σε συμβάσεις πολιτικών προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, που σχετίζονται με την άμυνα της χώρας ή συμβάσεων που περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών ή της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, αντί του προβλεπόμενου, στην ισχύουσα διάταξη, διαβαθμισμένου πληροφοριακού συστήματος, οφείλει να διασφαλίζει την ακεραιότητα, την ποιότητα και την ασφάλεια των καταχωριζόμενων στοιχείων, την ύπαρξη δικλίδων ασφαλείας για την αποτροπή εσφαλμένων καταχωρίσεων, καθώς και τη δυνατότητα εξαγωγής αναλύσεων για στατιστικούς σκοπούς. Επιπλέον, προτείνεται με σκοπό την ορθή και άρτια εφαρμογή της προβλεπόμενης τεχνικής λύσης, η ενεργή και διαρκής συνεργασία με το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο υποστηρίζει λειτουργικά και τεχνικά το ΚΗΜΔΗΣ.

Άρθρο 13

**Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα –
Προσθήκη παρ. 1Α στο άρθρο 56 ν. 4412/2016**

Η προτεινόμενη διάταξη, σύμφωνα και με όσα κρίθηκαν με την αριθ. 2325/2023⁸ απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρότυπη δίκη), επιχειρεί να αποσαφηνίσει το καθεστώς αμοιβαίας αναγνώρισης των ευρωπαϊκών εθνικών φορέων διαπίστευσης στο πλαίσιο **Πολυμερών Συμφωνιών (Multilateral Agreements-MLAs) Αμοιβαίας Ισότητας Αναγνώρισης**, καθώς σε κάθε περίπτωση προβλέπεται ότι οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης που είναι εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα εκτός ΕΕ, είναι ισοδύναμος με εγκατεστημένους σε κράτος της ΕΕ, αντίστοιχους οργανισμούς,

⁸ Συγκεκριμένα στη 2325/2023 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρεται ότι: «...δεν επιτρέπεται ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης να λάβει διαπίστευση από εγκατεστημένο σε τρίτο κράτος οργανισμό, προκειμένου να ασκήσει τη δραστηριότητά του στο έδαφος της Ένωσης, ακόμη και όταν ο οργανισμός διαπίστευσης του τρίτου κράτους διαθέτει πιστοποίηση περί του ότι πληροί τα διεθνή πρότυπα για την άσκηση της δραστηριότητας διαπίστευσης και έχει προβεί σε σύναψη συμφωνιών περί αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο διεθνών φορέων οι οποίοι έχουν τον χαρακτήρα ένωσης προσώπων. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις για τη διαπίστευση ισχύουν, για την ταυτότητα του δικαιολογητικού λόγου, και για τους οργανισμούς οι οποίοι εκδίδουν πιστοποιητικά που βεβαιώνουν τη συμμόρφωση των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 309 του ν. 4412/2016, το οποίο απαιτεί πιστοποίηση από διαπιστευμένους οργανισμούς, καίτοι το άρθρο αυτό δεν 2 παραπέμπει ρητώς στον κανονισμό 765/2008. Συνεπώς, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να προσκομίζουν, ως αποδεικτικά μέσα προς απόδειξη της συμμόρφωσής τους με τα απαιτούμενα πρότυπα-συστήματα διασφάλισης ποιότητας, πιστοποιητικά εκδιδόμενα από φορείς διαπιστευμένους σύμφωνα με τον κανονισμό 765/2008».

(Συνημμένο 3)

εφόσον έχει λάβει διαπίστευση από φορέα διαπίστευσης που δεν είναι εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα και είναι μέλος των διακρατικών συμφωνιών Πολυμερούς Συμφωνίας Ευρωπαϊκής Διαπίστευσης (European Accreditation Multilateral Agreement – EA MLA), της Διεθνούς Συνεργασίας Διαπίστευσης Εργαστηρίων (International Laboratory Accreditation Cooperation - ILAC) και της Πολυμερούς Συμφωνίας Αναγνώρισης του Φόρουμ Διεθνούς Διαπίστευσης (International Accreditation Forum Multilateral Recognition Agreement – IAF MRA).

Προτείνεται, ωστόσο, λόγω της σπουδαιότητας του ζητήματος, το οποίο εξετάστηκε και κρίθηκε, στο πλαίσιο της ανωτέρω πρότυπης δίκης, η ενεργή συνεργασία του επισπεύδοντος Υπουργείου Ανάπτυξης με τον καθ' ύλην αρμόδιο εθνικό φορέα διαπίστευσης [(Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.)].

Κατά τη γνώμη του μέλους Χρυσάνθης Ζαράρη «Το άρθρο 56 «Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, παραπέμπει ρητά στον Κανονισμό 765/2008. Εν προκειμένω, το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 5, καθώς και το άρθρο 7, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στην ερμηνεία εθνικής νομοθεσίας υπό την έννοια ότι η δραστηριότητα διαπίστευσης είναι δυνατόν να ασκείται από άλλους οργανισμούς πέραν του ενός και μόνου, κατά την έννοια του κανονισμού, εθνικού οργανισμού διαπίστευσης, οι οποίοι έχουν την έδρα τους σε τρίτο κράτος, οσάκις οι οργανισμοί αυτοί εγγυώνται την τήρηση των διεθνών προτύπων και αποδεικνύουν, μεταξύ άλλων μέσω συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης, ότι έχουν χαρακτηρισμό ισοδύναμο προς τον εν λόγω ένα και μόνο οργανισμό διαπίστευσης. (ad hoc ΔΕΕ, Απόφαση της C-142/20, Analisi G. Caracciolo Srl, σκ. 45 και ΣτΕ 2325/2023 σκ.18). Στην Ελλάδα υφίσταται Εθνικός Οργανισμός Διαπίστευσης, το ΕΣΥΔ [ν. 4468/2017 (Α' 61)].

Άρθρο 14

**Λόγοι αποκλεισμού από τις δημόσιες συμβάσεις και μέτρα αυτοκάθαρσης –
Αντικατάσταση παρ. 9 και προσθήκη παρ. 12 στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016**

Με τη νέα διάταξη, η υφιστάμενη επιτροπή εξέτασης μέτρων αυτοκάθαρσης, αντικαθίσταται από δύο (2) τριμελείς επιτροπές εξέτασης μέτρων αυτοκάθαρσης –ανά κατηγορία συμβάσεων. Η προτεινόμενη ρύθμιση [με έναρξη ισχύος από την 1-09-2025, πρβλ. άρθρο 71, παρ. 2] με την πρόβλεψη συγκρότησης – από τους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς- δύο (2) τριμελών αντί μίας (1) πενταμελούς Επιτροπής για την εξέταση των επανορθωτικών μέτρων, ενδέχεται να δημιουργήσει μεγαλύτερα διοικητικά βάρη, προβλήματα εφαρμογής σε σχέση με την εξέταση ή επανεξέταση των αιτημάτων των αναθετουσών αρχών, κίνδυνο αντιφατικών κρίσεων και δεν φέρεται να επιλύει τα ζητήματα που έχουν διαπιστωθεί από τη μέχρι σήμερα λειτουργία της υφιστάμενης Επιτροπής (έλλειψη υποδομής, διοικητικής υποστήριξης, διαθεσιμότητας και εξειδίκευσης των μελών της Επιτροπής, λαμβανομένων υπόψη και των παράλληλων καθηκόντων τους). Επιπλέον, σε τριμελείς Επιτροπές είναι συνηθέστερα τα προβλήματα έλλειψης απαρτίας, ελλιπούς εξειδίκευσης, δυσκολίας στη λήψη αποφάσεων, περιορισμού της ποικιλίας απόψεων, περιορισμένης εκπροσώπησης και αντιπροσωπευτικότητας.

Επομένως, προτείνεται η θεσμική αντιμετώπιση των ως άνω ζητημάτων και η αναζήτηση μίας βιώσιμης λύσης για τον αυξημένο όγκο των εισερχομένων υποθέσεων, είτε μέσω της δημιουργίας διακριτής δομής που θα εξασφαλίσει τη συνέχεια, τη σταθερότητα και την τυποποίηση της διαδικασίας, είτε με την ενίσχυση των Επιτροπών με πρόσθετη στελέχωση, διοικητική υποστήριξη, ψηφιακά εργαλεία, μείωση άλλων καθηκόντων, καταβολή αποζημίωση των μελών⁹ όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση,

⁹ Πρβλ. ιδίως την αριθμ. Α45/2020 Γνώμη της Αρχής (ΑΔΑ ΩΛΒ9ΟΞΤΒ-Ω01), σελ. 6, ως αναρτάται στην ιστοσελίδα της.

(Συνημμένο 3)

κ.α.. Επιπλέον, ανεξαρτήτως κατηγορίας σύμβασης, ενόψει των εξειδικευμένων θεμάτων που εξετάζονται, θα ήταν ορθότερο η συγκρότηση εκάστης Επιτροπής να συναρτάται με δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαπίστωση της επάρκειας, της προσφορότητας και της καταλληλότητας των επανορθωτικών μέτρων.

Επομένως, προτείνεται είτε στην ίδια τη διάταξη, είτε στο πλαίσιο της εξουσιοδοτικής διάταξης του τελ. εδ. της παρ. 9 του άρθρου 73 από τους καθ' ύλην πλέον αρμόδιους Υπουργούς (ΥΠΑΝ και Υποδομών και Μεταφορών) να ρυθμιστούν θέματα : α) καθορισμού τα τυπικών και ουσιαστικών προσόντων των μελών της Επιτροπής, όπως και ζητημάτων ακεραιότητας, ασυμβίβαστων ιδιοτήτων, δεοντολογίας, β) κατανομής αρμοδιοτήτων και επιμερισμού καθηκόντων μεταξύ των μελών της Επιτροπής, γ) γνωστοποίησης των γνωμοδοτήσεων των Επιτροπών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς και αναθέτουσες αρχές.

Σε κάθε περίπτωση, για την αποφυγή δημιουργίας διοικητικού κενού, κρίνεται σκόπιμο να περιληφθεί ρητή πρόβλεψη ότι η υφιστάμενη Επιτροπή συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά της μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών για τη νόμιμη συγκρότηση των νέων Επιτροπών (έκδοση αποφάσεων συγκρότησης, έκδοση νέας κανονιστικής που θα ρυθμίζει τα θέματα λειτουργίας),

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι με αφορμή την τροποποίηση του άρθρου 73 και για την εύρυθμη λειτουργία των Επιτροπών, κρίνεται σκόπιμο να καθοριστούν κατά τρόπο σαφή: α) ο χρόνος προσκόμισης αποδεικτικών μέσων περί λήψης επανορθωτικών μέτρων, καθώς και αξιολόγησης αυτών (σε αρχικό ή μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας)¹⁰ και β) οι λόγοι αποκλεισμού στους οποίους δεν νοούνται επανορθωτικά μέτρα, σύμφωνα και με την απόφαση ΣτΕ 49/2025 (άρ. 1 παρ. 2 του ν. 3900/2010, βλ. ιδίως σκ. 17), όπως, για παράδειγμα, σχετικά με καταστάσεις που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του τρέχοντος διαγωνισμού (περ. ζ' της παρ. 4 του άρθρου 73), ή καταστάσεις που σχετίζονται με την αρχή της ίσης μεταχείρισης (περ. δ' και ε' της παρ. 4 του άρθρου 73).

Περαιτέρω, με την παρ. 12 του άρθρου 73, όπως το ως άνω άρθρο αναμορφώθηκε μετά τη δημόσια διαβούλευση και την αποστολή του σχεδίου νόμου προς την Αρχή, ορίζεται ότι για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη από δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ μέχρι και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ δεν εφαρμόζονται οι παρ. 4 και 5 [του άρθρου 73].

Η προσθήκη της παρ. 12 περιορίζει με την τρέχουσα διατύπωση τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ελέγξει, κατά την κρίση της και ανά περίπτωση, τη (μη) συνδρομή δυνητικών λόγων αποκλεισμού και δεν φέρεται να έχει προστιθέμενη αξία, καθώς συνήθως στις απευθείας αναθέσεις οι αναθέτουσες αρχές ελέγχουν, δυνάμει της οικείας πρόσκλησης, μόνο τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού και τη μη επιβολή της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού (πρβλ. άρθρο 74 παρ. 4). Εναλλακτικά, προτείνεται η διατύπωση που ακολουθείται στο άρθρο 109^Α παρ. 2 περ. β «Οι λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73 εφαρμόζονται υποχρεωτικά».

Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι το αναφερόμενο όριο των 30.000 € συμπίπτει κατά το παρόν χρονικό σημείο με το όριο της απευθείας ανάθεσης για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δεν προκύπτει εάν η πρόθεση είναι η ρύθμιση να συναρτάται με το όριο της απευθείας ανάθεσης ή να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης όλες οι συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μέχρι του ποσού των 30.000 € –ανεξαρτήτως κατηγορίας ή διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Στην πρώτη περίπτωση για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής της ρύθμισης είναι σκόπιμη η παραπομπή στα

¹⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021, C-387/19 ιδίως σκ.33- 42.

(Συνημμένο 3)

άρθρα 118 και 328 περί απευθείας ανάθεσης του νόμου (ώστε να συμπεριλάβει και τις συμβάσεις της παρ. 6 του αρ. 118, τις συμβάσεις έργων και τις υπηρεσίες του άρθρου 107 για τις οποίες ισχύει το άρθρο 109^Α).

Άρθρο 15

**Ισχύς αποδεικτικών μέσων κατά τον χρόνο της υποβολής προσφοράς –
Προσθήκη παρ.12Α στο άρθρο 80 ν. 4412/2016**

Με την προσθήκη της παρ. 12Α, επιδιώκεται να επιλυθεί το σοβαρό ζήτημα που έχει ανακύψει στις διαδικασίες ανάθεσης, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου επειδή κατά το στάδιο της κατακύρωσης δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι καλύπτει τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής (μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και πλήρωση των κριτηρίων επιλογής) κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, λόγω του σύντομου χρόνου ισχύος ορισμένων πιστοποιητικών, ιδίως της φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, αλλά και της έλλειψης πραγματικής δυνατότητας να εκδοθούν από τις αρμόδιες αρχές, στο στάδιο της κατακύρωσης, σχετικά πιστοποιητικά που να καλύπτουν το πρώιμο στάδιο του χρόνου υποβολής της προσφοράς/ αίτησης συμμετοχής. Οι εν λόγω ρυθμίσεις, σύμφωνα με την έκθεση συνεπειών ρύθμισης κατέστησαν αναγκαίες, σε συνέχεια της με αριθ. 2325/2023 (σκέψη 12) απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω το επισπεύδον Υπουργείο επιχειρεί να επιλύσει το σχετικό ζήτημα, με σκοπό να περιορίσει τους αδικαιολόγητους αποκλεισμούς, να τονώσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού και να ενισχύσει τη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων. Στην ουσία, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εισάγεται νόμιμο τεκμήριο (μαχητό) ως προς την ισχύ των αποδεικτικών μέσων που προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος στο στάδιο της κατακύρωσης, με την έννοια ότι αυτά λογίζονται ως ισχύοντα και κατά τον χρόνο υπογραφής, από τους προσφέροντες/ υποψηφίους οικονομικούς φορείς, του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Έγγραφου Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.).

Ωστόσο, ενώ δεν αμφισβητείται ο επιδιωκόμενος σκοπός, καθώς και το γεγονός ότι η νέα πρόβλεψη στοχεύει στον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής, χάριν της ανάπτυξης του ευρύτερου δυνατού υγιούς ανταγωνισμού, της κάμψης της τυπολατρίας και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος, σκοπός, άλλωστε, ο οποίος συμπίπτει με τη βούληση του ιστορικού νομοθέτη του ν. 4782/21, όπως αυτή εκφράστηκε με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, εγείρονται εν τέλει αμφιβολίες ως προς το νομικό όχημα, με το οποίο επιχειρείται η επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος.

Ειδικότερα, η εισαγωγή τεκμηρίου ως προς τον χρόνο ισχύος των αποδεικτικών μέσων του άρθρου 80 του ν. 4412/2016, καίτοι μαχητού, με την έννοια ότι το τεκμήριο ισχύος των αποδεικτικών μέσων, κατά τον χρόνο υπογραφής του ΕΕΕΣ, μπορεί να αμφισβητηθεί είτε από την αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα αυτεπαγγέλτως, εφόσον υπάρχουν βάσιμες αμφιβολίες, είτε από άλλους προσφέροντες/ υποψηφίους, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙV, εκτιμάται ότι δεν αποτελεί το κατάλληλο νομικό εργαλείο για την επίλυση του ζητήματος και ενδέχεται να δημιουργήσει εκ νέου ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων, καθώς και να οδηγήσει σε έναν νέο κύκλο προδικαστικών και δικαστικών διενέξεων, λαμβανομένης υπόψη και της προμνησθείσας απόφασης της Ολομέλειας του ΣτΕ, η οποία δεν φέρεται να καταλείπει ιδιαίτερα περιθώρια για τη νομική προσέγγιση που επιχειρείται, με προφανείς κατ' επέκταση ενδεχόμενες νέες καθυστερήσεις συνολικά στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

(Συνημμένο 3)

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, προτείνεται να επανεκτιμηθεί η προτεινόμενη ρύθμιση και να εξεταστούν εναλλακτικές νομικές λύσεις για το ζήτημα και συγκεκριμένα να ενεργοποιηθούν οι διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 4704/2020 (Α 133), σύμφωνα με τις οποίες προβλέπεται ότι, από την 31η.10.2020, όλοι οι φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να λαμβάνουν το αποδεικτικό ενημερότητας των παρ. 1 και 4 του άρθρου 12 του ν. 4174/2013 (Α' 170) μέσω της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών τους συστημάτων με το Κέντρο Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης. Σε περίπτωση υλοποίησης της ως άνω διαλειτουργικότητας, η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας αναζητεί αυτεπαγγέλτως το σχετικό αποδεικτικό ενημερότητας. Η πλήρης εφαρμογή των ως άνω διατάξεων εκτιμάται ότι θα βοηθήσει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος, προσδίδοντας, ως προστιθέμενη αξία, την έγκαιρη πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο (real time) ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις και οφειλές των οικονομικών φορέων και στην εκμείνιση των αδικαιολόγητων αποκλεισμών για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Σημειώνεται, ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.

Ωστόσο, για την ουσιαστική εφαρμογή των ανωτέρω προβλέψεων απαιτείται η ενεργή συνεργασία του επισπεύδοντος Υπουργείου με τους συναρμόδιους φορείς (Υπουργεία Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και ΑΑΔΕ), ώστε να τεθούν εκ νέου προθεσμίες υποχρεωτικής συμμόρφωσης των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, με την πρόβλεψη κατάλληλων μεταβατικών χρόνων σταδιακής προσαρμογής για τη διασύνδεσή τους με το Κέντρο Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣ), προκειμένου, εν συνεχεία, να αντλούν υποχρεωτικά αυτόματα τα σχετικά αποδεικτικά φορολογικής ενημερότητας και να μην τα απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς.

Αντίστοιχα, ως προς την ασφαλιστική ενημερότητα, πρέπει να προβλεφθεί η υποχρεωτική αντί της δυνητικής αυτεπάγγελτης αναζήτησής της, μέσω της βάσης δεδομένων του eΕΦΚΑ, κατ' εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου 7 της με αρ. οικ. 17535/Δ1.6002 ΚΥΑ (Β 1754/2020), σύμφωνα με την οποία οι Δημόσιες Υπηρεσίες και οι υπηρεσίες φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εφόσον έχουν πιστοποιηθεί σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία, δύνανται να αναζητούν αυτεπαγγέλτως το αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας.

Η πλήρης εφαρμογή των ως άνω διατάξεων εκτιμάται ότι θα βοηθήσει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος, προσδίδοντας, ως προστιθέμενη αξία, την έγκαιρη πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο (real time) ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις και οφειλές των οικονομικών φορέων και στην εκμείνιση των αδικαιολόγητων αποκλεισμών για τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

Καταληκτικά επισημαίνεται, ότι σε περίπτωση που η ρύθμιση παραμένει ως έχει, προτείνεται το θεσπιζόμενο τεκμήριο, ως προς τον χρόνο ισχύος των αποδεικτικών μέσων, να μη συνδέεται με την υπογραφή του ΕΕΕΣ, καθώς το τελευταίο δύναται να υπογράφεται νόμιμα οποιαδήποτε ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος στο οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 79Α. Επομένως κρίνεται ορθότερο, να συνδεθεί με την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς/ αίτησης συμμετοχής του εκάστοτε οικονομικού φορέα, ώστε η προτεινόμενη ρύθμιση να συνάδει με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 104 του ν. 4412/2016, στις οποίες προβλέπεται, ως κρίσιμος χρόνος για τον έλεγχο των προϋποθέσεων συμμετοχής, η ημερομηνία υποβολής της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς και όχι ο χρόνος υπογραφής του ΕΕΕΣ.

Άρθρο 17**Ανάθεση σύμβασης –****Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 105 και παρ. 1 άρθρου 316 ν. 4412/2016**

(Συνημμένο 3)

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις καταργούνται οι προβλέψεις των διατάξεων των εν λόγω άρθρων, όπως ισχύουν, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς όπως, κατά το στάδιο της κατακύρωσης, κατακυρώνουν μικρότερες ή μεγαλύτερες ποσότητες αγαθών ή υπηρεσιών σε ποσοστό έως 20%, σε σχέση με αυτές που αναφέρονται ρητά στη Διακήρυξη, καθώς και στο αντίστοιχο πρωτογενές αίτημα και στο εγκεκριμένο αίτημα του οικείου διατάκτη. Ειδικότερα, σύμφωνα με την έκθεση συνεπειών ρύθμισης, η αιτιολογία της προτεινόμενης κατάργησης είναι ότι: «Σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να τροποποιούν τις ποσότητες αγαθών ή υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε μία σύμβαση είναι δυνατή, εφόσον προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης, σύμφωνα με την περ. α της παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4412/2016 (άρθρο 72 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)».

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι οι δυνατότητες που παρέχονται από το άρθρο 132 παρ. 1 περ. α του Βιβλίου Ι και το αντίστοιχο άρθρο 337 του Βιβλίου ΙΙ του νόμου, αφορούν στο στάδιο εκτέλεσης των συμβάσεων και συνιστούν επιτρεπτή τροποποίηση της αρχικής σύμβασης, εφόσον πληρούνται σωρευτικά και οι λοιπές προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων. Οι προτεινόμενες προς κατάργηση διατάξεις αφορούν στο στάδιο της κατακύρωσης και παρέχουν σχετική ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να κατακυρώσουν μεγαλύτερες ποσότητες, έως 20% επί των αρχικώς εκτιμώμενων και μέχρι την κάλυψη της εκτιμώμενης αξίας (προϋπολογισμού) της σύμβασης, σε περίπτωση που λάβουν μία συμφέρουσα προσφερόμενη τιμή, η οποία τους επιτρέπει να αποκτήσουν πρόσθετες ποσότητες των απαιτούμενων αγαθών και υπηρεσιών. Για την ενεργοποίηση αυτής της δυνατότητας δεν απαιτείται να έχουν προβλέψει δικαιώματα προαίρεσης στο στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης και κατ' επέκταση συμπληρωματική ανάληψη πίστωσης για την αγορά πρόσθετων αγαθών ή υπηρεσιών. Αντίστοιχα, η δυνατότητα μείωσης των ποσοτήτων, έως 20%, συνήθως εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή, για λόγους αντικειμενικούς, δεν επιθυμεί πλέον να αποκτήσει τις αρχικά εκτιμώμενες ποσότητες (π.χ. αγορά λιγότερων Η/Υ λόγω πρόσληψης μικρότερου αριθμού προσλήψεων προσωπικού από τον αρχικά εκτιμώμενο).

Οι ως άνω ρυθμίσεις αποτελούν ευέλικτες δυνατότητες για τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς, οι οποίες είναι τελείως διακριτές, όπως γίνεται αντιληπτό από τα προαναφερθέντα, με διαφορετικές προϋποθέσεις, ενώ επιφέρουν και διαφορετικές συνέπειες σε σχέση με τα γνήσια δικαιώματα προαίρεσης και τις ρήτρες αναθεώρησης των διατάξεων των άρθρων 132 και 337 του ν. 4412/2016.

Συμπερασματικά, επισημαίνεται ότι στον βαθμό που με τις συγκεκριμένες διατάξεις παρέχονται ευελιξίες, κατά το στάδιο της κατακύρωσης και δεν έχουν καταγραφεί ζητήματα ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή τους, ούτε ανέκυψαν ζητήματα αλόγιστης χρήσης τους, προτείνεται να επανεξεταστούν οι νέες διατάξεις του άρθρου 17, λαμβάνοντας υπόψη, άλλωστε, ότι η εν λόγω δυνατότητα εναπόκειται στην ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντος φορέα και για την ενεργοποίησή της απαιτείται σχετική ρητή πρόβλεψη στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 18

**Δημοσίευση διακηρύξεων στο πρόγραμμα Διαύγεια –
Τροποποίηση περ. ιστ) παρ. 3 άρθρου 76 ν. 4727/2020**

Στις διατάξεις του άρθρου 18 του υποβληθέντος σχεδίου- νόμου προβλέπεται ότι στο πρόγραμμα «Διαύγεια» πρέπει να αναρτάται το σύνολο της διακήρυξης, ήτοι το αναλυτικό τεύχος της διακήρυξης και των Παραρτημάτων αυτής και όχι μόνο η περίληψη της διακήρυξης, όπως προβλέπεται στην υφιστάμενη ρύθμιση της περ. ιστ) της παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 4727/2020.

(Συνημμένο 3)

Καταρχάς επισημαίνεται, ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση επιτυγχάνεται ο στόχος της απλοποίησης και η ομοιομορφία, καθώς αντίστοιχη υποχρέωση υφίσταται και για τις αναρτήσεις του αναλυτικού τεύχους της διακήρυξης και στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις της περ. β της παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016.

Ωστόσο, με αφορμή την προτεινόμενη τροποποίηση, επισημαίνεται ότι εξακολουθεί να προβλέπεται, στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 38, ότι όσα από τα καταχωριστέα στο ΚΗΜΔΗΣ στοιχεία και έγγραφα αποτελούν αντικείμενο ανάρτησης στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α 184), δεν καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αλλά αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ.

Δεδομένου ότι μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί η σχετική διαλειτουργικότητα, προτείνεται:

- είτε να απαλειφθεί το εν λόγω εδάφιο, καθώς δημιουργεί εσφαλμένη εντύπωση και σύγχυση στους εφαρμοστές του νόμου ότι τα σχετικά στοιχεία αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ, ενώ στην πραγματικότητα οι χρήστες εξακολουθούν να προβαίνουν πρωτογενώς στις σχετικές καταχωρήσεις
- είτε να εισαχθεί μία ρητή και σαφής μεταβατική διάταξη, στο άρθρο 376 του ν. 4412/2016 «Μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 90 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 106 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», με την οποία να προβλέπεται ότι μέχρι την υλοποίηση της σχετικής διαλειτουργικότητας, οι αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς εξακολουθούν να καταχωρούν πρωτογενώς τα απαιτούμενα στοιχεία και έγγραφα και στο Πρόγραμμα «Διαύγεια».

Επισημαίνεται τέλος, ότι όμοιου περιεχομένου διάταξη υπάρχει και στην παρ. 4¹¹ του άρθρου 76 του ν. 4727/2020, για την οποία απαιτείται αντίστοιχη νομοτεχνική αντιμετώπιση με την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 38 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 19**Κυρώσεις ήσσονος αξίας – Προσθήκη άρθρου 202Α στον ν. 4412/2016**

Με τη διάταξη του άρθρου 19 προστίθεται άρθρο 202Α στον ν. 4412/2016, με το οποίο προβλέπεται ότι κυρώσεις [των άρθρων 206, 207, 208, 213, 218, 219 και 220] έως μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης σε κάθε διαδικασία ανάθεσης που επιβάλλονται σε οικονομικούς φορείς για πλημμελή εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης σε δημόσια σύμβαση δεν οδηγούν στον αποκλεισμό τους από την ανάθεση, εφόσον έχουν εξοφληθεί πλήρως. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται και η δήλωσή τους στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.). Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του άρθρου πρόκειται για κυρώσεις «μικρής αξίας».

Δυνάμει του άρθρου 32 παρ. 2 του νομοσχεδίου η παρ. 1 του άρθρου 19 (εννοείται του άρθρου 202^Α) εφαρμόζεται και σε διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης που έχουν εκκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με την προϋπόθεση ότι δεν έχει εκδοθεί και κοινοποιηθεί στους υποψήφιους αναδόχους ατομική διοικητική πράξη αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής, προσφορών ή κατακύρωσης. Ορίζεται επίσης ότι η παράλειψη της δήλωσης των κυρώσεων ήσσονος αξίας της παρ. 1 στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή της περ. ζ) του άρθρου 73 του νόμου.

¹¹ Βλ. συναφώς την παρ. 4 του άρθρου 76 του ν. 4727/2020, στην οποία προβλέπεται: «Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204), που λειτουργεί παραγωγικά στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης. Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.».

(Συνημμένο 3)

Αρχικά τονίζεται ότι παρότι το προστιθέμενο άρθρο 202 Α εντάσσεται στο Τμήμα Ι Κοινές διατάξεις για την εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών του Τίτλου 3 Διαδικασία εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών του νόμου 4412/2016, αφορά σε ουσιαστική ρύθμιση σχετικά με τον λόγο αποκλεισμού της περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 73¹² και τη δήλωση στο ΕΕΕΣ καταστάσεων που μπορεί να εμπίπτουν στον ως άνω λόγο αποκλεισμού. Κατά το γράμμα της διάταξης και λόγω της ένταξης του ως άνω άρθρου στο ως άνω Τμήμα του νόμου προκύπτει ότι στο πεδίο εφαρμογής του νέου άρθρου 202Α υπάγονται μόνο οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών υπηρεσιών (χωρίς να προκύπτει ο λόγος διαφοροποίησης σε σχέση με τις συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών). Πάντως, ανεξαρτήτως των ουσιαστικών παρατηρήσεων που ακολουθούν, η ρύθμιση δεν ανήκει στο κεφάλαιο της εκτέλεσης, αλλά στα κεφάλαια του νόμου σχετικά με την ποιοτική επιλογή και τους κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Από ουσιαστική άποψη το άρθρο ενδέχεται να δημιουργήσει αρκετά ερμηνευτικά ζητήματα κατά την εφαρμογή του. Ειδικότερα, δεν καθίσταται σαφές ποια είναι η βάση υπολογισμού της κύρωσης: η εκτιμώμενη αξία της διαγωνιστικής διαδικασίας στην οποία μετέχει ο οικονομικός φορέας [η χρήση του όρου εκτιμώμενη συνηγορεί προς αυτήν την κατεύθυνση] ή η συμβατική αξία της σύμβασης στην οποία επιβλήθηκε η κύρωση. Παρότι πιθανολογείται ότι η πρόθεση του νομοθέτη είναι να μην αποκλείονται οικονομικοί φορείς λόγω παρατυπιών ή σσωνος σημασίας¹³, η χρήση του όρου «ουσιώδους» στην ίδια διάταξη φέρεται να αναιρεί την ανωτέρω παραδοχή. Μολονότι γίνεται αναφορά σε συνολικό ύψος κυρώσεων, η χρήση της φράσης «σε κάθε διαδικασία ανάθεσης σύμβασης» δημιουργεί εύλογα ερωτήματα σε σχέση με τη δυνατότητα ή μη αποκλεισμού στην περίπτωση πολλαπλών κυρώσεων κατά την εκτέλεση διαφορετικών συμβάσεων την ίδια χρονική περίοδο, οι οποίες όμως δεν υπερβαίνουν το 0,5% της αξίας εκάστης σύμβασης.

Σημειώνεται, ότι στον οικείο λόγο αποκλεισμού τόσο στην Οδηγία, όσο και στον νόμο γίνεται αναφορά για "σοβαρή πλημμέλεια" — όχι για χρηματικό όριο. Επομένως, η σοβαρότητα μπορεί να αφορά ποιοτικά χαρακτηριστικά (π.χ. κακή εκτέλεση, υποτροπή, πρόκληση κινδύνου)¹⁴.

¹² [...]στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις».

¹³ Πρβλ. την αιτ. σκ. 102 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ «Θα πρέπει επίσης [οι αναθέτουσες αρχές] να μπορούν να αποκλείουν υποψηφίους ή προσφέροντες των οποίων οι επιδόσεις σε παλαιότερες δημόσιες συμβάσεις παρουσίασαν σοβαρές αδυναμίες σε βασικές απαιτήσεις, όπως η αδυναμία παροχής ή εκτέλεσης, σημαντικές ελλείψεις στο παρασχεθέν προϊόν ή υπηρεσία με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, ή ανάρμοστη διαγωγή που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για την αξιοπιστία του οικονομικού φορέα. Το εθνικό δίκαιο θα πρέπει να προβλέπει τη μέγιστη διάρκεια αυτών των αποκλεισμών. Όταν βασίζονται σε λόγους προαιρετικού αποκλεισμού, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην αρχή της αναλογικότητας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν ελάχιστονες παρατυπίες να οδηγήσουν στον αποκλεισμό οικονομικού φορέα. Όταν, ωστόσο, συρρέουν επαναλαμβανόμενες περιπτώσεις ελασσόνων παρατυπιών, μπορεί να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία οικονομικού φορέα, οι οποίες μπορούν ενδεχομένως να δικαιολογούν τον αποκλεισμό του.»

¹⁴ Σημειώνεται ότι για την εφαρμογή της διάταξης της παρ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 73 σωρευτικά ορισμένες προϋποθέσεις:

- Σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια: Δεν αρκεί απλή αθέτηση, αλλά σοβαρή παράβαση ή επαναλαμβανόμενα περιστατικά αθέτησης, που δείχνουν προβληματική συμπεριφορά.
- Κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης: Η πλημμέλεια αφορά βασικές υποχρεώσεις της σύμβασης (π.χ. ποιότητα, προθεσμίες).
- Σε προηγούμενη δημόσια σύμβαση ή σύμβαση παραχώρησης
- Με αποτέλεσμα πρόωρη καταγγελία, αποζημίωση ή άλλη κύρωση: Πρέπει να υπάρχει συνέπεια της πλημμέλειας, δηλαδή όχι απλώς ατελής εκτέλεση, αλλά σοβαρό αποτέλεσμα (π.χ. καταγγελία σύμβασης, χρηματική αποζημίωση, πρόστιμα, ποινικές ρήτρες κ.λπ.).

(Συνημμένο 3)

Γίνεται δεκτό ότι τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να εξειδικεύσουν τους λόγους αποκλεισμού σεβόμενα τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας¹⁵, δηλαδή να καθορίσουν όρια ή κριτήρια για την εκτίμηση της σοβαρότητας των κυρώσεων, εξαιρώντας μικρές ή μεμονωμένες περιπτώσεις από το πεδίο εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού. Επομένως θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι δεν αποκλείεται η θέση εύλογου και αναλογικού ορίου κάτω από το οποίο η κύρωση θεωρείται μικρής σημασίας και δεν ενεργοποιεί αποκλεισμό. Πάντως, το όριο δεν πρέπει να οδηγεί σε αυτόματο αποκλεισμό ή μη αποκλεισμό, αλλά να διατηρείται η διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να αξιολογεί την αξιοπιστία του αναδόχου.

Τούτο δε διότι, κατά πάγια νομολογία του ΔΕΕ¹⁶, στην περίπτωση των δυνητικών λόγων αποκλεισμού η κρίση περί του αποκλεισμού ή μη εναπόκειται αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή, η οποία προβαίνει σε εξατομικευμένη εξέταση της ατομικής συμπεριφοράς του οικονομικού φορέα προκειμένου να αξιολογήσει την αξιοπιστία του. Επομένως, πρέπει να προβλέπεται δυνατότητα εξέτασης της πραγματικής σοβαρότητας της πλημμέλειας (όχι μόνο από χρηματική άποψη) και του αν επηρεάζει την αξιοπιστία του φορέα. Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να δηλώνουν στο ΕΕΕΣ όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με δυνητικούς λόγους αποκλεισμού, ασχέτως αν πρόκειται τελικά να ενεργοποιηθούν¹⁷. Επομένως, η ρύθμιση θα μπορούσε να προβλέπει ότι οι κυρώσεις αυτές δεν επηρεάζουν αρνητικά την αξιολόγηση της αναθέτουσας αρχής για αποκλεισμό, αλλά όχι να εξαιρούνται από τη δήλωση στο ΕΕΕΣ.

Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία η αναδρομική ισχύς νόμου επιτρέπεται μόνο όταν δεν παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές (όπως η ασφάλεια δικαίου, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης). Ειδικά στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, η τροποποίηση των προϋποθέσεων συμμετοχής και των λόγων αποκλεισμού επιτρέπεται για εκκρεμείς διαδικασίες, εφόσον η νέα ρύθμιση είναι ευμενέστερη για τους οικονομικούς φορείς¹⁸. Πλην όμως, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ζήτημα ίσης μεταχείρισης και προστασίας του ανταγωνισμού, εφόσον η αναδρομική απαλλαγή από δήλωση ή αποκλεισμό ενός οικονομικού φορέα (λόγω μικρών κυρώσεων) εφαρμόζεται σε εκκρεμείς διαδικασίες, δηλαδή σε στάδιο όπου συμμετέχουν ήδη άλλοι ανταγωνιστές υπό διαφορετικές προϋποθέσεις κατά τρόπο που ευνοεί εκ των υστέρων έναν συμμετέχοντα (με την έννοια ότι άλλοι οικονομικοί φορείς αποθαρρύνθηκαν ή αποκλείστηκαν επειδή υπέβαλαν δηλώσεις για παρόμοιες κυρώσεις).

Εναλλακτικά -και υπό την προϋπόθεση της αναμόρφωσης του περιεχομένου της διάταξης και της τεκμηρίωσής της στην αιτιολογική έκθεση του νόμου- θα μπορούσε να προβλεφθεί περιορισμένη αναδρομικότητα, ως εξής: «Η διάταξη ...εφαρμόζεται και σε διαγωνιστικές διαδικασίες που κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της δεν έχει λήξει η προθεσμία υποβολής προσφορών».

Άρθρο 20

**Επίσπευση διαδικασιών για την άσκηση αρμοδιοτήτων της Ενιαίας Αρχής
Δημοσίων Συμβάσεων – Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 347 ν. 4412/2016**

α) Ως προς τη ρύθμιση της παρ. 1, με την οποία προτείνεται τροποποίηση της παρ. 2 περ. α' άρθρου 347 ν. 4412/2016 και την απαλοιφή της πρόβλεψης «Τα αρμόδια όργανα του Κράτους και της τοπικής

¹⁵ Βλ. άρθρο 57, παράγραφος 7, της οδηγίας 2014/24.

¹⁶ ΔΕΕ, απόφαση της 19ης Ιουνίου 2019, C-41/18, της 21ης Δεκεμβρίου 2023, C-66/22.

¹⁷ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 754/2020, 753/2020 (Δ Τμήμα).

¹⁸ Για τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν την ως άνω αναδρομικότητα βλ. μεταξύ άλλων ΣτΕ 211/2024 ιδίως σκ. 15 και 16.

(Συνημμένο 3)

αυτοδιοίκησης προγραμματίζουν τις ανάγκες τους σχετικά με την εκτέλεση έργων, τη μίσθωση υπηρεσιών και την προμήθεια αγαθών για το επόμενο έτος και διαβιβάζουν σχετικό πίνακα στην Αρχή για ενημέρωσή της» επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Η προτεινόμενη προς διαγραφή αρμοδιότητα δεν έχει ασκηθεί έως σήμερα, πλην όμως ήδη από το 2024 η Αρχή έχει συμμετάσχει σε συναντήσεις με εκπροσώπους του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «*Νέο σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων για την υποστήριξη ενός πλήρους κύκλου Δημοσίων Προμηθειών*» (ΚΩΔ. ΟΠΣ: ΤΑ 5158515 – Υ2), προκειμένου να καθοριστούν οι τεχνικές απαιτήσεις του Πίνακα Προγραμματισμού που θα περιλαμβάνεται στο ως άνω έργο. Κατά τις ως άνω συναντήσεις επισημάνθηκε ότι ο πίνακας προγραμματισμού αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο για την αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία των δημοσίων συμβάσεων από την ΕΑΔΗΣΥ. Ως εκ τούτου, ο πίνακας προγραμματισμού, εργαλείο για την άσκηση της εποπτείας του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων, βρίσκεται σε διαδικασία υλοποίησης από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

β) Η προτεινόμενη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 20 του υποβληθέντος σχεδίου νόμου, σύμφωνα με την οποία μειώνεται κατά το ήμισυ -σε 10 από 20 εργάσιμες ημέρες- η προβλεπόμενη προθεσμία για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής επί αιτημάτων προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, και μάλιστα οριζόντια -σε όλες τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης και ανεξαρτήτως του ειδικότερου λόγου της προσφυγής της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα σε αυτήν την εξαιρετική διαδικασία- κρίνεται σκόπιμο να επανεξεταστεί, ώστε να καταλήξει: α) στην πρόβλεψη ρεαλιστικών προθεσμιών που θα επιτρέπουν την εν τοις πράγμασι άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας της Αρχής, λαμβανομένων υπόψη τόσο της πολυπλοκότητας εκάστης νομικής βάσης, όσο και της αδιαμφισβήτητης υποστολέχωσης της Αρχής και β) στην αναγνώριση διαφορετικής διαβάθμισης περιστάσεων που καθιστούν αναγκαία την επίσπευση της διαδικασίας, σε συσχέτιση με την επικαλούμενη από την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα νομική βάση.

Επισημαίνεται, ότι η άσκηση της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας της Αρχής κατά τις διατάξεις του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016 παρέχει τα εχέγγυα νομιμότητας και αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για την εφαρμογή της εξαιρετικής αυτής διαδικασίας. Έτσι διασφαλίζεται ότι η ανωτέρω προσφυγή λαμβάνει χώρα νόμιμα και όχι μόνο ταχύτατα,, αφού έχει ελεγχθεί εξαντλητικά ότι συντρέχουν σωρευτικά οι νόμιμες προς τούτο και συστατικά ερμηνευόμενες, με βάση το ενωσιακό δίκαιο, προϋποθέσεις, τουλάχιστον για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (άνω των ορίων) για τις οποίες έχει αρμοδιότητα η Αρχή. Στο όνομα της «*επιτάχυνσης και της επίσπευσης των σχετικών διαδικασιών προσφυγής στη διαπραγμάτευση*», ελλοχεύει ο κίνδυνος να καταλήγουν οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς σε απευθείας αναθέσεις, αυθαιρεσίες, καταστρατήγηση και αποφυγή εφαρμογής διατάξεων για τις δημόσιες συμβάσεις -και δη διατάξεων ενωσιακού δικαίου.

Περαιτέρω, τονίζεται ότι ο έλεγχος της ΕΑΔΗΣΥ επί των αιτημάτων παροχής σύμφωνης γνώμης αφορά τόσο στη νομιμότητα του υποβαλλόμενου αιτήματος, όσο και στη συνδρομή των πραγματικών περιστατικών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις της εξεταζόμενης επίκλησης μοναδικότητας του προτεινόμενου από την αναθέτουσα αρχή αναδόχου, όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. β' του ν. 4412/2016, τηρουμένων των βασικών αρχών του ενωσιακού δικαίου, και δη της αρχής της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της μη νόθευσης του ανταγωνισμού, ιδίως μέσω της ύπαρξης όρων φωτογραφικών ή/και όρων που δεν επιτρέπουν την ευρεία υποβολή προσφορών.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η ύπαρξη -περιορισμένων- ανθρώπινων πόρων της Αρχής λόγω της διαπιστωμένης σοβαρής υποστολέχωσης αυτής, σε σχέση με το -καθημερινώς- υποβαλλόμενο πλήθος των αιτημάτων των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων, προϋποθέτει ένα ορθολογικό

(Συνημμένο 3)

χρονικό διάστημα για τη διεξοδική έρευνα του αιτήματος και την έκδοση της σχετικής γνώμης. Ο απαιτούμενος χρόνος εξαρτάται και συνδέεται στενά με την επικαλούμενη – σε κάθε διακριτή περίπτωση- νομική βάση προσφυγής στη διαπραγμάτευση, από τις περιοριστικά αναφερόμενες στα άρθρα 32 και 269 του ν. 4412/2016. Είναι προφανές ότι άλλος χρόνος απαιτείται για την εξέταση της νομιμότητας ενός διαγωνισμού που προηγήθηκε και κατέληξε σε άγονα τμήματα (άρ. 32.2.α) και διαφορετικός για την εξέταση της τεχνικής μοναδικότητας του προτεινόμενου από την αναθέτουσα αρχή αναδόχου, της ύπαρξης αποκλειστικών δικαιωμάτων αυτού ή της διερεύνησης του στόχου της αναθέτουσας αρχής περί δημιουργίας ή απόκτησης μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης (άρ. 32.2.β). Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται αναγκαίο να παρέχεται ο απαιτούμενος χρόνος για την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας της Αρχής, με τη σοβαρότητα και το κύρος που αρμόζει στον σκοπό για τον οποίο της ανατέθηκε, επιτρέποντας –εν τοις πράγμασι, εφόσον απαιτείται από τη φύση του αιτήματος- τη συνεργασία εξειδικευμένων επιστημόνων διαφόρων ειδικοτήτων (τόσο νομικών όσο και μηχανικών, πληροφορικών, οικονομολόγων, φαρμακοποιών, κλπ), αναλόγως του αντικειμένου του προς εξέταση αιτήματος και κατόπιν αναζήτησης της σχετικής νομολογίας των ευρωπαϊκών και εθνικών δικαστηρίων, προς αποφυγή έκδοσης αντιφατικών σχετικών γνωμοδοτήσεων.

Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι και η ανάγκη επίσπευσης της διαδικασίας διαφοροποιείται ανάλογα με την επικαλούμενη νομική βάση. Ειδικότερα, ενώ μία διαδικασία διαπραγμάτευσης για την κάλυψη κατεπείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις (άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ ή 269 περ. δ) μπορεί πράγματι κάποιες φορές να απαιτείται να ολοκληρωθεί σε συντομότερο χρόνο (π.χ. η καθαριότητα ενός νοσοκομείου), δεν ισχύει το ίδιο για τη διενέργεια διαπραγμάτευσης που ερείδεται στη μοναδικότητα του προτεινόμενου αναδόχου (άρθρο 32 παρ. 2 περ. β ή 269 περ. γ). Σε κάθε περίπτωση, εφόσον καθίσταται εφικτό, η ισχύουσα προθεσμία των 20 εργάσιμων ημερών για την έκδοση σύμφωνης γνώμης της Αρχής συχνά δεν εξαντλείται, καθώς σημαντικός αριθμός αιτημάτων ολοκληρώνεται εντός συντομότερου χρονικού διαστήματος.

Περαιτέρω, πέραν της υποστολέχωσης της Αρχής, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η προθεσμία για την έκδοση ενός αιτήματος παροχής σύμφωνης γνώμης για προσφυγή στη διαπραγμάτευση δεν εξαντλείται μόνο για την ολοκλήρωση της έκθεσης από τον εισηγητή. Μέσα στον ίδιο χρόνο η εν λόγω έκθεση πρέπει να υποβληθεί ενώπιον της Επταμελούς Επιτροπής της Αρχής, προκειμένου να συζητηθεί και να εκδοθεί η οικεία γνώμη. Σημειώνεται ότι στο παρελθόν, αναγνωρίζοντας τη σημασία άσκησης της εν λόγω αρμοδιότητας, ο εθνικός νομοθέτης με τις διατάξεις της παρ. 2β του άρθρου 21 του ν. 4441/2016 (Α' 227), είχε αυξήσει την προθεσμία για την εν λόγω γνωμοδοτική αρμοδιότητα από 15 ημερολογιακές σε 20 εργάσιμες ημέρες.

Η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης δεν εντάσσεται στις διαδικασίες που καθυστερούν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, τουναντίον εξοπλίζει με κύρος την απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία και μακροπρόθεσμα μπορεί να αποτρέψει την άσκηση μέρους των ασκούμενων προδικαστικών προσφυγών. Ταυτόχρονα, σε περίπτωση αρνητικής γνώμης, αποτρέπει -εν τη γενέσει τους- παράνομες απευθείας αναθέσεις. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, κρίνεται αναγκαίο όπως η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται με τον προσήκοντα τρόπο και στον ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο, η δε οποιαδήποτε μείωση της σχετικής προθεσμίας – πολλών δε μάλλον, στο ήμισυ της επί του παρόντος ισχύουσας νόμιμης προθεσμίας- δεν συμβάλλει σε αυτό.

Σε κάθε περίπτωση, εάν η οικεία ρύθμιση καταλήξει στη –με οποιονδήποτε τρόπο επιλεγεί- μείωση της προθεσμίας σε κάποιο ποσοστό και δεδομένου ότι πιθανολογείται σοβαρά ότι το υποβληθέν σ/ν θα κατατεθεί στη Βουλή των Ελλήνων και θα ψηφιστεί εν μέσω θέρους, διάστημα κατά το οποίο ούτως ή άλλως δυσχεραίνεται η διαχείριση των αιτημάτων παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής, λόγω των καλοκαιρινών αδειών, προτείνεται να περιληφθεί ρητώς στη σχετική νομοθετική ρύθμιση, η

(Συνημμένο 3)

αναφορά ότι: «Η διάταξη ισχύει για τα νέα αιτήματα παροχής σύμφωνης γνώμης που θα υποβληθούν στην Αρχή από την 1.10.2025 και εφεξής». Επιπροσθέτως, στην περίπτωση που επιλεγεί ο νομοθετικός περιορισμός της προθεσμίας άσκησης της οικείας αρμοδιότητας, προτείνεται να θεσμοθετηθεί η αναστολή της, κατά τον μήνα Αύγουστο εκάστου έτους, αρχής γενομένης από τον Αύγουστο 2026.

Άρθρο 22**Συγκρότηση επταμελούς Επιτροπής - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 353 ν. 4412/2016**

Επί της διάταξης αυτής με την οποία ορίζεται η σύνθεση της Επταμελούς Επιτροπής που ασκεί τις αρμοδιότητες της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 347, προτείνεται η διαγραφή της φράσης «με τους αναπληρωτές τους» καθώς ο υφιστάμενος αριθμός των μελών της Αρχής δεν επαρκεί και για την πρόβλεψη αναπληρωτών και ειδικώς αν ληφθεί υπόψη ότι τα μέλη που ασκούν καθήκοντα στην Επταμελή Επιτροπή δεν μπορούν να μετέχουν στα κλιμάκια εξέτασης προδικαστικών προσφυγών.

Άρθρο 23**Προθεσμία για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής –
Τροποποίηση άρθρου 361 ν. 4412/2016**

Με τις διατάξεις του άρθρου 23 ρυθμίζονται ζητήματα ως προς την προθεσμία άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατά της διακήρυξης, η οποία ορίζεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από τη δημοσίευσή της στο ΚΗΜΔΗΣ, με σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών. Παρότι ο σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι θεμιτός, ωστόσο προτείνεται να ληφθεί υπόψη ότι στην περίπτωση ανοικτών διαδικασιών κάτω των ορίων, καθώς και ανοικτών διαδικασιών άνω των ορίων με συντετμημένη προθεσμία λόγω επείγοντος, η τελευταία ημέρα της εν λόγω δεκαπενθήμερης προθεσμίας συμπίπτει με την τελευταία ημέρα υποβολής των προσφορών. Πρακτικά, η σύμπτωση αυτή ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα τόσο ως προς τη δυνατότητα συνέχισης της διαδικασίας από την αναθέτουσα αρχή, όσο και ως προς τη χορήγηση προσωρινών μέτρων από την ΕΑΔΗΣΥ, εφόσον κατά τον χρόνο εξέτασης του αιτήματος προσωρινών μέτρων, οι προσφορές ενδέχεται να έχουν ήδη αποσφραγιστεί και να αξιολογούνται. Ο κίνδυνος αυτός είναι ιδιαιτέρως αυξημένος σε περιπτώσεις που η προσφυγή ασκείται την τελευταία ημέρα της προθεσμίας, λαμβανομένης υπόψη και της υποχρέωσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 366 του ν. 4412/2016, για κλήτευση της αναθέτουσας αρχής τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της Αρχής. Επίσης, στις ανοικτές διαδικασίες κάτω των ορίων με συντετμημένες προθεσμίες, λόγω επείγοντος, η 15μερη προθεσμία υπερβαίνει χρονικά την ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών (10 ημέρες), με αποτέλεσμα η πρακτική αποτελεσματικότητα της προσφυγής και των προσωρινών μέτρων, σε πολλές περιπτώσεις, να καθίσταται αλυσιτελής, καθώς θα έχουν ήδη αποσφραγιστεί και ενδεχομένως αξιολογηθεί οι προσφορές. Ως εκ τούτου, η ΕΑΔΗΣΥ δεν δύναται να χορηγήσει αποτελεσματικά μέτρα προσωρινής προστασίας π.χ. να αναστείλει την πρόοδο της διαδικασίας, με σκοπό να μην αποσφραγιστούν και αξιολογηθούν οι προσφορές, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής.

Με δεδομένο ότι οι διατάξεις για την έννομη προστασία πρέπει να διασφαλίζουν την αποτελεσματική παροχή έννομης προστασίας στους συμμετέχοντες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων επαρκών προθεσμιών για την άσκηση προδικαστικών προσφυγών, προτείνεται να επανεξεταστεί η προτεινόμενη προθεσμία, με σκοπό να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της προσφυγής κατά όρων της διακήρυξης και να μη δυσχεραίνεται ή να καθίσταται αλυσιτελής το έργο της ΕΑΔΗΣΥ.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται να εξεταστεί η δυνατότητα πρόβλεψης διαφορετικής προθεσμίας, ανάλογα με την πολυπλοκότητα της υπό ανάθεση σύμβασης και την προθεσμία υποβολής των προσφορών, η οποία προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης και σε αρκετές περιπτώσεις υπερβαίνει την ελάχιστη

(Συνημμένο 3)

προβλεπόμενη προθεσμία (για παράδειγμα θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας που δεν υπερβαίνει το ήμισυ της προβλεπόμενης στα έγγραφα της σύμβασης προθεσμίας παραλαβής των προσφορών), ώστε, σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζεται επαρκής προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και την παροχή αποτελεσματικής έννομης προστασίας.

Άρθρο 25

**Επιστροφή καταβληθέντος παραβόλου προσφυγής –
Προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 363 ν. 4412/2016**

Με το άρθρο 25 προστίθεται παρ. 7 στο άρθρο 363 του ν. 4412/2016, με την οποία ρυθμίζονται θέματα επιστροφής του καταβληθέντος παραβόλου προσφυγής σε περίπτωση ακύρωσης από το δικαστήριο απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και αναπομπής της υπόθεσης σε αυτήν για νέα κρίση. Επίσης, ρυθμίζεται το ζήτημα της τύχης του παραβόλου στην περίπτωση που το δικαστήριο ακυρώσει απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, χωρίς να περιλάβει στην απόφασή του σχετική διάταξη για την τύχη του.

Αναφορικά με την περ. γ' της παρ. 5 του άρθρου 363, η οποία δεν τροποποιείται με το παρόν, τονίζεται ότι η ΕΑΔΗΣΥ έχει επανειλημμένως προτείνει την επιμήκυνση του χρόνου επιστροφής του παραβόλου σε περίπτωση παραίτησης από την ασκηθείσα προσφυγή έως την προτεραιία της συζήτησης αυτής, σε συμμόρφωση προς την απόφαση του Σ.τ.Ε. 289/ 2024, με την οποία κρίθηκε, σε πιλοτική δίκη, ότι η ισχύουσα διάταξη (το παράβολο επιστρέφεται μόνον αν η παραίτηση λάβει χώρα εντός 10ημέρου από την κατάθεση της προσφυγής) αντιβαίνει στην Οδηγία 89/665/ΕΟΚ και στο άρθρο 47 του ΧΘΔΕΕ¹⁹. Η μη συμμόρφωση με τη διαμορφωθείσα νομολογία ως προς την επιστροφή του παραβόλου αναμένεται να πυροδοτήσει νέα δικαστική εμπλοκή και καθυστέρηση στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης.

Άρθρο 30

**Διαβίβαση φακέλου στο δικαστήριο και παράβολο για την άσκηση δικαστικής προσφυγής –
Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 372 ν. 4412/2016**

Η προτεινόμενη αύξηση του παραβόλου μπορεί υπό προϋποθέσεις να λειτουργήσει αποτρεπτικά για αστήρικτες ή παρελκυστικές αιτήσεις ακύρωσης και αναστολής, που καθυστερούν άσκοπα την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποσυμφόρηση των διοικητικών δικαστηρίων και σε ταχύτερη εκδίκαση πραγματικά κρίσιμων υποθέσεων. Ωστόσο, προβληματισμός εγείρεται ως προς την αναλογικότητα της αύξησης και τον περιορισμό της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Στην πράξη η αύξηση, ιδιαίτερα του μέγιστου παραβόλου (έως 50.000 €), μπορεί να καταστήσει πρακτικά απαγορευτική την προσφυγή για μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και να δημιουργήσει αμφιβολία ως προς τη συνταγματικότητά της και τη συμβατότητά της με το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ιδίως εάν δεν προβλεφθούν δικλίδες αναλογικότητας και δυνατότητες απαλλαγής ή μείωσης του παραβόλου²⁰.

Επιπροσθέτως, η δυνατότητα επιβολής τόσο υψηλής οικονομικής επιβάρυνσης, με τη μορφή κύρωσης σε διάδικο που προσέφυγε στα δικαστήρια [πολλαπλασιασμό του συνολικού παραβόλου] εγείρει σοβαρά ζητήματα προβλεψιμότητας και νομικής ασφάλειας. Στο σημείο αυτό υπενθυμίζεται ότι η «οικονομική»

¹⁹ Πρβλ. σκ. 11 της ως άνω απόφασης: [...] Η θέσπιση, όμως, του συγκεκριμένου χρονικού ορίου σχετικά με την υποβολή της παραίτησης (δέκα ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής), ως προϋπόθεσης προκειμένου να επιστραφεί στον προσφεύγοντα το ποσό του παραβόλου, περιορίζει τη δυνατότητα επιστροφής του ποσού αυτού σε βαθμό πέραν του αναγκαίου, επαγόμενη για τον προσφεύγοντα την οριστική απώλεια του καταβληθέντος ποσού σε περίπτωση υποβολής παραίτησης σε μεταγενέστερο χρόνο, χωρίς η δυσμενής αυτή έννομη συνέπεια να συνδέεται αναγκαιώς με την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού

²⁰ Πρβλ. ΣτΕ 3470/2007, ΣτΕ ΕπΑν 136/2013. Απόφαση ΔΕΕ της 21 Δεκεμβρίου 2021, Randstad Italia SpA (C-497/20), σκ. 46, 56 επ..

(Συνημμένο 3)

Οδηγία έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι προσφέροντες διαθέτουν πλήρη και αποτελεσματικά ένδικα μέσα κατά των παραβιάσεων των διατάξεων για τις δημόσιες συμβάσεις, χωρίς δυσανάλογα εμπόδια²¹.

Επομένως, για λόγους θεσμικής ποιότητας και συνταγματικής συμβατότητας, καθώς και αποφυγής διενέξεων ή παραπομπής της χώρας για παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, προτείνεται να διασφαλιστεί η προκαταρκτική διαβούλευση με το ΣτΕ ή άλλους φορείς, προκειμένου να επιλυθούν ζητήματα πρόσβασης στη δικαιοσύνη ή περιορισμού θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Άρθρο 33**Καταργούμενες διατάξεις Μέρους Β'**

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 33, όπως αυτές αναμορφώθηκαν μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης του σχεδίου- νόμου και υποβλήθηκαν στην Αρχή, από τη Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, προβλέπεται ότι, από την έναρξη ισχύος του υπό εξέταση νόμου καταργούνται:

- α) Η παρ. 7 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και
- β) Το άρθρο 344 του ν. 4412/2016, περί κατάρτισης και πιστοποίησης προσωπικού αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων.
- γ) Η περ.35, του δεύτερου εδαφίου της περ.68, καθώς και το τρίτο εδάφιο των περ. 31, 40, 59 και 82 της παρ. 2 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, περί των καταργούμενων διατάξεων του νόμου αυτού.
- δ) Η παρ. 12 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016, περί έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

Ειδικότερα, με τις περιπτώσεις γ και δ, από το άρθρο 377 του ν. 4412/2016 καταργούνται οι καταργητικές διατάξεις ως προς τις δημοσιεύσεις περιλήψεων διακηρύξεων στον τοπικό και περιφερειακό τύπο.

Ιδιαίτερα επισημαίνεται η κατάργηση της περ. 35 της παρ. 2 του άρθρου 377, στην οποία προβλέπεται η κατάργηση των δημοσιεύσεων περιλήψεων διακηρύξεων δημοσίων συμβάσεων του ν. 3548/2007.

Περαιτέρω, καταργούνται οι μεταβατικές διατάξεις, με τις οποίες διατηρούνται, μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2025, οι οικείες υποχρεώσεις δημοσίευσης του ν. 3669/2008, 3316/2005, του π.δ/τος 118/2007, του π.δ/τος 28/1980, καθώς και της με αριθμ. 11389/1993 (Β' 185) απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών (Ε.Κ.Π.Ο.Τ.Α.).

Σημειώνεται, ότι οι προτεινόμενες διατάξεις, τόσο από άποψη νομοτεχνικής επεξεργασίας και αποτύπωσης, όσο και από άποψη κατανόησης της βούλησης του νομοθέτη, δεν είναι επαρκώς αντιληπτές και εκτιμάται ότι θα εγείρουν ερμηνευτικά και εφαρμοστικά ζητήματα και θα επιτείνουν την ανασφάλεια δικαίου, ως προς τις υποχρεώσεις των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων σχετικά με τις απαιτούμενες δημοσιεύσεις περιλήψεων διακηρύξεων στον τοπικό και περιφερειακό τύπο.

Η ΕΑΔΗΣΥ, τόσο στο πλαίσιο της γνωμοδοτικής και συμβουλευτικής της αρμοδιότητας, όσο και στο πλαίσιο της αποτίμησης του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, έχει επανειλημμένως επισημάνει το διοικητικό βάρος, καθώς και τα σημαντικά ερμηνευτικά και εφαρμοστικά ζητήματα που δημιουργούν οι υφιστάμενες μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 377, ως προς τις δημοσιεύσεις στον τοπικό και περιφερειακό τύπο, οι οποίες διά παραπομπής σε διατάξεις καταργηθέντων νομοθετημάτων, καθορίζουν τις σχετικές υποχρεώσεις, που εξακολουθούν, κατόπιν διαδοχικών νομοθετικών παρατάσεων, να ισχύουν μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2025.

²¹ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, C-61/14.

(Συνημμένο 3)

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη την ασάφεια της προτεινόμενης ρύθμισης και τα πλείστα προβλήματα που έχουν παρατηρηθεί κατά την εκκαθάριση και πληρωμή των δαπανών δημοσίων συμβάσεων, με βάση τις ισχύουσες μεταβατικές διατάξεις, προτείνεται η ρητή κατάργηση της σχετικής υποχρέωσης δημοσιότητας (ανάλογη με την κατάργηση της υποχρέωσης δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στις ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες, οι μεταβατικές διατάξεις για την οποία ίσχυαν μέχρι και 31/12/2017, οπότε και έπαυσαν να ισχύουν), λαμβανομένης υπόψη και της ψηφιοποίησης των δημοσίων συμβάσεων και της σχετικής υποχρέωσης ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ ή εναλλακτικά, εφόσον η βούληση του νομοθέτη είναι να διατηρηθούν οι σχετικές υποχρεώσεις, να προβλεφθεί σαφής διάταξη στον ν.4412/2016, που να καθορίζει ρητά τις σχετικές υποχρεώσεις δημοσιότητας στον τοπικό και περιφερειακό τύπο, ώστε να αποσαφηνιστούν τα ως άνω ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής, με σκοπό κατοχυρωθεί η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου κατά την εφαρμογή των σχετικών κανόνων.

Συμπέρασμα:

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή, ασκούσα την κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γα' του ν. 4412/2016 αρμοδιότητά της, εκδίδει την παρούσα Γνώμη επί του υποβληθέντος σχεδίου νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης, με θέμα «Αναμόρφωση του πλαισίου για την επαγγελματική κατάρτιση υπαλλήλων που χειρίζονται δημόσιες συμβάσεις, του πλαισίου για την προετοιμασία και την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την έννομη προστασία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, του πλαισίου εθνικών υποδομών ποιότητας και του πλαισίου ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στην Περιφέρεια Αττικής», σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες παρατηρήσεις, επισημάνσεις και νομοτεχνικές βελτιώσεις.

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2025

Η Συντάκτης

Η Πρόεδρος

Νικολέτα Κοττά

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου